

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

VHS = 119814

M 118331

วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

รายงานการวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาโท
เรื่อง

การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

A Study on Hidden Curriculum Phenomena in the Context of
Learning Management of a Social Study, Religion and Culture
Learning Content Cluster

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชุตีมา จอดนอก

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันรับ.....
วันลงทะเบียน..... 15 ธ.ค. 2559
เลขทะเบียน..... 248572
เลขเรียกหนังสือ 078 ๔44ก 2559 ก.3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2559)

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวชุตินา จอดนอก แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิราศ จันทระจิตร) (ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งฟ้า ล้อมในเมือง) (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประสพสุข ฤทธิเดช) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูษิต บุญทองเถิง) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรวาท ทองบุ)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนิท ดีเมืองซ้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน 04 ส.ย. 2559พ.ศ.....

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

หัวข้อวิจัย	การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ผู้ดำเนินการวิจัย	นางสาวชุตินา จอดนอก
ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
หน่วยงาน	คณะครุศาสตร์ สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปี พ.ศ.	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2) ศึกษาความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 3) ศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ครู จำนวน 40 คน และนักเรียน จำนวน 80 คน จากโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 8 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการสอน แบบการสัมภาษณ์ครู แบบการสัมภาษณ์นักเรียน แบบสอบถามสำหรับถามครู และ แบบสอบถามสำหรับนักเรียน สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ความน่าจะเป็น และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. มีความหลากหลายของปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์ โดยปรากฏการณ์ที่มีความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุดในแต่ละด้านตามการรับรู้ของครู ได้แก่ การทบทวนความรู้เดิม การเฉลยคำตอบ การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย การเข้าสอนตรงเวลา คำพูดที่มีทางเสียงครึบ/คะ และการยิ้มแย้มแจ่มใส

2. นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ตรงตามความคาดหวังของครู โดยความคาดหวังของครูที่มีร้อยละของการจัดอันดับสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การบรรยายความรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ เนื้อหาตรงประเด็นถูกต้อง การทดสอบทุกครั้งหลังสอนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน การใช้ความเข้มงวดกวดขันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน และคำพูดที่เป็นความคาดหวังเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้มีความพยายามมากขึ้น

3. หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งหลักสูตรแฝงด้านบวกและด้านลบ หลักสูตรแฝงด้านบวก คือ สิ่งที่นักเรียนรับรู้และส่งผลดีต่อนักเรียน ได้แก่ การทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนปฏิบัติ เป็นการรับรู้จากการบอกขั้นตอนกิจกรรมของครู การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นการรับรู้จากการให้ทำการบ้าน ขอบวิชาที่ครูสอนเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อที่หลากหลาย ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง และรู้สึกเคารพและศรัทธาในตัวครูเป็นการรับรู้จากการใช้คำแทนตัวว่าครู และหลักสูตรแฝงด้านลบ คือ สิ่งที่นักเรียนรับรู้และไม่ส่งผลดีต่อนักเรียน ได้แก่ เกิดความกดดันกลัวตอบผิดเป็นการรับรู้จากการถามนำให้นักเรียนสรุป วิตกกังวลกลัวเกิดความขัดแย้งเป็นการรับรู้จากการนักเรียนประเมินกันเอง การเกิดค่านิยมด้านวัตถุนิยมเป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง การเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนเป็นการรับรู้จากการนั่งสอนหน้าชั้นเรียน และการเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อครูเป็นการรับรู้จากการใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง

Research Title	A Study on Hidden Curriculum Phenomena in the Context of Learning Management of a Social Study, Religion and Culture Learning Content Cluster	
Researcher	Miss Chutima Jodnok	
Research Consultants	Asst.Prof.Dr.Prasopsuk Rittidet	Major Advisor
	Asst.Prof.Dr.Poosit Boontongtherng	Co-advisor
Organization	Faculty of Education Program in Curriculum and Instruction Rajabhat Maha Sarakham University	
Year	2016	

ABSTRACT

This research aimed to 1) study phenomena and a probability of phenomena occurrences in the context of learning management of a social study, religion and culture learning content cluster, 2) study teacher expectations and students perceptions according to the teacher expectations from the phenomena in the context of learning management of a social study, religion and culture learning content cluster, and 3) study a hidden curriculum occurred from the phenomena in the context of learning management of a social study, religion and culture learning content cluster. Data collection was used a lesson plan analysis, a teaching observation, an interview and questionnaire responses. The informants included 40 teachers and 80 students from 8 teacher profession development network schools at the Rajabhat Maha Sarakham University, obtained using the purposive sampling technique. Research instruments included a lesson plan analysis from, a teaching observation from, a teacher interview from, a student interview from, a teacher questionnaire, and a student questionnaire. The collected data were analyzed using a frequency, a probability and a percentage.

The major findings found were as follows :

1. There were 5 areas of a phenomenal diversity in the context of learning management of a social study, religion and culture learning content cluster : instructional activities ; measurement and evaluation ; environment, media and resources for learning ; performance pattern ; and symbolic language. The

phenomena and the highest probability of phenomena occurrences in each area as perceived by the teachers were : knowledge review, answer disclosure, organized materials and equipment keeping, polite dressing, on-time teaching, usage of “ yes ” in speaking, and smiling.

2. A majority of the students showed perceptions relevant to the teacher expectations. The highest percentage of teacher expectations in each area included : knowledge lecturing for giving correct knowledge, testing after teaching finished for evaluating of students learning outcomes, classroom decoration for creation of a learning atmosphere in order to create a good learning atmosphere, using strict measures for building a classroom discipline, usage of words showing expectations for encouraging more learning efforts of the students.

3. Hidden curricula consisted of a positive hidden curriculum and a negative hidden curriculum. For a positive hidden curriculum-what the student perceived results in a good performance, these were : working based on an accepted operation pattern perceived from activity stages instruction, usage of free time profitable perceived from homework assignment, love of subjects taught by the teachers perceived from uses of multimedia, on-time learning perceived from name checking before teaching, feeling of respect for and faith in the teacher perceived from the use of a “ teacher ” word representing the teacher. And for a negative hidden curriculum-what the student perceived does not result in a good performance, these were : feeling of being afraid of making a wrong answer perceived from requirement of the student making a conclusion, feeling of anxiety and nervous condition of conflicts perceived from a student-student evaluation, valuing of materials perceived from built-in air conditioning / electric fans in the classroom, negative attitudes towards learning perceived from the teacher sitting teaching, and negative attitudes towards the teacher perceived from using strong and loud speaking of the teacher.

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช และ
ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาให้
ความรู้ และคำแนะนำตลอดการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณท่านกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านประธานกรรมการสอบ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร และท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า
ล้อมในเมือง ที่กรุณาชี้แนะแนวทาง และให้คำแนะนำในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และคำแนะนำในการสร้าง
เครื่องมือวิจัย และคำแนะนำตลอดการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณท่านคณาจารย์ สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่อบรมสั่งสอน เมตตากรุณา มอบวิชาความรู้ และให้คำแนะนำใน
การทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนทุกท่าน คุณครูทุกท่าน และนักเรียนทุกคนที่ให้ข้อมูล
สำคัญ ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาที่อำนวยความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ให้เงินทุน
สำหรับสนับสนุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณความดี ของงานวิจัยฉบับนี้เป็นเครื่องบูชา พระคุณของบิดา มารดา
ผู้เป็นที่รัก ที่ได้อบรมสั่งสอนและมอบโอกาสทางการศึกษาอันมีค่ายิ่ง ตลอดจนครูบาอาจารย์ และผู้มี
พระคุณทุกท่านที่เมตตากรุณา อบรมสั่งสอน ให้ความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและพัฒนา
ตนเอง และทำนุนี้ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ผู้ร่วมอุดมการณ์ ที่คอยให้กำลังใจ ร่วมทุกข์ร่วมสุขกระทั่ง
งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ชุตินา จอดนอก

2559

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฑ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร	8
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551	16
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	19
ปรากฏการณ์ของหลักสูตร.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแฝง	22
การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน	30
หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้	42

หัวเรื่อง	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
งานวิจัยในประเทศ	52
งานวิจัยต่างประเทศ	55
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	61
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	63
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	66
ขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือ	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
การวิเคราะห์ข้อมูล	74
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74
บทที่ 4 ผลการวิจัย	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	162
วัตถุประสงค์การวิจัย	162
สรุปผลการวิจัย	163
อภิปรายผลการวิจัย	165
ข้อเสนอแนะ	167
บรรณานุกรม	170
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ	176
ผนวก ข เครื่องมือวิจัยระยะที่ 1	188
ผนวก ค เครื่องมือวิจัยระยะที่ 2	218
ประวัติผู้วิจัย	26

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษา ปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	64
2 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษา ปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	66
3 ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในด้านการกิจกรรม การเรียนการสอนตามการรับรู้ของครูและนักเรียน	77
4 ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในด้านการวัดและ ประเมินผลตามการรับรู้ของครูและนักเรียน	81
5 ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน	85
6 ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติ ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน	88
7 ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในด้านภาษาสัญลักษณ์ ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน	92
8 ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านการกิจกรรมการเรียนการสอน	95

ตารางที่	หน้า
9 ปราบปรามการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านการวัดและประเมินผล	96
10 ปราบปรามการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้	97
11 ปราบปรามการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านแบบแผนปฏิบัติ	98
12 ปราบปรามการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านภาษาสัญลักษณ์	100
13 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ในบริบทของ การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนตามความคาดหวังของครูและตามการรับรู้ ของนักเรียน	102
14 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ในบริบทของ การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการวัดและประเมินผล ตามความคาดหวังของครูและตามการรับรู้ ของนักเรียน	109
15 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ในบริบทของ การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ตามความคาดหวังของครู และตามการรับรู้ของนักเรียน	118

16	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ในบริบทของ การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติ ตามความคาดหวังของครูและตามการรับรู้ ของนักเรียน	124
17	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ในบริบทของ การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านภาษาสัญลักษณ์ตามความคาดหวังของครูและตามการรับรู้ ของนักเรียน	132
18	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ไม่ตรงตาม ความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝง)	139
19	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในด้านการวัดและประเมินผล ที่ไม่ตรงตาม ความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝง)	144
20	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ที่ไม่ตรงตาม ความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝง)	150
21	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในด้านแบบแผนปฏิบัติ ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝง)	154
22	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในด้านภาษาสัญลักษณ์ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝง)	160

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	62

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ภาพที่	หน้า
1 แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้	189
2 แบบสังเกตการสอน	192
3 แบบบันทึกการสัมภาษณ์ครู	196
4 แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน	207
5 แบบสอบถามการวิจัย (สำหรับครู)	219
6 แบบสอบถามการวิจัย (สำหรับนักเรียน)	237

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยที่ดี ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการเรียน การประกอบอาชีพ และการศึกษา ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้นักเรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็น เป้าหมาย สำคัญของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มาตรฐานการเรียนรู้จะระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติ ได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ต้องเกิดแก่นักเรียนเมื่อจบการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 8) โดยสอดคล้องนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ออกรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” ออกอากาศ ทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในวันศุกร์ที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 ที่ กำหนดให้สถานศึกษาสอดแทรกเนื้อหา ค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ ในการเรียนการสอน วิชาต่างๆ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและมีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม และหน้าที่พลเมือง เพื่อให้ นักเรียนรู้หน้าที่ของคนไทย มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีความภาคภูมิใจในชาติและความเป็นไทย ซึ่งค่านิยมดังกล่าวครอบคลุมและ สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศักราช 2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีเป้าหมายหรือความคาดหวัง ที่สำคัญ คือ การเน้นให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการดำรงชีวิต ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม และมุ่งหวังให้นักเรียนเข้าใจถึงการ เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย เกิดความเข้าใจในตนเองและยอมรับในความแตกต่างของผู้อื่น

สามารถดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติได้ และเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องเรียนรู้ตลอด 12 ปีการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552 : 1) การจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้มีคุณภาพมีมาตรฐานในทุกรายวิชาต่าง ๆ และทุกชั้นปีนั้นจะต้องมีการจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของนักเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง มีการพัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่ได้เรียนมา หลักในการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย การจัดการเรียนการสอนแบบการบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม และเน้นการปฏิบัติจริง (กรมวิชาการ, 2545 : 247)

การพัฒนานักเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ซึ่งครูเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ครูจึงต้องเป็นผู้มีความสามารถ มีความรอบรู้ มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน และเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อนักเรียน ซึ่งการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนนั้นครูเป็นผู้กำหนด เพราะบรรยากาศในชั้นเรียนนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน จากการศึกษางานวิจัย เรื่องกรณีศึกษาการเรียนการสอน : สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 35-45) พบว่า ปัญหาในอดีตของครูส่วนใหญ่ใช้วิธีบรรยายเนื้อหา ดังนั้นครูควรมีการปรับบทบาทของตนเองจากผู้สอนหรือผู้บรรยายมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ มีการเสริมแรงให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง สนับสนุนให้เกิดการทำงานเป็นทีม และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพสอดคล้องกับ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2543 : 1-16) กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ค.ศ. 2000 โดยสรุปคือ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาเป็นเนื้อหาที่ล้าสมัยและจำกัดความรู้ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลซึ่งจะทำให้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนคลี่คลายไปในทางที่ดีได้ ซึ่งสอดคล้องกับ จันจิรา เลิศศรีบัณฑิต (2553 : 3) กล่าวว่า การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่วนใหญ่จะเป็นวิธีสอนแบบบรรยายเนื้อหา ขาดการจัดกิจกรรมประกอบการสอนและการใช้อุปกรณ์สอน ซึ่งการจัดเรียนการสอนแบบนี้ทำให้นักเรียนกลายเป็นผู้ขาดความสามารถด้านการคิด ขาดทักษะการปฏิบัติจริง และไม่มีความสุข

ในการเรียน สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางลบของนักเรียน นักเรียนเกิดการเบื่อหน่ายวิชาเรียน หนีเรียน ไม่ตั้งใจเรียน และไม่มีสมาธิในการเรียน จากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นผลสืบเนื่องจากการนำหลักสูตรไปใช้ของครู เพราะในขั้นตอนการใช้หลักสูตรที่เป็นทางการ (Formal Curriculum) ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ได้เกิดปรากฏการณ์ของหลักสูตรขึ้น ซึ่งในแวดวงการจัดการศึกษายังไม่มีการให้ความสำคัญกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น หนึ่งในปรากฏการณ์ของหลักสูตรที่เกิดขึ้นนั้นคือ หลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum)

หลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) เป็นหลักสูตรประเภทหนึ่งที่กำหนดขึ้นโดยมีฐานคติบนความเชื่อว่า นักเรียนนั้นเรียนรู้สิ่งอื่นอีกหลายสิ่งนอกเหนือจากที่สอนในหลักสูตรสถานศึกษา (ชนิดา รักษ์พลเมือง และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2549 : 130) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Snyder (1986 : 27) ที่กล่าวว่าหลักสูตรแฝงคือ หลักสูตรที่ไม่เป็นทางการแอบแฝงอยู่ในสภาพบรรยากาศ และนักเรียนสามารถเรียนรู้จากการตีความหมายจากสภาพบรรยากาศ โดยที่ครูไม่รู้ตัวหรือไม่เจตนาที่จะสอน สภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก ของนักเรียนส่วนหนึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านการตีความหมายสภาพบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนของครูจึงเป็นหลักสูตรแฝงที่สำคัญ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบมากมายทั้งด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งถ้าเป็นเรื่องที่ไม่พึงประสงค์แล้วจะมีผลต่อเนื่องถึงสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนได้ และจากผลการศึกษาของ Synder ยังได้ผลสรุปว่าไม่มีหน่วยงานทางการศึกษา สถาบันทางการศึกษาหรือสถานศึกษาใดที่ไม่ปรากฏหลักสูตรแฝง หลักสูตรแฝงนี้อาจมีทั้งทางบวกและทางลบต่อการเรียนรู้ ทั้งทัศนคติ ค่านิยม การถ่ายทอดทางสังคมของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (บุญจิต บุญทองเถิง. 2549 : 24-32) ได้ศึกษากระบวนการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่มีการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพของนักเรียน พบว่าคุณภาพของนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์เนื้อหาวิชา ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์และด้านสภาวะทางอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ความวิตกกังวล ในการเรียน และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ทำให้ได้กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสามารถเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพของนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนข้างต้น ปฏิเสธไม่ได้ว่าการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจะไม่มีปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้น ปัญหาบางปัญหามีอิทธิพลมาจากหลักสูตรแฝง ที่ถูกสอนนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทางการ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นในบริบทของการจัดการ

เรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างคุณภาพ การเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการ เรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีอะไรบ้าง
2. ความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจาก ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีอะไรบ้าง
3. หลักระบวนทัศน์ที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของ การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของนักเรียนตามความหวังของครูจาก ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
3. เพื่อศึกษาหลักสุตรเฝ่งที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการ สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูและนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จาก โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้น มัธยมศึกษา ของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทั้งหมด จำนวน 8 โรงเรียน เป็นครูจำนวน 40 คน และนักเรียนจำนวน 80 คน ได้มาโดยวิธีการเลือก แบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ขอบเขตเนื้อหาวิชา

การวิจัยในครั้งนี้ มีเนื้อหาวิจัยเกี่ยวกับปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบรรยากาศการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 – ปีการศึกษา 2558

4. พื้นที่วิจัย

พื้นที่ทำวิจัย คือ โรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 8 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม
2. โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม
3. โรงเรียนบ้านเทศบาลบ้านส่องนางใย
4. โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา
5. โรงเรียนผดุงนารี
6. โรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร
7. โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม
8. โรงเรียนกันทรวิชัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปรากฏการณ์ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการกระบวนการเรียนการสอนของครู เพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่มุ่งให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างแท้จริง เกิดการพัฒนาตนเองและสังมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมของประเทศชาติ ประกอบด้วยกิจกรรมทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านวัดและประเมินผล 3) ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ 4) ด้านแบบแผนปฏิบัติ และ 5) ด้านภาษาสัญลักษณ์

บริบทในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภายใต้องค์ประกอบทั้ง 5 ดังนี้ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านวัดและประเมินผล 3) ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ 4) ด้านแบบแผนปฏิบัติ และ 5) ด้านภาษาสัญลักษณ์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความน่าจะเป็น หมายถึง โอกาสของการเกิดขึ้นของแต่ละปรากฏการณ์ โดยที่มีความถี่ของการเกิดขึ้น ป้อยครั้งจนถึงทุกครั้ง

ความคาดหวังของครู หมายถึง ผลที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน หลังจากการจัดการเรียนการสอนตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านวัดและประเมินผล 3) ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ 4) ด้านแบบแผนปฏิบัติ และ 5) ด้านภาษาสัญลักษณ์

การรับรู้ของนักเรียน หมายถึง นักเรียนเรียนรู้ผ่านการตีความหมายจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

หลักสูตรแฝง หมายถึง สิ่งที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้และตีความหมายไปเองผ่านสภาพบรรยากาศของการเรียนการสอน โดยที่ครูไม่ได้ตั้งใจหรือไม่ได้เจตนา ซึ่งส่งผลต่อสภาวะทางอารมณ์ความรู้สึกของนักเรียนในที่นี้คือ ความวิตกกังวลในการเรียนและเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนที่พบว่ามีอยู่จริงในชั้นเรียน โดยมีระดับความมากน้อยต่างกันของแต่ละบุคคล

หลักสูตรแฝงด้านบวก หมายถึง ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แล้วนักเรียนเกิดการรับรู้ที่ไม่ตรงตามความคาดหวัง แต่การรับรู้ที่ส่งผลดีทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีผลการเรียนดีขึ้น

หลักสูตรแฝงด้านลบ หมายถึง ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แล้วนักเรียนเกิดการเรียนรับรู้ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู ซึ่งการรับรู้ที่ส่งผลไม่ดี ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์และมีผลการเรียนต่ำลง

คุณภาพการเรียน หมายถึง การเรียนรู้ที่บรรลุผลการเรียนที่คาดหวัง ครอบคลุมองค์ประกอบตามเกณฑ์คุณภาพนักเรียน ที่กำหนดโดยกรมวิชาการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ในเนื้อหาวิชา ด้านทักษะกระบวนการและสภาวะทางอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อการเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ประโยชน์เชิงวิชาการ เพื่อขยายขอบเขตองค์ความรู้ของหลักสูตรแฝงให้แพร่หลาย โดยเฉพาะกับผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา
2. ประโยชน์เชิงประยุกต์ การวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้รับรู้และตระหนักถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรแฝง และเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพต่อไป
3. นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียงนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
3. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม

4. ปรากฏการณ์ของหลักสูตร
5. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแฝง
6. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน
7. หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ
9. กอบแนวคิดการวิจัย

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

ปัจจุบันนักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความเชื่อ แนวคิด ปรัชญา และประสบการณ์ของแต่ละท่าน ซึ่งสามารถประมวลความหมายของหลักสูตรได้ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2542 : 7) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้น เพื่อแสดงจุดมุ่งหมายการจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ (2545 : 5) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนให้มี

ความสุข ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึง กำหนดขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จ

รุจิร ภู่อาระ (2545 : 1) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนการเรียนประกอบด้วยเป้าหมาย และจุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและจัดการเนื้อหา รวมถึงแบบ ของการเรียนการสอนตามจุดประสงค์และมีการประเมินผลของการเรียน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1272) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในสถานศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

ธีระ รุญเจริญ (2550 : 280) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้นักเรียนโดยการควบคุม แนะนำของสถานศึกษาอันเป็นเครื่องมือที่ช่วยบรรลุวัตถุประสงค์ หรือความคาดหวังทางการศึกษาที่ตั้งไว้

2. หลักสูตร เป็นสื่อในการสอนที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับ ประสบการณ์ในการเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554 : 14-16) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตรในฐานะที่เป็นเอกสารหลักสูตร
2. หลักสูตรในฐานะที่เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้แก่แก่นักเรียน
3. หลักสูตรในฐานะแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่ คาดหวังแก่นักเรียน

4. หลักสูตรในฐานะที่มวลประสบการณ์

5. หลักสูตรในฐานะที่เป็นจุดหมายปลายทาง

6. หลักสูตรในฐานะที่เป็นระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียน การสอน

Saylor, Alexander and Lewis (1981 : 8) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนการเรียนการสอนที่จัดโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่บุคคลที่ได้รับการศึกษา

Oliva (1992 : 8 - 9) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนงานหรือ โครงการที่จัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน โดยแผนงานต่าง ๆ จะถูกกำหนดเป็น ลายลักษณ์อักษรมีขอบเขตกว้างขวาง หลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ที่ต้องการ ดังนั้น หลักสูตรอาจเป็นหน่วย (Unit) เป็นรายวิชา (Course) หรือเป็น **รายวิชา**

ย่อย (Sequence of Courses) ทั้งนี้แผนงานหรือโครงการทางการศึกษาดังกล่าว อาจจัดขึ้นได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน ภายใต้การบริหารและดำเนินงานของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนรู้และประสบการณ์ ที่สถาบันการศึกษา จัดให้แก่ นักเรียน ประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล

2. ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากหลักสูตรจะเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้โดยสรุปดังต่อไปนี้

ธำรง บัวศรี (2542 : 9-10) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้สองส่วน คือ ความสำคัญของหลักสูตรต่อส่วนรวม และความสำคัญของหลักสูตรต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ความสำคัญของหลักสูตรต่อส่วนรวม เนื่องจากหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนของประเทศ หลักสูตรจะเป็นตัวชี้วัดว่ามีการสอนอะไร เน้นอะไร การเน้นด้านใดย่อมแสดงถึงความรู้และศักยภาพของประชาชนในด้านนั้น ๆ เช่น ในปัจจุบันหลักสูตรของประเทศเน้นการพัฒนาประชากรด้านวิทยาศาสตร์ แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มขององค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ของคนในประเทศที่จะเข้มแข็งขึ้น ดังนั้นถ้าไม่มีหลักสูตรการที่จะให้การศึกษาแก่คนในประเทศย่อมเป็นไปได้ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยถ่ายทอดเจตนาธรรมหรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติลงสู่การปฏิบัติ เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่เป็นทิศทางการจัดการศึกษาของคนไทยทั้งประเทศในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมแล้ว 12 ปี โดยเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะช่วยหล่อหลอมให้คนไทยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

2. ความสำคัญของหลักสูตรต่อการเรียนการสอน หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่ช่วยชี้ให้เห็นแนวทางการในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแผนที่เดินเรือซึ่งบอกให้กัปตันหรือผู้สอนรู้ว่าตั้งเข็มทิศไปทางใดและจุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนคืออะไร และระหว่างทางที่ไปจะต้องทำอะไรบ้าง ต้องใช้สื่อหรืออุปกรณ์อะไร จะต้องตรวจสอบประเมินผลอย่างไร หรือต้องปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร

การสอนนั้นผู้เรียนต้องทราบล่วงหน้าว่าจะได้เรียนรู้อะไร ต้องเตรียมการอย่างไร และจะได้รับผลอย่างไร ดังนั้นหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อทั้งผู้สอนและผู้เรียนในการช่วยกำหนดแนวทางในการเรียนการสอน เพื่อให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ได้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกันจนจบบรรลุจุดหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2546 : 9) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เนื่องจากหลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และนโยบายในการจัดการศึกษา

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2549 : 21-22) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ
3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล หรือเป็นธรรมเนียมในการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม
4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษา
5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุม ดูแล ติดตาม ให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล
6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าจะเป็นไปได้ในรูปแบบใด
8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังคนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ซึ่งถ้าประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทนต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

สรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นกรอบแนวทางการจัดการศึกษาของผู้สอนเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถและความประพฤติ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม

3. องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร นับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรมีความ สมบูรณ์ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการ ปรับปรุงการเรียน หรือพัฒนาหลักสูตรได้ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กำหนดองค์ประกอบ ของหลักสูตร ดังนี้

ธีรารัง บัวศรี (2542 : 8-9) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน
6. การประเมินผลหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนการสอน

บุญเลี้ยง ทุ่มทอง (2554 : 14-16) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) เป็นตัวกำหนดทิศทางและ ขอบเขตในการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในลักษณะ ต่างๆ ที่พึงประสงค์อันก่อให้เกิดประโยชน์ในสังคม

2. เนื้อหา (Content) คือ ประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่คาดว่าจะช่วยให้ ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยดำเนินการตั้งแต่การเลือกเนื้อหาและ ประสบการณ์การเรียนลำดับเนื้อหาสาระ พร้อมทั้งการกำหนดเวลาเหมาะสม

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นกิจกรรมที่จะ แปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ กิจกรรมนั้นมีหลายลักษณะแต่กิจกรรมที่สำคัญคือ กิจกรรมการ เรียนการสอน

4. การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) คือ เป็นองค์ประกอบที่ชี้ให้เห็นว่าการนำหลักสูตรไปใช้นั้นบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ หลักสูตรเกิดสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินผลจะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงและการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

Tyler (1950 : 1) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย (Education Purpose) ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล
2. ประสบการณ์ (Education Experience) ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมายบรรลุผล

3. วิธีการจัดประสบการณ์ (Organization of Education Experience) เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การประเมินผล (Determination of What to Evaluate) เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

Taba (1962 : 422) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะรายวิชา
2. เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. วิธีการประเมินผล

ดังนั้นสรุปได้ว่าหลักสูตรประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหา/ประสบการณ์
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

4. ระดับของหลักสูตร

หลักสูตรอาจจำแนกได้หลายระดับ (Level of Curriculum) ซึ่งมีนักการศึกษาได้จำแนกระดับของหลักสูตรไว้ดังนี้

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2549 : 93-95) ได้จำแนกหลักสูตรเป็น 3 ระดับ ตามแหล่งการสร้างหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรระดับชาติหรือหลักสูตรแม่บท ซึ่งเป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในสถานศึกษาดัง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับวัย ระดับการศึกษา เป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างความมั่นคงและความเป็นปึกแผ่นร่วมกันของใน

ชาติโดยรวม ผู้มีบทบาทในการจัดทำหลักสูตรระดับนี้ คือ หน่วยงานระดับชาติ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้นใช้กับโรงเรียนทั่วประเทศ

2. หลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่ปรับปรุงมาจากหลักสูตรแม่บท ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพ ความจำเป็น และความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ หน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรระดับนี้คือ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาต่าง ๆ เช่น หลักสูตรเยาวชนรักท้องถิ่น หลักสูตรมัคคุเทศก์น้อย เป็นต้น

3. หลักสูตรระดับโรงเรียน เป็นหลักสูตรที่นำหลักสูตรแม่บทและหลักสูตรระดับท้องถิ่นมาพิจารณาเลือกสรรและปรับให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ผู้มีบทบาทในการจัดทำหลักสูตรระดับนี้คือ ผู้บริหาร โรงเรียน ครู หรือผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่น โดยจัดทำขึ้นในรูปของหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557 : 8-9) ได้จำแนกหลักสูตรไว้ 5 ระดับ ดังนี้

1. หลักสูตรระดับอุดมการณ์ (Ideal Curriculum) หมายถึง หลักสูตรที่เป็นแนวความคิดและข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของนักการศึกษา ซึ่งต้องการให้ผู้เรียนมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น นักการศึกษาระดับชาติได้มีการสัมมนาเกี่ยวกับทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แล้วได้เสนอแนะไว้เป็นแนวทางของหลักสูตรใหม่ในอนาคต

2. หลักสูตรระดับปกติ (Formal Curriculum) เป็นหลักสูตรซึ่งได้ถ่ายทอดแนวความคิดของนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ มาเขียนเป็นเอกสารหลักสูตร หลักสูตรในระดับนี้จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น ทั้งนี้เพราะข้อจำกัดของเอกสารและวิธีการถ่ายทอดด้วยภาษาเขียน จึงไม่สามารถจะถ่ายทอดแนวความคิดทั้งหมดของผู้เชี่ยวชาญไว้ในเอกสารหลักสูตรได้ เช่น จากการที่นักการศึกษาระดับชาติได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางของหลักสูตรใหม่ในอนาคต แล้วได้มีการนำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ เพื่อใช้พัฒนาผู้เรียนทั่วประเทศ

3. หลักสูตรระดับการเรียนรู้ (Perceived Curriculum) เป็นหลักสูตรตามความเข้าใจของครูผู้ใช้หลักสูตร ถึงแม้จะเป็นหลักสูตรฉบับเดียวกัน ผู้ใช้หลักสูตรแต่ละคนก็อาจจะเข้าใจไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เกิดจากพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรตลอดจนความสามารถในการตีความหมายในเอกสารหลักสูตรของครูผู้ใช้หลักสูตรแต่ละคนแตกต่างกันนั่นเอง เช่น หลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียน ซึ่งคณะครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรได้

พัฒนามาเป็นหลักสูตรของตนเอง โดยใช้หลักสูตรแกนกลางระดับชาติมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

4. หลักสูตรระดับปฏิบัติการ (Operational Curriculum) เป็นหลักสูตรในระดับการนำไปใช้ในห้องเรียน นั่นคือหลังจากที่ครูมีความเข้าใจหลักสูตรดีแล้ว ก็ต้องนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด แต่เนื่องจากในสภาพความเป็นจริงแล้วอาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ จึงทำให้สภาพการใช้หลักสูตรจริง ๆ แตกต่างกันจากหลักสูตรในระดับการรับรู้ทั่วไป เช่น หลักสูตรที่ครูได้แปลงจากหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติการสอนของตนเองในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชา ซึ่งจะประกอบไปด้วยเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน

5. หลักสูตรระดับประสบการณ์ (Experiential Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากการเรียนการสอนในระดับปฏิบัติการ นักเรียนแต่ละคนจะได้รับประสบการณ์จากหลักสูตรแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียนแต่ละคนและวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู

ตามที่กล่าวมาจะเห็นว่าหลักสูตรมีหลายระดับซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรระดับชาติหรือหลักสูตรแม่บท เป็นหลักสูตรแกนที่เขียนไว้กว้างๆ และบรรจุสาระที่จำเป็นที่ทุกคนในประเทศต้องเรียนรู้เหมือนกัน
2. หลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนนั้น สาระการเรียนรู้จะสอดคล้องสัมพันธ์กับท้องถิ่น
3. หลักสูตรระดับสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้จริง โดยนำหลักสูตรแม่บทมาปรับให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษานั้นเอง เช่น หลักสูตรท้องถิ่นที่ทำเพื่อใช้ในสถานศึกษา
4. หลักสูตรระดับห้องเรียน เป็นหลักสูตรที่สำคัญที่สุดผู้ที่เป็หัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรระดับนี้ได้แก่ ครู ซึ่งจะนำหลักสูตรระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษามาพิจารณาปรับใช้ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยที่ดีและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2251 : 1-5)

2. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

3. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้ มีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนคติของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างมีระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และใช้มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

5.1 รักชาติ ศาสนา กษัตริย์	5.5 อยู่อย่างพอเพียง
5.2 ซื่อสัตย์สุจริต	5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน
5.3 มีวินัย	5.7 รักความเป็นไทย
5.4 ใฝ่เรียนรู้	5.8 มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

6. มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดังนี้

- 6.1 ภาษาไทย
- 6.2 คณิตศาสตร์
- 6.3 วิทยาศาสตร์
- 6.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 6.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

6.6 ศิลปะ

6.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

6.8 ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไรเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้เห็นว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาและการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดเพียงใด

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิต ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ตามเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ขอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552 : 1-5)

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเนื้อหาสาระของวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

- 1.1 ศาสนา ศิลปกรรม และจริยธรรม
- 1.2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต
- 1.3 เศรษฐศาสตร์
- 1.4 ประวัติศาสตร์
- 1.5 ภูมิศาสตร์

2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และสามารถนำหลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่าต่อตนเอง และส่วนรวม

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจยุคสมัยของประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆอย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาวิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม และมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปรากฏการณ์ของหลักสูตร

1. หลักสูตรหลักหรือหลักสูตรที่เป็นทางการ รายละเอียดของหลักสูตรมีการอธิบายไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารที่เป็นทางการ
 2. หลักสูตรเชิงปฏิบัติ เป็นหลักสูตรที่ถูกนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการทดสอบ
 3. หลักสูตรแฝง เป็นเรื่องเกี่ยวกับค่านิยมและบรรทัดฐานของแต่ละสถานศึกษา ไม่ได้รับการเปิดเผยโดยครูหรือบุคลากรของโรงเรียน
 4. หลักสูตรสูญ เป็นวิชาสำคัญที่ไม่ถูกนำมาสอน
 5. หลักสูตรเกิน เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีการวางแผนมาก่อนและอยู่นอกเหนือหลักสูตรหลักหรือหลักสูตรที่เป็นทางการ
- สรุปได้ว่าทั้ง 5 หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาของนักเรียน อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ณ ปัจจุบันว่าสิ่งใดมีความสำคัญมากที่สุด จำเป็นจะต้องถามคำถามกับตัวเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากหลักสูตรหลักแล้วหลักสูตรอื่นอีก 4 หลักสูตร ส่งผลกระทบต่อหลักสูตรหลักจะเกิดอะไรขึ้นกับหลักสูตรหลักเมื่อมีการนำเอาหลักสูตรแฝงและหลักสูตรเกินมาใช้ในโรงเรียน จะเป็นที่สนใจของครูและผู้บริหารร่วมกับเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรหลักของสถานศึกษาหรือจะถูกผลักดันออกไปเช่นเดียวกับหลักสูตรสูญหรือไม่ มันจะเปราะบางแค่ไหนเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรเชิงปฏิบัติที่ตอนเริ่มต้น มีการต่อรองโดยครูและนักเรียนจะสูญเสียความสำคัญหรือไม่ตามกระแสของการต่อรอง

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum Monitoring)

1. ความหมายของหลักสูตรแฝง

คำว่า Hidden Curriculum ถูกกำหนดขึ้น โดย Jackson (ชวรัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2545 : 21) นอกจากนี้มีคำอื่น ๆ ใช้แทนคำว่า Hidden Curriculum เช่น Goodlad ใช้คำว่า Implicit Curriculum (Goodlad. 1984 : 68) และ Saylor and Alexander (1974 : 393-405) ใช้คำว่า Unstudied Curriculum และมีคำอื่น ๆ อีก ได้แก่ The Collateral Curriculum The Unstudied Curriculum, The Coverts Curriculum, The Latent Curriculum, The Silent Curriculum และ The by Product of Schooling

คำนิยามของ Hidden Curriculum คำว่า “Hidden Curriculum” หรือแปลเป็นคำในภาษาไทยว่า หลักสูตรแฝง ถูกกำหนดขึ้นโดย Jackson นอกจากคำว่า “Hidden Curriculum” แล้วยังมีนักพัฒนาหลักสูตรบางท่านพอใจที่จะใช้คำอื่นๆ แทนคำว่า “Hidden Curriculum” (ชวรัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2545 : 21) เช่น Goodlad (1984 : 68) ใช้คำว่า implicit curriculum และ Saylor and Alexander (1974 : 393-405) ใช้คำว่า Unstudied Curriculum และมีคำอื่น ๆ อีก ได้แก่ The Collateral Curriculum the Unstudied Curriculum, The Coverts Curriculum, The Latent Curriculum, The Silent Curriculum, The by Product of schooling and What schooling does to People อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการใช้คำเรียกหลักสูตรชนิดนี้ที่ต่างต่างกัน แต่หากพิจารณาจากความหมายหรือคำนิยามของผู้ใช้ก็จะเห็นว่าต่างก็มีความหมายใกล้เคียงกัน หรือถือได้ว่าเป็นความหมายนัยเดียวกันคือเป็นหลักสูตรที่แฝงซ่อนเร้น ไม่เปิดเผย และไม่ได้มุ่งศึกษาโดยตรง เพราะถือได้ว่าเป็นหลักสูตรที่ไม่เป็นทางการ (Unofficial Curriculum) แต่ถูกสอนโดยไม่ได้ตั้งใจ จะเห็นได้จากคำนิยามของหลักสูตรแฝงที่นิยามโดยนักการศึกษาหรือนักหลักสูตรทั้งหมดดังต่อไปนี้

Ginsburg and Clift (1900 : 450-465) หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่สถาบันหรือวิทยาลัยไม่ได้กำหนด เป็นผลที่ตามมาที่สำคัญเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบผ่านการจัดการเรียนการสอน เป้าหมายการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นไม่ได้ถูกระบุเป็นวัตถุประสงค์ในชั้นใดชั้นหนึ่ง

Jackson (1968 : 36) หลักสูตรแฝง หมายถึง หนทางหรือวิถีทางการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถยอมรับกับคำปฏิเสธและการยับยั้งชั่งใจในสิ่งที่เป็นความต้องการและปรารถนา ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ภายในระบบการศึกษาที่จัดขึ้นพวกเขาต้องเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ นั่นหมายความว่าพวกเขาต้องเรียนรู้ไม่เพียงแต่เพื่อที่จะเผชิญกับกฎเกณฑ์

ที่เป็นทางการแต่จะต้องรวมถึงกฎเกณฑ์ที่ไม่เป็นทางการด้วยเช่นกัน เช่นความเชื่อและทัศนคติ ทั้งหลายซึ่งปลูกฝังลงรากลึกผ่านกระบวนการทางสังคม

Snyder (1986 : 27) หลักสูตรแฝงคือ หลักสูตรที่ไม่เป็นทางการแอบแฝงอยู่ใน สภาพบรรยากาศ และนักเรียนสามารถเรียนรู้จากการตีความหมายจากสภาพบรรยากาศ โดยที่ ครูไม่รู้ตัวหรือไม่เจตนาที่จะสอน สภาพทางอารมณ์ ความรู้สึก ของนักเรียนส่วนหนึ่งเป็นการ เรียนรู้ผ่านการตีความหมายสภาพบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนของครูจึงเป็นหลักสูตร แฝงที่สำคัญ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบมากมายทั้งด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งถ้าเป็นเรื่องที่ไม่พึงประสงค์แล้วจะมีผลต่อเนื่องถึงสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนได้

Longstreet and Shane (1993 : 46) หลักสูตรแฝง เป็นชนิดของการเรียนรู้ที่เด็ก ได้รับจากธรรมชาติและจัดองค์การของโรงเรียนรัฐ เช่น การจัดชั้นเรียน การจัดการเรียน บรรยากาศและข้อกำหนดในชั้นเรียน การแข่งขันเพื่อได้ระดับคะแนนที่สูงเป็นต้น นอกจากนี้ ยังรวมไปถึงการเรียนรู้ที่เด็กได้รับจากพฤติกรรมและทัศนคติของครูและผู้บริหาร โรงเรียน หลักสูตรแฝงเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้เรียนหรือผู้สังเกต

Portelli (1993 : 345) ได้จัดกลุ่มความหมายของ Hidden Curriculum ออกเป็นกลุ่ม หลักๆ ได้แก่ เป็นความคาดหวังที่ไม่เป็นทางการหรือสาระที่แฝงเร้นอยู่จากสาระที่ให้โดยตรง เป็นผลการเรียนรู้หรือสาระที่เกิดขึ้น โดยไม่ได้ตั้งใจ เป็นสาระที่แฝงเร้นที่เกิดขึ้นภายใต้ โครงสร้างต่าง ๆ ของระบบโรงเรียน เป็นหลักสูตรแฝงที่เกิดหรือสร้างขึ้นโดยนักเรียน

Alan Skelton (1997 : 12-17) หลักสูตรแฝงเป็นกลุ่มของข้อมูลที่แฝงที่สัมพันธ์กับ ความรู้ ค่านิยม บรรทัดฐานของพฤติกรรมและทัศนคติต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ผ่าน กระบวนการทางการศึกษา

Glatthorn, Allan A. (1999 : 26-34) หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ ตั้งใจ สิ่งที่นักเรียนเรียนรู้จากวัฒนธรรมและบรรยากาศของโรงเรียนรวมถึงเกี่ยวกับนโยบาย และแนวปฏิบัติต่าง ๆ นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้เวลา การจัดสรรเนื้อที่ การให้ทุนสนับสนุน สำหรับโปรแกรมและกิจกรรมต่าง ๆ และนโยบายและแนวปฏิบัติของศาสตร์วิชา ตัวอย่างเช่น กรณีที่โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งจัดสรรเวลาแต่ละสัปดาห์ 450 นาที สำหรับการอ่าน และ 45 นาทีสำหรับการเรียนศิลปศึกษา ดังนั้นสาระแฝงที่เกิดขึ้นเป็นหลักสูตรแฝงก็คือการเรียน ศิลปศึกษาไม่มีความสำคัญ

Anderson (2001 : 28-35) กว่า 50 ปีที่ผ่านมาที่นักการศึกษาได้ให้ความสนใจอย่างมากต่อหลักสูตรแฝง และมีการใช้คำว่า หลักสูตรแฝงนี้ใน 3 ขอบเขตความหมาย ได้แก่ เป็นชนิดการสั่งสอนให้ซึมซับในสิ่งที่เป็นความพยายามของกลุ่มคนที่มีอำนาจที่จะรักษาสถานะของตนเอง โดยแอบแฝงไว้ด้วยกันกับหลักสูตรที่เป็นทางการ เป็นอิทธิพลที่แฝงอยู่จากการจัดองค์การของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ที่ไม่ระบุไว้ที่จำเป็นสำหรับการแข่งขันสู่ความสำเร็จของการศึกษาในระบบ

Ballantine and Spade (2001 : 131) อธิบายคำว่า Hidden Curriculum ไว้ว่า “เป็นสิ่งที่ต้องใช้แฝงเร้นที่พบอยู่ในทุกสถานการณ์การเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนจะต้องค้นหาให้เจอและใช้หรือกระทำตามนั้นเพื่อให้สามารถบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย”

Myles Brenda Smith (2001 : 279-86) หลักสูตรแฝงรวมถึงทักษะต่างๆ การกระทำต่างๆ แบบนิยมการแต่งกาย และอื่น ๆ ที่คนส่วนใหญ่รู้และสืบทอดกันมา ทุกโรงเรียนทุกสังคมจะมีหลักสูตรแฝง

Oliva (2001 : 529) หลักสูตรแฝงเกี่ยวข้องกับบรรยากาศโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม ค่านิยมและทัศนคติทั้งฝ่ายผู้เรียนและผู้สอน การควบคุมความประพฤติผู้เรียน ความคาดหวังที่ไม่พูดออกมา และรหัสของความประพฤติที่เขียนออกมาไม่ได้

Schugurensky (2002 : 2-6) หลักสูตรแฝงที่ถูกสอนนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นอกเหนือจากนั้นเนื้อหาสาระเฉพาะในรายวิชาเป็นสิ่งที่ถูกสอนผ่านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน บรรยากาศในห้องเรียน และสภาพการจัดอุปกรณ์เครื่องตกแต่ง วิธีการของศาสตร์การสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ไม่ปรากฏชัดที่เกิดขึ้น บางครั้งหลักสูตรแฝงก็สอดคล้องกับหลักสูตรทางการแต่บางครั้งก็ไม่สอดคล้องกัน ตัวอย่างเช่น หลักสูตรทางการมุ่งส่งเสริมความเข้าใจและค่านิยมด้านประชาธิปไตย แต่ถ้าครูหรือบรรยากาศโรงเรียนใช้วิธีการควบคุมและการใช้อำนาจสูง บทเรียนประชาธิปไตยก็จะถูกบิดเบือนไป ในทำนองเดียวกันเนื้อหาหลักสูตรอาจให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่ถ้าการสอนยังให้ความสำคัญต่อการสอนผ่านการบรรยาย ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเนื้อหาสาระและวิธีการเกิดขึ้น หลักสูตรทางการอาจมุ่งปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยด้านความเสมอภาคของบุคคล แต่อาจไม่ได้ผลถ้าในการปฏิบัติครูต่อผู้เรียนที่แตกต่างกันตามชนชั้น เชื้อชาติ หรือเพศ และถ้าครูมีความคาดหวังเกี่ยวกับสัมฤทธิผลของผู้เรียนที่ต่างกัน แม้ว่าหลักสูตรแฝงมีแนวโน้ม

ที่จะทำให้เกิดผลด้านลบ เช่น ทำให้เกิดความไม่เสมอภาค และการได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน แต่มันก็สามารถที่จะทำให้เกิดผลด้านบวกได้เช่นกัน เช่น สนับสนุนประชาธิปไตย ความอดทนและแม้แต่การเพิ่มศักยภาพแก่ผู้เรียน ตัวอย่างเช่น การจัดสภาพบรรยากาศในชั้นเรียนที่เป็นประชาธิปไตยและวิธีการปลูกฝังเชิงประจักษ์ในลักษณะการเป็นกิจวัตรประจำวันสามารถให้เกิดจิตสำนึกประชาธิปไตยและค่านิยมประชาธิปไตยได้ ดีกว่าการเรียนรู้ด้วยการจำหลักการของประชาธิปไตย

ชวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2545 : 21) หลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่ไม่ได้กำหนดแผนการเรียนรู้เอาไว้ล่วงหน้าและเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่โรงเรียนไม่ได้ตั้งใจจะจัดให้จากนิยามนี้สามารถอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจดีขึ้น ตัวอย่างเช่น ในทางเปิดเผยโรงเรียนสอนคณิตศาสตร์และจัดให้เด็กชายหญิงเรียนรู้การอ่าน การเขียน การสะกดคำและอื่น ๆ แต่โรงเรียนได้สอนหลายสิ่งหลายอย่างโดยไม่ได้ตั้งใจจากการสอนตามหลักสูตรปกติในรูปของกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมา และเรียนรู้จากสภาพการณ์และเงื่อนไขเชิงสังคมและเชิงกายภาพที่โรงเรียนจัดให้ เป็นต้นว่า สอนนักเรียนให้ทำงานตามลำพังในเชิงของการแข่งขัน หรือให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม สอนให้นักเรียนเป็นผู้กระทำหรือถูกกระทำให้รู้จักพอใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงพื้น ๆ หรือให้เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและอื่น ๆ สรุปลึ้น ๆ และตรงประเด็นก็คือ ครูหรือโรงเรียนสอนค่านิยมให้แก่เด็กอย่างแอบแฝงหรือโดยไม่ได้ตั้งใจ

จากความหมายของหลักสูตรแฝงดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักสูตรแฝงคือ หลักสูตรที่ไม่ได้เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ได้มีการบัญญัติไว้ในหลักสูตรอย่างเป็นทางการ เป็นสิ่งที่ยูนอกเหนือจากหลักสูตร ที่แอบแฝงอยู่ในสภาพบรรยากาศการเรียนการสอน นักเรียนสามารถเรียนรู้และตีความหมายจากสภาพบรรยากาศนั้น ได้โดยที่ครูไม่รู้ตัวหรือไม่เจตนาที่จะสอนซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

2. ความสำคัญของหลักสูตรแฝง

เนื่องจากหลักสูตรแฝงเป็นหลักสูตรที่แฝงเร้น ไม่เปิดเผย และไม่ได้มุ่งศึกษาโดยตรง เป็นหลักสูตรที่ไม่เป็นทางการ (Uofficial Curriculum) แต่ถูกสอน โดยไม่ได้ตั้งใจและมีการยอมรับว่าหลักสูตรแฝงมีอยู่ในทุกโรงเรียน Snyder (1970 ; อ้างถึงใน ชวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2545 : 21) ได้ยืนยันความจริงข้อนี้ว่า ไม่มีสถานศึกษาใดเลยไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนมัธยมศึกษา หรือมหาวิทยาลัยที่จะไม่ปรากฏหลักสูตรแฝงและเขาได้แสดงความเชื่อต่อไปว่าหลักสูตรแฝงมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักเรียนและอาจารย์มากกว่าหลักสูตรปกติ เช่นเดียวกับ Posner (1992 : 11) ซึ่งให้ความสำคัญของหลักสูตรแฝงโดยกล่าวว่า หลักสูตรแฝง

เป็นหลักสูตรที่บุคลากรในโรงเรียนอาจไม่ได้รับรู้อย่างเป็นทางการ แต่มีอิทธิพลโดยตรงต่อนักเรียนอย่างลุ่มลึกและยาวนานมากกว่าหลักสูตรที่เป็นทางการของโรงเรียน Posner (1992 : 131) ยังให้ทัศนะต่อไปว่าการที่โรงเรียนในฐานะสถาบันสถานหนึ่ง ได้ให้ความสำคัญต่อการใช้อิทธิพลในการผลักดันให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งหลายนั้น อาจทำให้ได้วัตถุประสงค์ที่เบี่ยงเบนออกไปเป็นผลในทางอ้อมมากกว่า เมื่อเราพุ่งความสนใจมาที่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นทางการ พวกเราจะสูญเสียหรือละเลยที่จะทำความเข้าใจในข้อเท็จจริงที่ว่าหลักสูตรแฝงของโรงเรียนอาจมีผลกระทบที่ลึกซึ้งและคงทนกับผู้เรียนมากกว่าหลักสูตรทางการ

Jackson (1968 : 36) ได้ศึกษาลักษณะที่สำคัญของห้องเรียนและได้ชี้ให้เห็นถึงธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและความสำคัญของหลักสูตรแฝงว่า ในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน นักเรียนเรียนรู้ที่จะปรับตนเองให้สอดคล้องเจตจำนงของครูแล้วควบคุมการกระทำของตนเองให้เป็นที่ยอมรับ เขาเรียนรู้ที่จะยอมปฏิบัติตามกฎระเบียบ และกิจวัตรต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ เขาเรียนรู้ที่จะอดทนกับความไม่พอใจเล็ก ๆ น้อย ๆ และยอมรับนโยบายและแผนงานของผู้บริหาร แม้ว่าจะขาดเหตุผลไปบ้างก็ตาม Jackson (1972 : 80) ถือว่ากฎระเบียบและกิจวัตรประจำวันเป็น 3 R's (Rule, Regulation and Routine) ของหลักสูตรแฝง เพราะเป็นสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนรู้และปฏิบัติตาม มิฉะนั้นพวกเขาจะไม่สามารถอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นได้

Kohlberg (1970 : 120) ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยาการศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ผู้ซึ่งล่วงลับไปแล้ว ได้มีความเชื่อและจุดยืนเดียวกันเกี่ยวกับความสำคัญและอิทธิพลของหลักสูตรแฝงในรูปของการเรียนรู้ทางสังคมของนักเรียน เขามองว่าหลักสูตรแฝงมีลักษณะและธรรมชาติที่จำเป็น และเอื้อต่อการพาไปสู่ความเจริญงอกงามทางจริยธรรม เพราะในโรงเรียนประกอบด้วยกลุ่มคน อำนาจ และการยกย่อง

Silberman (1970 : 9) ได้ยืนยันความจริงในข้อนี้ว่าสิ่งที่นักการศึกษาจะต้องตระหนักให้มากที่สุดก็คือ วิธีการที่เขาสอนและการกระทำของพวกเขาที่มีความสำคัญมากกว่าสิ่งที่เขาสอน นั่นก็คือว่าวิธีการที่เรากระทำกับสิ่งต่าง ๆ จะสร้างค่านิยมได้ตรงกว่าและมีประสิทธิภาพมากกว่าการที่เราได้สอนหรือพูดคุยกับเขาโดยตรง การปฏิบัติการในเชิงการบริหารที่มีลักษณะเฉพาะ ประเภทการเลื่อนขั้น โดยอัตโนมัติ การแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ การแบ่งแยกผิวพรรณและเชื้อชาติ หรือการแข่งขันเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา จะมีผลต่อหน้าที่พลเมืองมากกว่าการเรียนรู้โดยตรงในหลักสูตรวาทสังคมศึกษา เด็ก ๆ จะถูกสอน

ให้เรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยม จริยธรรม ศิลธรรม คุณลักษณะ และความประพฤติทุกวันจากการจัดและดำเนินการของโรงเรียน เช่น วิธีทางที่ครูและพ่อแม่ประพฤติ วิธีทางที่เขาพูดกับเด็กและระหว่างผู้ใหญ่ด้วยกันเอง ชนิดของพฤติกรรมที่พวกเขายอมรับและให้รางวัล และชนิดของพฤติกรรมที่พวกเขาไม่ยอมรับและมีการลงโทษ มากกว่าการเรียนรู้จากเนื้อหาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรปกติ

Stuart Smith and Jame Scott (1990 ; อ้างถึงใน สำลี ทองธิว. 2545 : 42-47) พบว่าการที่ครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนมีความผูกพันกันกับโรงเรียนในลักษณะของการเป็นสมาชิกในชุมชนโรงเรียน ทำให้นักเรียนพลอยรับรู้โรงเรียนในสถานภาพชุมชนหรือสังคมหนึ่งไปด้วย นั่นคือการทำตัวเป็นแบบอย่างของครูส่งผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามไปด้วยในแนวเดียวกัน

Henry (1995 ; อ้างถึงใน Wren David J. 1999 : 596) เชื่อว่าการปฏิสัมพันธ์ของครูผู้บริหารโรงเรียนกับนักเรียน สามารถที่จะปรับทัศนคติและความคิดของนักเรียนได้

Tanner and Tanner Z. (1995 : 158) เชื่อว่าหลักสูตรแฝงมีพลังแห่งผลที่ยาวนานหรือคงทนกว่าหลักสูตรที่ถูกกำหนดขึ้นอย่างตั้งใจ (Intended Curriculum) โดยเขาได้อ้างถึง Astin (Tanner and Tanner, 1995 : 177) ที่ได้กล่าวถึงพลังของหลักสูตรแฝง หรือสิ่งที่อาจเรียกว่าเป็นหลักสูตรข้างเคียงที่มีอยู่ในการพัฒนาทางการศึกษา จากข้อสรุปจากข้อค้นพบจากงานของเขาที่เห็นว่าเป็นที่แน่ชัดแล้วว่าคณาจารย์ (Faculty) มีความต้องการที่จำเป็นและจะต้องหันกลับไปทบทวน (Rethink) วิธีการทางด้านหลักสูตรของพวกเขา (Their Approach to Curriculum) ที่มักจะเน้นที่ชุดเนื้อหาตามสาขาวิชาเฉพาะของตนมากเกินไป โดยการกลับมามองที่ความคุ้มค่าที่มากกว่าของผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยการเน้นที่ศาสตร์การสอน (Pedagogy) สัมพันธภาพระหว่างบุคคลและบริบทแวดล้อมของชีวิตที่เป็นอยู่ในวิทยาลัย (College Life) ถ้าหลักสูตรแฝงหรือหลักสูตรข้างเคียง (Collateral Curriculum) เป็นแรงขับให้เกิดอิทธิพลที่ทรงพลังต่อการพัฒนาทางการศึกษาของนักเรียน ในวิทยาลัยแล้วย่อมเชื่อมั่นได้ว่ามีอิทธิพลนี้อย่างน้อยเท่าเทียมกันในกลุ่มเยาวชนที่ศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จากนั้นจะเห็นว่าการกิจกรรมต่าง ๆ นอกห้องเรียน (Extra Class Activities) ไม่สามารถที่จะคำนึงถึงว่าเป็นเพียงแค่สิ่งที่ยอยู่นอกหลักสูตร (Extra Curriculum) เท่านั้น เพราะสิ่งเหล่านี้จะมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาทางการศึกษา

นอกจากนี้ Tanner and Tanner (1995 : 183-186) ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การมุ่งเน้นเฉพาะข้อมูล (Information) และทักษะ (Skills) ที่ถูกเรียนรู้ผ่านชุดรายวิชาที่ต้องเรียนอย่างเป็นทางการ ครูส่วนใหญ่มักจะละเลยความสำคัญของการเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้ นักเรียนที่ได้รับผลการเรียนในระดับ A ในวิชาวรรณคดี แต่พวกเขาเรียนรู้ที่จะไม่ชอบการได้เกรดที่ดีในวิชานี้จะเป็นที่สงสัยว่าพวกเขาจะเกิดแรงจูงใจที่จะอ่านรายวิชาวรรณคดีด้วยตัวของเขาเองหรือไม่ ในกรณีเช่นนี้การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้จะมีผลกระทบที่ทรงพลังและยั่งยืนต่อพฤติกรรมทั้งในปัจจุบันและอนาคตมากกว่าการเรียนรู้ในรายวิชานั้นๆ โดยแท้ที่จริงแล้วข้อมูลเท็จจริงที่ได้เรียนรู้ในโรงเรียนมักจะถูกลืมหลังจากการทดสอบได้ไม่นาน ในขณะที่การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้ซึ่งเกี่ยวข้องกับทัศนคติด้านต่าง ๆ ความทราบบ้าง (Appreciations) และค่านิยมทั้งหลายมักจะมี ความคงทนในตัวผู้เรียนมากกว่า เขาได้อ้างถึงข้อสังเกตของ Dewey ผู้ซึ่งยังคงเน้นที่วิธีการเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้ที่ก่อให้เกิดทัศนคติที่ถาวร การชอบและการไม่ชอบ การกระทำบางครั้งและการกระทำบ่อยครั้ง เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่าการเรียนรู้ บทเรียนการสะกดคำหรือบทเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และที่ว่าทัศนคติที่สำคัญที่สุดที่จะได้รับคือความต้องการหรือปรารถนาที่จะเรียนรู้ ถ้าหลักสูตรมีความอ่อนค้อยที่จะกระตุ้นให้เกิดจุดนี้ได้ก็ยากที่จะบรรลุสู่ความเป็นจริงได้ เขาเสนอว่าหลักสูตรข้างเคียงต้องไม่ถูกมองว่าเป็นบางสิ่งบางอย่างที่อยู่นอกหลักสูตร หรือเป็นเพียงแค่ผลลัพธ์ของหลักสูตรที่เกิดขึ้นกะทันหันและโดยไม่ได้ตั้งใจเท่านั้น การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้ที่พึงประสงค์จะเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมหรือสมควรที่จะเกิดขึ้นได้มากกว่า ถ้าหากได้มีการบูรณาการเอาผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นผลพลอยได้นี้เป็นส่วนหนึ่งในแผนและแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นส่วนประกอบหลักสูตรในทำนองเดียวกัน กิจกรรมต่าง ๆ นอกชั้นเรียนต้องไม่ถูกมองว่าเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือหลักสูตร ดังที่ได้อภิปรายมาแต่แรกว่ากิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถส่งผลอันทรงพลังต่อผู้เรียน หากหลักสูตรที่สร้างขึ้นได้เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้กับสิ่งที่ต้องเรียนรู้อย่างเป็นทางการก็จะเพิ่มความเป็นไปได้ที่จะทำให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของหลักสูตรได้เป็นอย่างมาก จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าหลักสูตรข้างเคียงเป็นการเรียนรู้ที่ควรจะเข้าใจ เห็นคุณค่า และสนุกกับการเรียนรู้ จึงเป็นที่ชัดเจนว่าถ้านักการศึกษาได้ตระหนักในจุดนี้ พวกเขาจะเห็นความต้องการจำเป็นที่จะต้องตระหนักอย่างมากในการพัฒนาและการประเมินหลักสูตร พวกเขาจะต้องไม่ละเลยหลักสูตรแฝง แต่จะต้องตระหนักถึงการเรียนรู้ประเภทนี้

Royal and Rossi (1996 : 395-416) พบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่มีบรรยากาศที่สมาชิกทุกกลุ่มมีความสัมพันธ์และผูกพัน มีอัตราการออกกลางคันน้อยกว่าและมีความรู้สึกที่ไม่ดีไม่ได้เตรียมพร้อมสำหรับการเรียน ตลอดจนไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังอยากเรียนหรือทำงานหนักเกินกำลังของตนเอง (Burn Out) Wehlage and Other (1989 : 49) พบว่า ความผูกพันของบรรดาสมาชิกในโรงเรียนทำให้นักเรียนมีปัญหาหรือแนวโน้มที่จะเป็นปัญหา มีความรู้สึกว่ามีกลุ่มคนที่คอยดูแลให้กำลังใจและสนับสนุนให้พวกเขาลุกขึ้นต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ความรู้สึกและบรรยากาศการเป็นสมาชิกคนหนึ่งของคนที่มีความจริงใจต่อกัน เป็นกุญแจสำคัญสำหรับโครงการการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าโครงการสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาล้มเหลวไม่มุ่งเน้นที่การให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา และการแก้ปัญหา มากกว่าการให้กำลังใจและจัดหากลุ่มคนที่สามารถสนับสนุนความพยายามของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

Annette Hemmings (1999 ; อ้างถึงใน Barz Jonathan M. 2001 : 244-6) ใช้เวลา 2 ปี เพื่อศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นบนทางเดินเชื่อมต่อระหว่างอาคารหรือภายในอาคาร บทเรียนด้านสังคมและค่านิยมที่ถูกถ่ายทอดโดยการใช้ชีวิตบนทางเดินเชื่อมต่อระหว่างอาคารหรือภายในอาคารของโรงเรียนมัธยมปลายที่อยู่ในเมืองสองแห่ง เธอสรุปว่า สิ่งที่ได้จากการสังเกตและสิ่งที่ผู้ช่วยวิจัยได้กล่าวถึง ทำให้หมดข้อสงสัยว่าบทเรียนด้านสังคมของหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นบนทางเดินเชื่อมต่อระหว่างอาคารและภายในอาคารมีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อผู้เรียน

Glatthorn, Allan A. (1999 : 26-34) เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ยืนยันว่าหลักสูตรแฝงมีผลกระทบที่ทรงพลังต่อผู้เรียน ทุก ๆ วันนักเรียนจะได้สัมผัสมัน คณะครูควรจะทำางานร่วมกันเพื่อเปิดเผยหลักสูตรแฝง พวกเขาควรที่จะระบอบุญประกอบเกี่ยวกับหลักสูตรแฝงที่เป็นบทเรียนที่มีความตรงข้ามกับสิ่งที่ตั้งใจสอนของหลักสูตร ต่อมาควรที่จะปรับหลักสูตรแฝงเพื่อที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าสามารถที่จะไปสู่สาระที่ตั้งใจสอน

Wren David J. (1999 : 593-596) กล่าวว่า โดยปกติเมื่อนักการศึกษา กล่าวถึงหลักสูตรโรงเรียน มักจะเชื่อว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่หลากหลายของรายวิชา ที่มีการวางแผนไว้อย่างดีและตั้งใจ ในทางตรงข้ามกับหลักสูตรที่มุ่งทางการสอน นักเรียนได้ประสบการณ์ผ่าน “หลักสูตรที่ไม่ได้เขียนไว้” ที่มีลักษณะที่ไม่เป็นทางการและไม่ได้วางแผนมาก่อน ในความเป็นจริงนักเรียนทุกคนต้องเรียนรู้โปรแกรมเฉพาะเพื่อฝึกฝนบรรทัดฐานทางสังคม เพื่อที่จะสามารถทำหน้าที่หรือแสดงบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพในฐานะสมาชิกใน

สังคมเล็ก ๆ ในโรงเรียนและในฐานะการเป็นพลเมืองของสังคมชาติต่อไป การทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแฟงมากขึ้นจะช่วยให้พวกเขาบรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพในยุคศตวรรษที่ 21

Oliva (2001 : 515) เชื่อว่าทัศนคติและค่านิยมจำนวนมากที่ได้รับอิทธิพลจากบุคคลที่สำคัญของพวกเขา ได้แก่ พ่อแม่ ครู เพื่อนสนิท ครู ผู้ฝึก ตัวแบบและบุคคลอื่นที่พวกเขาชอบรับนับถือ

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2545 : 22) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของหลักสูตรแฟงกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยว่า โดยทั่วไปโรงเรียนจะประสบความสำเร็จมากในการสอนให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านพุทพิสัยและทักษะพิสัย ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีการสอนและการประเมินผลที่จัดให้เกิดความสอดคล้องกันได้ง่ายและกระทำได้ง่าย แต่โรงเรียนจะมีปัญหาในการสอนนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิต อารมณ์ และการกระทำที่สอดคล้องกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นเรื่องของการสอน เจตคติ ค่านิยม และความประพฤติที่พึงประสงค์ เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยการบรรยายหรือการใช้คำพูดสั่งสอน เพราะโดยธรรมชาติและหลักข้อเท็จจริง เด็กจะเรียนรู้สิ่งเหล่านี้จากตัวอย่างและการกระทำของผู้ใหญ่และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดมากกว่า

สรุปว่า หลักสูตรแฟงมิใช่หลักสูตรที่บัญญัติไว้อย่างเป็นทางการ แต่บุคลากรทางการศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญ เพราะหลักสูตรแฟงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน นอกจากนี้หลักสูตรแฟงยังแอบแฝงอยู่ภายใต้สังคครอบข้างภายในโรงเรียน ครอบคร้ว ชุมชน ที่นักเรียนต้องสัมผัสและเรียนรู้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจใคร่รู้ใคร่เรียนให้แก่ผู้เรียน ชั้นเรียนที่มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและกัน ย่อมเป็นแรงจูงใจภายนอกที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียน รักการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน และช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความประพฤติอันดีงามให้แก่เรียน นอกจากนี้การมีห้องเรียนที่มีบรรยากาศแจ่มใส สะอาด สว่าง กว้างขวางพอเหมาะ มีโต๊ะเก้าอี้ที่เป็นระเบียบเรียนร้อย มีมุมวิชาการส่งเสริมความรู้ มีการตกแต่งห้องให้สดใสก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้เรียนพอใจมาโรงเรียน เข้าห้องเรียนและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้เป็นครูจึงต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายความสำคัญ ประเภทของ

บรรยากาศ หลักการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและการเรียนรู้ที่มีความสุข เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ (ประดิพันธ์ อุปรมย์. 2523 : 30)

1. ความหมายของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ตลอดจนช่วยสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน

2. ความสำคัญของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

จากการสำรวจเอกสารงานวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531 : ค) พบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน และเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น โดยครูให้ความเอื้ออาทรต่อนักเรียน นักเรียนกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กันที่มีมิตรต่อกัน ห้องเรียนมีระเบียบ สะอาด สิ่งเหล่านี้เป็นบรรยากาศที่นักเรียนต้องการ ทำให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน และในการเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ถ้าครูผู้สอนสามารถสร้างความรู้สึกรักนี้ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ ก็นับว่าครูได้ทำหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมโดยแท้จริง ดังนั้น การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญ ซึ่งประมวลผลได้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เช่น ห้องเรียนที่ไม่คับแคบจนเกินไป ทำให้นักเรียนเกิดความคล่องตัวในการทำกิจกรรม
2. ช่วยสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงามและความมีระเบียบวินัยให้แก่ นักเรียน เช่น ห้องเรียนที่สะอาด มีการจัดโต๊ะเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน นักเรียนจะซึมซับสิ่งเหล่านี้ไว้โดยไม่รู้ตัว
3. ช่วยส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ นักเรียน เช่น มีแสงสว่างที่เหมาะสม มีที่นั่งไม่ใกล้กระดานดำมากเกินไป มีขนาดโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสมกับวัย กับรูปร่างของนักเรียน
4. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และการสร้างความสนใจในบทเรียน เช่น การจัดมุมวิชาการต่าง ๆ การจัดป้ายนิเทศ การตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของนักเรียน
5. ช่วยส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เช่น การฝึกให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การฝึกให้มีอัธยาศัยไมตรีในการอยู่ร่วมกัน ฯลฯ

6. ช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนและการมาโรงเรียน เพราะในชั้นเรียนมีครูที่เข้าใจนัก ให้ความเมตตาเอื้ออารีต่อนักเรียน และนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนจะช่วยส่งเสริมและสร้างเสริมนักเรียนในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสุข รักการเรียนและเป็นคนใฝ่รู้ ใฝ่เรียนในที่สุด

3. บรรยากาศที่พึงปรารถนาในชั้นเรียน

ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต่างปรารถนาให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น และนักเรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ความปรารถนาคือเป็นจริง

พรณี ชูทัย (2522 : 261-263) กล่าวถึงบรรยากาศในชั้นเรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการสอน แบ่งได้ 6 ลักษณะ ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) เป็นบรรยากาศที่ครูช่วยกระตุ้น และให้กำลังใจนักเรียนเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน นักเรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง และพยายามทำงานให้สำเร็จ

2. บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่นักเรียนมีโอกาสได้คิด ได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า รวมถึงโอกาสที่จะทำผิดพลาดด้วย โดยปราศจากความกลัวและวิตกกังวล บรรยากาศเช่นนี้จะส่งเสริมการเรียนรู้ นักเรียนจะทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ โดยไม่รู้สึกตึงเครียด

3. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) เป็นบรรยากาศที่ครูรู้สึกว่ามีนักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า และสามารถเรียนได้ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดการยอมรับนับถือตนเอง

4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) เป็นบรรยากาศทางด้านจิตใจ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน การที่ครูมีความเข้าใจนักเรียน เป็นมิตรกับนักเรียน ยอมรับให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนเกิดความอบอุ่น สบายใจ รักครูรักโรงเรียน และรักการมาเรียน

5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) การควบคุมในที่นี้ หมายถึง การฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มิใช่การควบคุมไม่ให้อิสระ ครูต้องมีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียน และฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้สิทธิหน้าที่ของตนเองอย่างมีขอบเขต

6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ผู้สอนจึงควรพูดถึง

สิ่งที่นักเรียนประสบความสำเร็จให้มากกว่าการพูดถึงความล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนิ่งถึง แต่ความล้มเหลวจะมีผลทำให้ความคาดหวังต่ำ ซึ่งไม่ส่งเสริมให้การเรียนรู้ดีขึ้น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557 : 9) กล่าวถึง บรรยากาศการเรียนที่ดี ว่า ครูควรสร้างให้ สภาพแวดล้อมในการเรียนมีคุณภาพ โดยหากิจกรรมที่ทำทลายความสามารถของผู้เรียน ไป กระตุ้นความสนใจแก่ผู้เรียน ให้มีประสบการณ์ที่สนุกสนานเหมาะสมกับระดับความสามารถของ พวกเขา โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ไม่นิ่งเฉย กิจกรรมเหล่านั้นต้องไม่ทำให้ ผู้เรียนท้อแท้ คับข้องใจ หรือสร้างความเบื่อหน่ายในการเรียน แต่ถ้ากิจกรรมการเรียนมีมาก และยากเกินไปผู้เรียนจะรู้สึกถูกคุกคาม และท้อแท้ได้เช่นกัน ดังนั้น ในการเรียนครูควรจัด สภาพแวดล้อมที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เช่น ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันและเป็น ที่ยอมรับของกลุ่ม เขาจะรู้สึกว่ามีพลัง และเมื่อเขาทำงานกลุ่มผู้เรียนในกลุ่มต้องมีโอกาส ประสบผลสำเร็จในงานนั้น ให้เขามีอำนาจในการเลือกทำงานด้วยตนเอง รวมทั้งรับผิดชอบ และตัดสินใจในการทำงานของเขา ซึ่งเป็นการฝึกวินัยการเรียนไปในตัว แต่ถ้างานออกมาไม่มี คุณภาพ ครูต้องให้คำแนะนำ ชี้แนะ การทำงานจนพวกเขาทั้งกลุ่มหรือรายบุคคลทุกคนให้ ประสบผลสำเร็จจนได้ ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วนักเรียนจะต้องการความช่วยเหลือ และต้องการ เห็นว่าครูคอยห่วงใย คอยเตือนและหวังดี ซึ่งหากครูทำได้จะช่วยให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน เนื่องจากการสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดีให้แก่ผู้เรียนนั่นเอง

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บรรยากาศที่พึงปรารถนาในชั้นเรียนนี้มีผลต่อ ความสำเร็จของผู้สอนและความสำเร็จของนักเรียนในการเรียน ดังนั้นผู้สอนควรสร้างให้เกิด ในชั้นเรียน

4. ประเภทของบรรยากาศในชั้นเรียน

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530 : 13) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่องสภาพในปัจจุบันและปัญหา ด้านการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สรุปได้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียนต้องมีลักษณะทาง กายภาพที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน และ ศรัทธาต่อการเรียน นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนและครูกับนักเรียน ความรักและ ความศรัทธาที่ครูและนักเรียนมีต่อกัน การเรียนด้วยความสุขปราศจากความกลัวและวิตกกังวล สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียน ได้ดี ดังนั้นจึงสามารถแบ่งประเภทของบรรยากาศใน ชั้นเรียนได้ 2 ประเภทคือ

1. บรรยากาศทางกายภาพ (Physical Atmosphere) หรือบรรยากาศทางด้าน วัตถุ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความ

สะอาด มีเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนรู้ของนักเรียน สะดวกขึ้น เช่น ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม แสงเข้าถูกทาง และมีแสงสว่างเพียงพอ กระดานดำ มีขนาดเหมาะสม โต๊ะเก้าอี้มีขนาดเหมาะสมกับวัยนักเรียน เป็นต้น

2. การจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพ เป็นการจัดวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน รวมไปถึงสิ่งต่างๆ ที่เสริมสร้างความรู้ เช่น ป้ายนิเทศ มุมวิชาการ ชั้นวางหนังสือ โต๊ะวางสื่อการสอน ฯลฯ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้เกิดความสบายตา สบายใจแก่ผู้พบเห็น ถ้าจะกล่าวโดยละเอียดแล้วการจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพ ได้แก่ การจัดดังต่อไปนี้

2.1 การจัดโต๊ะเรียนและเก้าอี้ของนักเรียน

- 2.1.1 ให้มีขนาดเหมาะสมกับรูปร่างและวัยของนักเรียน
- 2.1.2 ให้มีช่องว่างระหว่างแถวที่นักเรียนจะลุกนั่งได้สะดวก และทำกิจกรรมได้คล่องตัว
- 2.1.3 ให้มีความสะดวกต่อการทำความสะอาดและเคลื่อนย้ายเปลี่ยนรูปแบบที่นั่งเรียน
- 2.1.4 ให้มีรูปแบบที่ไม่จำเจ เช่น อาจเปลี่ยนเป็นรูปตัวที ด้วย รูปครึ่งวงกลม หรือเข้ากลุ่มเป็นวงกลม ได้อย่างเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.1.5 ให้นักเรียนที่นั่งทุกจุดอ่านกระดานดำได้ชัดเจน
- 2.1.6 แถวหน้าของโต๊ะเรียนควรอยู่ห่างจากกระดานดำพอสมควร ไม่น้อยกว่า 3 เมตร ไม่ควรจัดโต๊ะติดกระดานดำมากเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนต้องแหงนมองกระดานดำและหายใจเอาฝุ่นชอล์กเข้าไปมาก ทำให้เสียสุขภาพ

2.2 การจัดโต๊ะครู

2.2.1 ให้อยู่ในจุดที่เหมาะสม อาจจัดไว้หน้าห้อง ข้างห้อง หรือหลังห้องก็ได้ การจัดโต๊ะครูนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดที่นั่งของนักเรียนด้วย

2.2.1 ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งบนโต๊ะและในลิ้นชักโต๊ะ เพื่อสะดวกต่อการทำงานของครู และการวางสมุดงานของนักเรียน นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยให้นักเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

2.3 การจัดป้ายนิเทศ ควรจัดไว้ที่ข้างฝาผนังของห้องเรียน ส่วนใหญ่จะติดไว้ที่ข้างกระดานดำทั้ง 2 ข้าง ครูควรใช้ป้ายนิเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โดย

- 2.3.1 จัดตกแต่งออกแบบให้สวยงาม สร้างความสนใจให้นักเรียน
- 2.3.2 จัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับบทเรียน เช่น การทบทวนบทเรียน การสรุปบทเรียน หรือเนื้อหาเสริมความรู้ให้นักเรียน
- 2.3.3 จัดให้สอดคล้องกับเหตุการณ์สำคัญในปัจจุบัน หรือวันสำคัญต่างๆ ที่นักเรียนที่ควรรู้
- 2.3.4 จัดคิดผลงานของนักเรียนและแผนภูมิแสดงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน จะเป็นการสร้างแรงจูงใจที่น่าสนใจวิธีหนึ่ง แนวทางในการจัดป้ายนิเทศให้ได้ประโยชน์คุ้มค่า ครูควรคำนึงถึงแนวทางต่อไปนี้
- 1) กำหนดเนื้อหาที่จะจัด ศึกษาเนื้อหาที่จะจัดโดยละเอียดเพื่อให้ได้แนวความคิดหลัก หรือสาระสำคัญ เขียนสรุปหรือจำแนกไว้เป็นข้อๆ
 - 2) กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดโดยคำนึงถึงแนวความคิดหลัก สาระสำคัญของเรื่องและคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายว่าต้องการให้เขาทำอะไร แะไหน อย่างไร
 - 3) กำหนดชื่อเรื่อง นับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียน ชื่อเรื่องที่ดีต้องเป็นใจความสั้น ๆ กิใจใจ ให้ความหมายชัดเจน ทำทาย อาจมีลักษณะเป็นคำถามและชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ในการจัดแผ่นป้าย
 - 4) วางแผนการจัดคร่าว ๆ ไว้ในใจว่าจะใช้วัสดุอะไรบ้างแล้วจึงช่วยกันจัดหาสิ่งเหล่านั้น อาจเป็นรูปภาพ ภาพสเก็ตซ์ หรือภาพจำลอง แผนภาพ ภาพการ์ตูนเท่าที่พอจะหาได้
 - 5) ออกแบบการจัดที่แน่นอน โดยคำนึงถึงสิ่งที่มีอยู่ โดยสเก็ตซ์รูปแบบการจัดลงบนกระดาษรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าคล้ายแผ่นป้ายว่าจะวางหัวเรื่อง รูปภาพ และสิ่งต่าง ๆ ในตำแหน่งใด คำบรรยายอยู่ตรงไหน ใช้เส้นโยงอย่างไรจึงจะน่าสนใจ ควรออกแบบประมาณ 2-3 รูปแบบ แล้วเลือกเอารูปแบบที่ดีที่สุด
 - 6) มือจัดเตรียมชิ้นส่วนต่าง ๆ ให้มีขนาดและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะขึ้นแสดงบนแผ่นป้ายได้อย่างเหมาะสม หัวเรื่องจะใช้วิธีใด ภาพต้องฉนิกใหม่ คำบรรยายจะทำอย่างไรเตรียมให้พร้อม
 - 7) ลงมือจัดจริงบนแผ่นป้ายตามรูปแบบที่วางไว้ อาจทดลองวางบนพื้นราบในพื้นที่เท่าแผ่นป้ายก่อน เพื่อกะระยะที่เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง

3. การจัดสภาพห้องเรียน ต้องให้ถูกสุขลักษณะ กล่าวคือ

- 3.1 มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีหน้าต่างพอเพียง และมีประตูเข้าออกได้
- 3.2 มีแสงสว่างพอเหมาะ เพื่อช่วยให้นักเรียนอ่านหนังสือได้ชัดเจนและเป็นการถนอมสายตาด้วย ควรใช้ไฟฟ้าช่วย ถ้ามีแสงสว่างน้อยเกินไป
- 3.3 ปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ เช่น เสียง กลิ่น ควัน ฝุ่น ฯลฯ
- 3.4 มีความสะอาด โดยการฝึกให้นักเรียนช่วยกันเก็บกวาดเช็ดถู เป็นการปลูกฝังนิสัยรักความสะอาด และฝึกการทำงานร่วมกัน

4. บรรยากาศทางจิตวิทยา (Psychological Atmosphere) หมายถึง บรรยากาศทางด้านจิตใจที่นักเรียนรู้สึกสบายใจ มีความเป็นอบอุ่น มีความเป็นกันเอง มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และมีความรักความศรัทธาต่อผู้สอน ตลอดจนมีอิสระในความกล้าแสดงออกอย่างมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

การจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาหรือทางด้านจิตใจ จะช่วยสร้างความรู้สึกรักให้นักเรียนเกิดความสบายใจในการเรียน ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล มีบรรยากาศของการสร้างสรรค์เร้าความสนใจ ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความสุข นักเรียนจะเกิดความรู้เช่นนี้ขึ้นอยู่กับ “ครู” เป็นสำคัญ ในข้อเหล่านี้

4.1 บุคลิกภาพของครู

สภาพบรรยากาศในห้องเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของครู ครูที่มีบุคลิกภาพดี เช่น การแต่งกาย การยืน การเดิน ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด การแสดงออกทางสีหน้าแววตา ฯลฯ เหมาะสมกับการเป็นครู จะช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดี

4.2 พฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรมการสอนของครูมีบทบาทในการสร้างความรู้สึที่ดีให้แก่ นักเรียน เช่นเดียวกับบุคลิกภาพของครู ในการสอนครูต้องใช้เทคนิคและทักษะการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียนและบทเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ เจตคติ และทักษะตามที่หลักสูตรกำหนด พฤติกรรมของครูควรมีลักษณะดังนี้

4.2.1 ตอบสนองพฤติกรรมของนักเรียน โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงเหมาะสม เช่น ใจกว้าง ใช้ท่าทาง ใฝ่รางวัล และสัญลักษณ์ต่างๆ ตลอดจนทำให้ทำกิจกรรมที่นักเรียนชอบ ครูควรเสริมแรงให้ทั่วถึงและเหมาะสมกับนักเรียน

4.2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน แสดงให้นักเรียนเห็นว่าความคิดของเขามีประโยชน์ พยายามนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้

4.2.3 ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ใช้ความรู้ความคิดความสามารถที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ฝึกการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และได้ผลงานนำมาสู่ความภาคภูมิใจในกลุ่มและตนเอง ในการมอบหมายงานให้นักเรียนทำเป็นกลุ่มนั้น ครูควรคำนึงถึงความยากง่ายของงาน ความรู้และความสามารถของนักเรียนในกลุ่มเพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ เป็นการสร้างความรู้สึกทางบวกแก่นักเรียน งานใดที่ครูเห็นว่ายากครูควรเข้าไปดูแลและกระตุ้นให้นักเรียนช่วยกันคิดแก้ปัญหาในกลุ่มของตนเอง ครูต้องมีความอดทนที่จะไม่รีบชี้แนะ หรือบอกวิธีการแก้ปัญหาตรง ๆ ต้องฝึกให้นักเรียนใช้วิธีการต่าง ๆ หลาย ๆ แบบจนสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ

4.2.4 ใช้เทคนิคและวิธีสอนที่ไม่ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียน ครูควรคิดค้นคว้าและแสวงหาแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอนควรเป็นวิธีที่ชี้ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางหรือนักเรียนเป็นผู้กระทำการกิจกรรม เช่น วิธีการสอนแบบทดสอบ แบบแก้ปัญหา แบบแสดงบทบาทสมมติ แบบสืบสวนสอบสวน แบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม แบบอภิปราย แบบศูนย์การเรียนรู้ ตลอดจนนวัตกรรมการสอนที่น่าสนใจ การจะใช้วิธีการสอนแบบได้นั้นครูต้องเลือกให้เหมาะสมกับบทเรียน ระยะเวลา สติปัญญาและวัยของนักเรียน

5. เทคนิคการปกครองชั้นเรียนของครู

เทคนิคหรือวิธีการที่ครูใช้ปกครองชั้นเรียนมีส่วนส่งเสริมในการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยา กล่าวคือ ถ้าครูปกครองชั้นเรียนด้วยความยุติธรรม ยึดหลักประชาธิปไตย ใช้ระเบียบกฎเกณฑ์ที่ทุกคนยอมรับ ยินดีปฏิบัติตาม นักเรียนก็จะอยู่ในห้องเรียนอย่างมีความสุข เกิดความรู้สึกอบอุ่นและสบายใจ ในทางตรงกันข้ามถ้าครูโหดไม่ยุติธรรม เลือกว่ารักมากกว่าชัง ปกครองชั้นเรียนแบบเผด็จการ นักเรียนจะเกิดความรู้สึกไม่ศรัทธาครู ไม่เห็นคุณค่าของระเบียบกฎเกณฑ์ ส่งผลให้นักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่อยากมาโรงเรียน ดังนั้นเทคนิคการปกครองชั้นเรียนของครูจึงมีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาด้วย ในการปกครองชั้นเรียนครูควรยึดหลักต่อไปนี้

5.1 หลักประชาธิปไตย ครูควรให้ความสำคัญต่อนักเรียนเท่าเทียมกัน ให้ความอิสระ ให้ออกาสทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ขณะเดียวกันครูต้องใจกว้างยินดีรับฟังความ

คิดเห็นของทุกคน และควรฝึกให้นักเรียนปฏิบัติตนตามสิทธิหน้าที่ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างประชาธิปไตย

5.2 หลักความยุติธรรม ครูควรปกครองโดยใช้หลักความยุติธรรมแก่นักเรียนทุกคน โดยทั่วถึง นักเรียนจะเคารพศรัทธาครู และยินดีปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำอบรมสั่งสอนของครู ตลอดจนไม่สร้างปัญหาในชั้นเรียน

5.3 หลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ถ้าทุกคนยึดหลักพรหมวิหาร 4 ในการปกครองชั้นเรียน นอกจากจะทำให้นักเรียนมีความเคารพศรัทธาครู และมีความสุขในการเรียนแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่นักเรียนด้วย

5.4 หลักความใกล้ชิด การที่ครูแสดงความเอาใจใส่ ความสนใจ ให้ความใกล้ชิดกับนักเรียน เป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างบรรยากาศทางด้านจิตวิทยา วิธีการแสดงความสนใจนักเรียนสามารถทำได้หลายวิธี จิตรา วสุวานิช (2531 : 135) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

5.4.1 ครูจะต้องรู้จักนักเรียนในชั้นเรียนทุกคน อาทิเช่น รู้จักชื่อจริง ชื่อเล่น ความสนใจของเด็กแต่ละคน งานอดิเรก มีพี่น้องกี่คน จุดเด่น จุดด้อย ของนักเรียนแต่ละคน

5.4.2 ครูจะต้องแสดงความสนใจในสารทุกข์สุขดิบของเด็กแต่ละคน เช่น หมั่นถามความเป็นไปของพี่น้อง ความคืบหน้าในการสะสมแต้มปี คือ ไม่เพียงรู้ว่าเด็กเป็นอย่างไรในข้อ 1 แต่รู้ข่าวคราวความเคลื่อนไหวของสิ่งเหล่านั้นด้วย

5.4.3 ครูจะมอบเวลาของตนเพื่อเด็ก เวลาที่นอกเหนือจากงานสอน ได้แก่ เวลาเย็นหลังเลิกเรียน ช่วงพักระหว่างเรียน เพื่อช่วยเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ต้องการขอคำปรึกษา ต้องการคำแนะนำในการหารายได้พิเศษ ครูต้องพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเด็กได้ตลอดเวลา

5.4.4 ครูจะต้องใกล้ชิด สัมผัสทั้งร่างกายและจิตใจ คำสั่งสอนและการกระทำของครูจะต้องสอดคล้องกัน เป็นต้นว่า ถ้าครูจะอบรมสั่งสอนเด็กเรื่องความซื่อสัตย์ ครูจะต้องปฏิบัติตนเป็นคนซื่อสัตย์ด้วยเช่นกัน การสัมผัสก็เป็นสิ่งจำเป็น การจับต้องควบบ้างจะเป็นสื่อ นำให้เด็กรู้สึกถึงความใกล้ชิดสนิทสนม

6. ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน

ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคล 2 คน หรือบุคคล 2 ฝ่าย โดยต่างฝ่ายต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (ประคินันท์ อุปรณัย. 2523 : 133) ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนมี 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึง ทั้งครูและนักเรียนต่างมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม ครูให้ความสำคัญกับนักเรียน ให้อิสระกับนักเรียน และมีความสบายใจในการทำกิจกรรม บรรยากาศภายในห้องเรียน ไม่ควรตึงเครียด ควรเป็นบรรยากาศที่รื่นรมย์ น่าเรียน น่าสอนซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน บรรยากาศในห้องเรียนจะเต็มไปด้วยความอบอุ่น สร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่กันได้ ถ้านักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน คือ มีความสมัครสมานสามัคคี รักใคร่กลมเกลียวกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ฯลฯ นักเรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้นั้น ขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ กล่าวคือ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ปกครองดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง ส่งสอนอบรมมนิสัย และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนได้ถูกต้อง นักเรียนก็จะค่อยๆ ซึมซับเอาสิ่งที่ดีงามไปปฏิบัติจนเป็นคุณลักษณะเฉพาะตนที่พึงประสงค์ เมื่อนักเรียนทุกคนต่างเป็นคนดี เพราะมีครูดี ทุกคนก็จะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อันเป็นส่วนสร้างเสริมให้เกิดบรรยากาศที่พึงปรารถนาขึ้นในห้องเรียน

3. ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา หมายถึง การพูดจาพร้อมกันในชั้นเรียน ระหว่างครูกับนักเรียน อาจเป็นการบรรยาย การอภิปราย การถามคำถาม การมอบหมายงาน การพูดของนักเรียน เป็นต้น ทั้งหมดนี้มีอิทธิพลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเช่นกัน พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2525 : 14) ได้กล่าวถึงผลดีของการมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาที่ดีต่อกันไว้ สรุปไว้ดังนี้ 1) การแสดงออกทางวาจาด้วยดีระหว่างครูกับนักเรียนจะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน 2) ช่วยให้การเรียนได้ผลดี เพราะมีการสื่อความหมายที่ถูกต้อง เข้าใจกัน 3) ช่วยให้นักเรียนรู้สึกสบายใจที่จะรับวิชาการ หรือทำความเข้าใจบทเรียนและกล้าแสดงความคิดเห็น โดยไม่หวาดกลัวครู 4) ช่วยให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจในตัวครู มีเหตุผล 5) ช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ 6) ช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เกิดเจตคติ ความสนใจ ค่านิยม และผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามจุดหมายที่กำหนดไว้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ทางวาจานั้นควรใช้อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Influence) ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมทางวาจาที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เช่น ครูยอมรับความรู้สึกของนักเรียน ครูชมเชยสนับสนุนให้กำลังใจ ครูยอมรับหรือนำความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้ ครูถามเพื่อให้นักเรียนตอบ ฯลฯ โดยครูหลีกเลี่ยงการใช้อิทธิพลทางตรง (Direct Influence) ซึ่งหมายถึง

พฤติกรรมที่ครูแสดงฝ่ายเดียว เช่น ครูบรรยาย ครูสั่งการ ครูวิจารณ์ฝ่ายเดียว ฯลฯ ดังนั้น ครูควรสร้างปฏิสัมพันธ์ทางวาจาโดยใช้อิทธิพลทางอ้อม เพื่อส่งผลดีต่อการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึที่ดีต่อการเรียนการสอนและเกิดความศรัทธาในครูผู้สอน ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างบรรยากาศทางด้านจิตวิทยา โดยปรับบุคลิกภาพความเป็นครูให้เหมาะสม ปรับพฤติกรรมการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียนและสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

5. มิติต่าง ๆ ของบรรยากาศในห้องเรียน

สภาพบรรยากาศของห้องเรียนประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการ คือ ค่านิยม สภาพแวดล้อม รูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ และผู้คน หากครูนำปัจจัยดังกล่าวทั้งสี่มาทำงานร่วมกัน และเสริมกำลังซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนการสอนของครูจะเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น และตัวเด็กเองก็จะประสบความสำเร็จมากขึ้น คำถามที่เป็นกุญแจสำคัญที่ครูต้องถามตนเองคือ หากมีคนแปลกหน้าเดินเข้ามาในห้องครั้งแรกเขาจะคิดอย่างไร

5.1 ค่านิยม (Values) คือ แนวคิดหลักหรือมโนทัศน์ที่ครูต้องการให้เด็กเรียนรู้ แม้ครูจะตั้งเป้าหมายและหัวข้อต่าง ๆ ไว้มากมายก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้มักจะประกอบ ด้วยแนวคิดหลักเพียงไม่กี่เรื่องเท่านั้น โดยแนวคิดหลักเหล่านี้ควรจะสะท้อนออกมาในวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ของครู เช่น แนวคิดหลักของครูคือเรื่องของความร่วมมือ นักเรียนก็ควรได้เห็นครูทำงานร่วมกับเพื่อนครูคนอื่น ๆ มิเช่นนั้นครูอาจถือความถึงเด็กในทางตรงข้ามก็ได้ ครูควรระลึกเสมอว่า ยิ่งสังคมภายนอกเต็มไปด้วยสิ่งที่ตรงข้ามกับสิ่งที่ครูต้องการสอนมากเท่าใด ครูยิ่งต้องใช้โอกาสทุกทางที่จะช่วยส่งเสริมกำลังความเชื่อและพฤติกรรมที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็ก

5.2 สภาพแวดล้อม (Environment) หมายถึง สภาพทางกายภาพในห้องเรียน ครูอาจจะควบคุมทุกอย่างไม่ได้ แต่ครูสามารถควบคุมได้หลายอย่าง เป็นต้นว่า การจัดห้องเรียน การตกแต่งผนังห้องเรียน และการใช้พื้นที่ภายในห้องเรียนของเด็ก ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ควรสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดหลักของครู กุญแจสำคัญในเรื่องนี้คือ การจัดสภาพแวดล้อมให้ตอบสนองวัตถุประสงค์ที่ครูกำหนด เพราะการสอนคือการปฏิบัติอย่างจริงจังที่ครูจะต้องเสริมกำลังทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเด็ก ดังนั้นครูจึงควรเตรียมตัวให้พร้อมอยู่เสมอกับการต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยให้ครูพยายามเก็บงานและสื่อวัสดุที่สร้างสรรค์ไว้ในที่เก็บที่เด็กคุ้นเคย และเป็นທີ່ที่เด็กสามารถหยิบใช้งานได้ง่าย และครูนำติดตัวไปไหนมาไหนได้

ลองใช้เทคนิควิธีตารางปฏิบัติงานและป้ายประกาศงาน ที่ครูสามารถนำติดตัวไปในสถานที่แห่งไหนก็ได้

5.3 รูปแบบของการปฏิบัติ (Patterns of Action) คือรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนที่ครูคาดหวัง รูปแบบเหล่านี้จะผูกพันกับค่านิยมที่ครูกำหนดไว้ สิ่งที่ดีที่สุดประการหนึ่งที่ครูสามารถทำได้คือการช่วยให้เด็กเข้าใจและรับรู้ในสิ่งที่ครูคาดหวัง วิธีการนี้หมายถึงรวมถึงการมอบหมายงานที่เด็กต้องรับผิดชอบพิเศษ ตารางเวลาปฏิบัติงานที่แน่นอน และการกำหนดระเบียบพื้นฐาน ตารางการปฏิบัติการถือเป็นเครื่องมือทรงพลังอย่างหนึ่งที่จะสอนเรื่องค่านิยม การปล่อยให้เด็กตกอยู่ในสถานการณ์ที่รอคอยให้ครูสั่งว่าต้องทำอะไรเมื่อไรจะทำให้เด็กหมดพลังในการเรียนรู้ โดยที่ครูเองอาจไม่ได้ตั้งใจ ส่วนแผนภูมิการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือที่ดีในการสอนเด็กเรื่องความรับผิดชอบและสร้างความภาคภูมิใจในผลงานที่เด็กทำ นอกจากนี้แล้วรูปแบบของการปฏิบัติก็ยังหมายถึงด้านพฤติกรรมด้วย เช่น เวลาอยู่นอกห้องเรียนเด็กปฏิบัติตนอย่างไร ทั้งนี้ เป้าหมายส่วนหนึ่งของครูควรที่จะชี้แนะรูปแบบเหล่านี้ในด้านบวก ดังนั้นครูจึงควรระมัดระวังรูปแบบในการปฏิบัติของตัวเองในระหว่างที่ครูอยู่กับเพื่อนร่วมงานหรืออยู่กับเด็ก

5.4 ผู้คน (People) เป็นส่วนสำคัญที่สุด ครูควรระลึกเสมอว่าคนจำนวนมากสามารถช่วยเหลืองานของครูได้ เพียงแต่ถ้าครูรู้จักเลือกใช้คนเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็น รปภ. ไปจนถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง และคนในชุมชน ทุกคนสามารถเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของครูได้ทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น หากหนึ่งในเป้าหมายของครูคือการให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ครูจะแสดงให้เห็นถึงการนำไปสู่สิ่งเหล่านั้นได้อย่างไร มีรูปภาพประกอบหรือมีเข็มนาฬิกาภายนอกมาพูดคุยกับเด็กบ้างไหม ฯลฯ บรรยากาศในห้องเรียนเป็นสิ่งที่ครูทุกคนสร้างได้ หากครูมีความตั้งใจจริงที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

สรุปได้ว่า ปัจจัย 4 ประการ มีความสำคัญต่อการจัดสภาพบรรยากาศในห้องเรียนของครู ดังนั้นครูควรตระหนักและให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้ง 4 นี้ เพื่อจะทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น

หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

1. ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้ตามความหมายทางจิตวิทยา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากการฝึกฝนหรือการมีประสบการณ์ จากความหมายดังกล่าว พฤติกรรมของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้จะต้องมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจะต้องเปลี่ยนไปอย่างค่อนข้างถาวร จึงจะถือว่าเป็นเกิดการเรียนรู้ขึ้น หากเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวก็ยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้ เช่น นักศึกษาพยายามเรียนรู้การออกเสียงภาษาต่างประเทศ บางคำ หากนักศึกษาออกเสียงได้ถูกต้องเพียงครั้งหนึ่ง แต่ไม่สามารถออกเสียงซ้ำได้อีก ก็ไม่นับว่านักศึกษาเกิดการเรียนรู้การออกเสียงภาษาต่างประเทศ ดังนั้นจะถือว่านักศึกษาเกิดการเรียนรู้ก็ต่อเมื่อออกเสียงคำดังกล่าวได้ถูกต้องหลายครั้ง ซึ่งก็คือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ยังมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแต่เปลี่ยนแปลงชั่วคราวอันเนื่องมาจากการที่ร่างกายได้รับสารเคมี ยาบางชนิด หรือเกิดจากความเหนื่อยล้า เจ็บป่วย ลักษณะดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปนั้นเกิดจากการเรียนรู้

1.2 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจะต้องเกิดจากการฝึกฝน หรือ เคยมีประสบการณ์นั้น ๆ มาก่อน เช่น ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ต้องได้รับการฝึกฝนและสามารถใช้เป็นจึงแสดงว่าเกิดการเรียนรู้ หรือความสามารถในการขับรถ ซึ่งไม่มีใครขับรถเป็นมาแต่กำเนิดต้องได้รับการฝึกฝนหรือมีประสบการณ์จึงจะขับรถเป็น ในประเด็นนี้มีพฤติกรรมบางอย่างที่เกิดขึ้นโดยที่เราไม่ต้องฝึกฝนหรือมีประสบการณ์ ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเจริญเติบโต หรือการมีวุฒิภาวะ และพฤติกรรมที่เกิดจากแนวโน้มการตอบสนองของเผ่าพันธุ์ โบเวอร์ และอัลการ์ด (1987 ; อ้างถึงใน ชีระพร อูรรณ โน. 2532 : 285) ขอยกตัวอย่างแต่ละด้านดังนี้ ในด้านกระบวนการเจริญเติบโต หรือการมีวุฒิภาวะ ได้แก่ การที่เด็ก 2 ขวบ สามารถเดินได้เองขณะที่เด็ก 6 ขวบ ไม่สามารถเดินได้ ฉะนั้นการเดินจึงไม่จัดเป็นการเรียนรู้แต่เกิดเพราะมีวุฒิภาวะเป็นต้น ส่วนในด้านแนวโน้มการตอบสนองของเผ่าพันธุ์ โบเวอร์ และอัลการ์ดใช้ในความหมาย ที่หมายถึงปฏิกิริยาสะท้อน (Reflex) เช่นกระพริบตาเมื่อฝุ่นเข้าตา ชักมือหนีเมื่อเจอของร้อน พฤติกรรมเหล่านี้ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้ แต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติของเผ่าพันธุ์มนุษย์

2. หลักการของทฤษฎีการเรียนรู้และการตอบสนอง

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสิ่งเร้าและการตอบสนอง (S-R Theory) ทฤษฎีนี้มีชื่อเรียกหลายชื่อ ทั้งภาษาไทยภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษมีชื่อเรียกต่าง ๆ เช่น Associative Theory, Associationalism, Behaviorism เป็นต้น นักจิตวิทยาที่สำคัญในกลุ่มนี้คือ พาฟลอฟ (Pavlov) วัตสัน (Watson) ธอร์นไดค์ (Thorndike) กัททรี (Guthrie) ฮัล (Hull) และ สกินเนอร์ (Skinner)

ทฤษฎีนี้ได้อธิบายว่า พื้นฐานการกระทำของบุคคลขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (Interactive) หน้าที่ของผู้สอนคือจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงดังนี้

2.1 การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองหรือพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยมีลักษณะทางการสอนและการเรียนสัมพันธ์กันมากขึ้น เช่น การให้รางวัล หรือการทำโทษ หรือการชมเชย เป็นต้น ผู้สอนจึงควรจะต้องหาวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความใคร่รู้ใคร่เรียนมากที่สุด

2.2 การฝึกฝน (Practice) ได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัด หรือการฝึกซ้ำ เพื่อให้เกิดทักษะในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ

2.3 การรู้ผลการกระทำ (Feedback) ได้แก่ การให้ผู้เรียนได้รู้ผลการปฏิบัติทันที เพื่อจะทำให้ผู้เรียนปรับพฤติกรรมได้ถูกต้อง อันจะเป็นหนทางการเรียนรู้ที่ดี หน้าที่ของผู้สอนจะต้องพยายามทำวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จ

2.4 การสรุปเป็นกฎเกณฑ์ (Generalization) ได้แก่ การได้รับประสบการณ์ต่างๆ ที่สามารถสร้างมโนทัศน์ (Concept) จนกระทั่งจะสรุปเป็นกฎเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ได้

2.5 การแยกแยะ (Discrimination) ได้แก่ การจัดประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถแยกแยะความแตกต่าง ของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะทำให้เกิดความสะดวกต่อการเลือกตอบ

2.6 ความใกล้ชิด (Contiguity) ได้แก่ การสอนที่คำนึงถึงความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง ซึ่งเหมาะสำหรับการสอนคำ เป็นต้น

สรุปได้ว่า พฤติกรรมของบุคคลย่อมมีอิทธิพลมาจากความต้องการภายในและสิ่งแวดล้อม (Interactive) ซึ่งจะทำให้เกิดกระบวนการคิดที่คงทน ดังนั้นผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีสิทธิ์ที่จะเลือกศึกษาในสิ่งที่ยอยากจะเรียนตามความสนใจของตนเอง ภายใต้การช่วยเหลือจากผู้สอน นักจิตวิทยาที่สำคัญในกลุ่มนี้คือ Kohler, Lewin, Ausubel, Bruner and Piaget

3. หลักการทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ในระยะปัจจุบันนี้นักจิตวิทยาในกลุ่มพฤติกรรมนิยมมีความคิดเห็นตรงกันว่า ทฤษฎีแบบการวางเงื่อนไขแบบการกระทำค่อนข้างมีขีดจำกัดในการอธิบายเรื่องการเรียนรู้ ดังนั้นนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้หลายคนจึงขยายการศึกษาออกไป โดยหันไปสนใจกระบวนการคิดที่มีผลต่อการเรียนรู้ ซึ่งเราไม่สามารถจะเห็นได้โดยตรง ผู้นำที่สำคัญคือ Bandura ได้ตั้งทฤษฎีชื่อ การเรียนรู้โดยการสังเกต เขาได้อธิบายว่าการเรียนรู้ต้องมีปฏิสัมพันธ์กันและกันระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม

3.1 ลำดับขั้นการเรียนรู้

Bandura ได้แบ่งลำดับขั้นการเรียนรู้โดยการสังเกต ออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

1. ความสนใจ การเรียนรู้ในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความสนใจและเอาใจใส่ต่อสิ่งที่น่าสนใจ ที่เด่น เป็นต้น เช่นในการเรียนการสอนครูจะต้องจัดเนื้อหาให้น่าสนใจ เป็นต้น

2. ความจำ การที่ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมตามแบบได้นั้นต้องอาศัยความจำ ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยการอธิบายซ้ำ ๆ ให้ผู้เรียนเห็นหลาย ๆ ครั้ง ให้ฝึกบ่อย ๆ เป็นต้น

3. การลงมือกระทำ เมื่อเริ่มทำตามครั้งแรก นั้นอาจจะไม่เป็นธรรมชาติ ซึ่งจะต้องอาศัยการแนะนำและการฝึกฝนบ่อยๆ

4. การจูงใจและการเสริมแรง พฤติกรรมใดๆ ก็ตามที่บุคคลจะทำตามก็ต่อเมื่อพฤติกรรมนั้นมีความน่าสนใจ ดังนั้นการจูงใจและการเสริมแรงจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มาก บันดูราได้แบ่งการเสริมแรงออกเป็น 3 ลักษณะ คือ การเสริมแรงโดยตรง การเสริมแรงที่ได้รับอิทธิพลจากผู้อื่น และการเสริมแรงตนเอง ซึ่งเป็นการเสริมแรงที่สำคัญเพราะจะเป็นตัวควบคุมการแสดงพฤติกรรมได้ดี การเสริมแรงในลักษณะนี้คือการสร้างความสำเร็จให้กับตนเองเพื่อใช้เป็นแรงจูงใจในการทำพฤติกรรมต่างๆ

3.2 ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้

3.2.1 ทำให้เกิดพฤติกรรมใหม่ๆ เช่น ดูตัวอย่างการเดินร่า แล้วสามารถกระทำตามได้ หรือตัวอย่างทักษะต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติงานในห้องทดลอง การดูตัวอย่างที่ดีจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3.2.2 เป็นตัวกระตุ้นพฤติกรรม ที่สามารถกระทำได้ เช่น ทักษะการพูด ถ้าได้ดูตัวอย่างบุคคลที่พูดเก่ง ๆ ก็จะทำให้มีความสามารถในเรื่องการพูดดีด้วย

3.2.3 การเพิ่มหรือลดการไตร่ตรอง ในการแสดงพฤติกรรม พฤติกรรมที่ไม่ดี บางอย่างถ้าตัวแบบซึ่งเป็นผู้ที่เด่นหรือบุคคลที่สำคัญเป็นผู้กระทำ จะทำให้เกิดการทำตาม

3.2.4 การดึงความสนใจ ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ เพราะโดยปกติ แล้วการสังเกตผู้อื่นเราจะไม่สังเกตเพียงแค่การกระทำเท่านั้น แต่จะสังเกตสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

3.2.5 การเร้าอารมณ์ การสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นอาจก่อให้เกิดการมี ลักษณะอารมณ์ร่วมด้วย

4. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม (Cognitive Learning Theories)

ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพุทธินิยมนี้ให้ความสำคัญกับความสามารถในการตั้ง วัตถุประสงค์ การวางแผน ความตั้งใจ ความคิด ความจำ การคัดเลือก การให้ความหมายกับ สิ่งเร้าต่างๆ ที่ได้จากประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีที่สำคัญมีดังนี้

4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการหยั่งรู้ (Insight Learning) ทฤษฎีการหยั่งรู้นี้เป็น การศึกษาทดลองของนักจิตวิทยาชาวเยอรมันซึ่งเรียกว่า กลุ่ม Gestalt ซึ่งประกอบด้วย นักจิตวิทยาที่สำคัญ 4 คน คือ Max Wertheimer, Wolfgang Kohler, Kurt Koffka and Kurt Lewin คำว่า Gestalt หมายถึง แบบแผนหรือภาพรวม โดยนักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้ให้ความสำคัญ กับส่วนรวมหรือผลรวมมากกว่าส่วนย่อย ในการศึกษาวิจัย เขาได้พบว่าการรับรู้ข้อมูลของ คนเรามักจะรับรู้ส่วนรวมมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย ในการเรียนรู้และการแก้ปัญหาที่ เช่นเดียวกัน คนเรามักจะเรียนอะไรได้ก็ต้องศึกษาภาพรวมก่อน หลังจากนั้นจึงมาพิจารณา รายละเอียดปลีกย่อยจะทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นได้ชัดเจนขึ้น การเรียนรู้ตามแนวทาง ของกลุ่ม Gestalt จะมีลักษณะดังนี้ ภาพรวม (Parts) รายละเอียดปลีกย่อย (Whole) ภาพรวม (Whole) ความเข้าใจ (Insight)

4.1.1 การทดลองของกลุ่มการเรียนรู้ด้วยการหยั่งรู้

การศึกษาทดลองของนักจิตวิทยากลุ่มนี้รู้จักกันแพร่หลาย คือ การศึกษา ทดลองของ Kohler ที่ได้ทำการทดลองกับลิงชิมแปนซี ชื่อ สุลต่าน โดยจับลิงมาขังไว้ในกรง นอกกรงมีกล้วยซึ่งวางอยู่ไกลจากกรง และมีไม้ขนาดสั้น ยาววางเป็นลำดับ ไม้ท่อนสั้นสุดอยู่ในกรง เมื่อสุลต่านหิว มันจึงหยิบไม้ท่อนสั้นที่อยู่ใกล้กรงเชือกกล้วยแต่ปรากฏว่าเชือกกล้วยไม่ถึงมันจึง วางไม้สั้น และนั่งอยู่มุมหนึ่งพร้อมทั้งมองดูไม้และกล้วยเฉย ๆ อยู่ และในทันใดนั่นเองสุลต่าน ก็จับไม้ท่อนสั้นเชือกกล้วยมาเกี่ยวแล้วจึงเอาไม้ท่อนยาวเชือกกล้วยมาเกี่ยวได้ จากพฤติกรรมดังกล่าว

Kohler สรุปว่าสุดท้ายแล้วเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งรู้คือ สามารถแก้ปัญหาได้โดยไม่ต้องลองผิดลองถูก แต่ใช้ประสบการณ์เดิมจากการที่เคยเจ็สิ่งของต่าง ๆ ภายในกรงมาก่อนแล้ว

จากการศึกษาทดลองดังกล่าว นักจิตวิทยา กลุ่ม Gestalt ที่เน้นการเรียนรู้แบบการหยั่งรู้ จึงสรุปว่า โดยปกติแล้วคนเราจะมีวิธีการเรียนรู้และการแก้ปัญหา โดยอาศัยความคิดและประสบการณ์เดิมมากกว่าการลองผิดลองถูก เมื่อสามารถแก้ปัญหาในลักษณะนั้นได้แล้ว เมื่อเผชิญกับปัญหาที่คล้ายคลึงกันก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ทันที ลักษณะดังกล่าวนี้เกิดขึ้นได้ เพราะมนุษย์สามารถจัดแบบ (Pattern) ของความคิดใหม่เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาที่ตนเผชิญอยู่ได้อย่างเหมาะสม

4.1.2 หลักการรับรู้

อิทธิพลจากแนวคิดของนักจิตวิทยา กลุ่ม Gestalt ที่อธิบายหลักการรับรู้ของมนุษย์ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้มีผลให้นักการศึกษานำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมาก ทั้งนี้เพราะการรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ นักจิตวิทยา กลุ่ม Gestalt อธิบายว่าการรับรู้ของมนุษย์จะมีลักษณะเป็นอัตนัย และเห็นความสำคัญของส่วนรวมมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย กฎการรับรู้ที่สำคัญมี 4 ข้อ ดังนี้

- 1) กฎแห่งความใกล้ชิด สิ่งเร้าที่อยู่ใกล้กัน มักจะถูกรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน
- 2) กฎแห่งความคล้าย สิ่งเร้าที่มองดูคล้ายกันจะถูกจัดว่าเป็นพวกเดียวกัน
- 3) กฎแห่งความสมบูรณ์ สิ่งเร้าที่มีบางส่วนบกพร่องไปคนเราจะรับรู้โดยเติมส่วนที่ขาดหายไปให้เป็นภาพหรือเป็นเรื่องที่สมบูรณ์
- 4) กฎแห่งการต่อเนื่องที่ดี สิ่งเร้าที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างดี จะถูกรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน

4.2 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการประมวลสารสนเทศ (Information Processing Model of Learning) นักจิตวิทยา กลุ่มพุทธินิยมมีความสนใจว่ามนุษย์มีวิธีการรับข้อมูลใหม่อย่างไร เมื่อได้ความรู้แล้วมีวิธีการจำอย่างไร สิ่ง que เรียนรู้แล้วจะมีผลต่อการเรียนรู้ข้อมูลใหม่อย่างไร ปัจจุบันทฤษฎีนี้กำลังได้รับความสนใจและนำไปใช้ประโยชน์ได้มากในวงการศึกษา

4.2.1 ขั้นตอนการเรียนรู้

ลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ มีดังนี้ สิ่งเร้า คือ สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ในขณะนั้น สิ่งเร้าในแต่ละขณะจะมีมากมาย นักจิตวิทยาเรื่องกระบวนการรับสัมผัสพบว่ามนุษย์มีความสามารถในการรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ในแต่ละครั้งอย่างมากที่สุด ได้ประมาณ 11-12 อย่าง

ระบบบันทึกการรับรู้ คือหน่วยบันทึกความจำหน่วยแรงของมนุษย์ ข้อมูลในขั้นนี้จะเป็นข้อมูลชนิดเดียวกับที่ได้รับรู้มาระยะเวลาของความจำจะมีประมาณ 1 – 3 วินาที เพื่อให้บุคคลตัดสินใจว่ามีความสนใจในข้อมูลนั้นหรือไม่ ข้อมูลที่ไม่ต้องการก็จะสูญหายไป ส่วน ข้อมูลที่ต้องการก็จะเข้าสู่ความจำระยะสั้นต่อไป ความใส่ใจในขั้นนี้จะเป็นการคัดเลือกข้อมูลต่าง ๆ ที่สนใจเข้าสู่ความจำระยะสั้น ในช่วงนี้เรื่อง “สมาธิ” ก่อนข้างมีความสำคัญมาก การรู้จักในขั้นนี้จะเป็นการเก็บรายละเอียดของลักษณะข้อมูลที่สำคัญและนำมาสร้างความสัมพันธ์กับข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว ความจำระยะสั้น เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้เพราะเป็นความจำที่สามารถนำมาใช้ในการทำงานได้ การขยายความคิด เมื่อเกิดความจำระยะสั้นแล้ว ต้องนำข้อมูลนั้นมาขยายความคิด โดยการจัดหมวดหมู่และให้ความหมายกับข้อมูลเพื่อนำไปสู่ความ จำระยะยาว ความจำระยะยาว เป็นสุดยอดปรารถนาของการเรียนรู้ข้อมูล ซึ่งจะต้องมีการจัดระเบียบอย่างดี โดยการแปลความหมาย สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงข้อมูล ข้อมูลใดที่ยังขาดความสัมพันธ์กันหรือมีช่องว่างอยู่ก็ต้องพยายามขจัดช่องว่างโดยใช้หลักทางตรรกศาสตร์คือการหาเหตุผลและสร้างความสัมพันธ์ระบบควบคุม มีคุณสมบัติที่สำคัญ คือเป็นตัวควบคุมและเชื่อมโยงความจำและสามารถนำออกไปใช้ได้ การนำมาใช้บ่อย ๆ เพื่อเป็นการย้ำในขั้นการจำระยะสั้นและเพื่อใช้สำหรับการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

4.2.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยการประมวลสารสนเทศ ซึ่งนักจิตวิทยาในกลุ่มพุทธินิยมให้ความสำคัญมี 4 ประการ คือ

- 1) คุณลักษณะของผู้เรียน คือสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน เช่น ความรู้เดิม ทักษะ
- 2) กิจกรรมของผู้เรียน ในส่วนนี้จะเกี่ยวกับขบวนการใช้สมองของผู้เรียน ในขณะที่เกิดการเรียนรู้ โดยพิจารณาว่าผู้เรียนจะทำกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี
- 3) ธรรมชาติของสิ่งที่เรียน คือข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลประเภทใด มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาดีมามากน้อยเพียงใด เป็นต้น
- 4) วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน คือลักษณะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนแสดงออกมาเมื่อเรียนรู้แล้ว

4.2.3 การเรียนรู้เกี่ยวกับความคิดของตนเอง (Metacognition)

นักจิตวิทยาในกลุ่มพุทธินิยม เชื่อว่า การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อผู้เรียนควบคุมตนเองได้ ลักษณะดังกล่าวนี้ Flavell ได้เป็นผู้อธิบายไว้โดยเน้นถึงกระบวนการ

เรียนรู้ที่จะต้องอาศัยความสามารถทางปัญญา โดยเขาใช้คำว่า Metacognition เพื่ออธิบายว่า ผู้เรียนจะต้องรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเอง

Flavell ได้อธิบายว่าองค์ประกอบของความรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการความคิดของตนเองนั้น จะมี 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านบุคคล หรือความรู้ความเข้าใจในความสามารถของผู้เรียนว่าตนเองมีคุณสมบัติและมีความสามารถอยู่ในระดับใด
2. องค์ประกอบด้านงาน คือ ลักษณะของงานที่จะต้องเรียนรู้
3. องค์ประกอบด้านยุทธวิธี คือ เทคนิคหรือวิธีการที่ผู้เรียนเลือกใช้ในการเรียนรู้งานนั้น

4.2.4 การเรียนโดยรู้ความหมาย

แนวความคิดในการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ได้รับอิทธิพลมาจาก Bruner การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพก็เพราะผู้เรียนสามารถแปลความหมายของข้อมูล โดยใช้ประสบการณ์ของตนเองเป็นหลักสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ในระดับของความคิดรวบยอด หลักการ กฎเกณฑ์ สมมุติฐาน ความสัมพันธ์ ฯลฯ ผู้เรียนจะต้องอาศัยการแปลความหมายด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะมี การเพิ่ม การตัด การขยาย การคิดแปลงข้อมูลนั้นๆ

4.2.5 ความเชื่อพื้นฐาน

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่า ครูไม่สามารถให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้ เพราะความรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้สร้างขึ้นมาเอง ดังนั้นครูผู้สอนต้องสอนข้อมูลที่มีความหมายและมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน การสอนที่ดีจะต้องให้ผู้เรียนค้นพบและนำมาประยุกต์ใช้ได้ด้วยตนเอง หน้าที่ที่สำคัญของผู้เรียน คือจะต้องทำการตรวจสอบข้อมูลใหม่กับข้อมูลเดิมอย่างสม่ำเสมอ และเมื่อใดก็ตามที่พบว่าข้อมูลเดิมใช้ไม่ได้ ต้องรีบทำการปรับปรุงแก้ไข หน้าที่สำคัญของครูผู้สอนคือสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด และต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ความรู้นั้นเป็นกระบวนการมิใช่ผลผลิตที่สำเร็จรูป

5. ลำดับการเรียนรู้ของ Gagne

Gagne ได้เสนอหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าไม่มีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่สามารถอธิบายการเรียนรู้ของบุคคลได้สมบูรณ์ ดังนั้น Gagne จึงได้นำทฤษฎีการเรียนรู้แบบสั่งเร้าและการตอบสนอง (S-R Theory) กับทฤษฎีความรู้ (Cognitive – Field Theory) มาผสมกันในลักษณะของการจัดลำดับ (ประดิษฐ์ เอกทัสน์, 2556 : 139-140) ดังนี้

5.1 การเรียนรู้แบบสัญญาณ (Signal Learning) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่อาจบังคับพฤติกรรมไม่ให้เกิดขึ้นได้ (มีความรู้สึกและอารมณ์) เป็นการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขดั้งเดิม (Classical Conditioning) ที่เกิดจากความใกล้ชิดของสิ่งเร้า และการกระทำซ้ำ (Pavlov's Classical Conditioning)

5.2 การเรียนรู้แบบสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus – Response Learning) คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียน สามารถควบคุมพฤติกรรมได้ การตอบสนองเป็นผลจากการเสริมแรงกับโอกาสกระทำซ้ำ

5.3 การเรียนรู้แบบลูกโซ่ (Chaining Learning) คือ การเรียนรู้ที่เนื่องมาจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองติดต่อกันเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง โดยเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำเคลื่อนไหว (Motor Skills) เช่น การขับรถ การใช้เครื่องมือ เป็นต้น (Skinner's Instrumental Conditioning)

5.4 การเรียนรู้แบบภาษาสัมพันธ์ (Verbal Association Learning) ได้แก่ การเรียนรู้ที่ต่อเนื่องมาจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองที่เป็นกิจกรรมต่อเนื่อง เช่นเดียวกับแบบลูกโซ่ หากแต่ใช้ภาษาแทนสิ่งต่าง ๆ

5.5 การเรียนรู้แบบภาษาสัมพันธ์ (Verbal Association Learning) ได้แก่ การเรียนที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นความแตกต่างในสิ่งที่เป็นพวกเดียวกัน และสามารถเลือกตอบ สอนง ด้วยวิธีต่างๆ กัน เช่น พูดถึง “ดิน” ผู้เรียนก็รู้ว่ามดินหลายชนิด คือ ดินร่วน ดินเหนียว ดินทราย เป็นต้น (Thorndide's Connection Theory)

5.6 การเรียนรู้มโนทัศน์ (Concept Learning) ได้แก่ การเรียนรู้อันเนื่องมาจากความสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ในลักษณะเป็นส่วนรวมของสิ่งนั้นประกอบกัน เช่น วงกลม ประกอบด้วยมโนทัศน์ย่อยที่เกี่ยวกับรูปปิด ส่วนโค้ง ระยะเวลา และจุดศูนย์กลาง เป็นต้น (Gestal Theory)

5.7 การเรียนรู้กฎ (Principle or Rule Learning) ได้แก่ การเรียนรู้ที่เกิดจากความสามารถเชื่อมโยงมโนทัศน์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันแล้วสามารถนำไปใช้ตั้งเป็นกฎเกณฑ์ได้ เช่น มโนทัศน์ของวงกลมกับลูกแก้วเมื่อผู้เรียน รวมมโนทัศน์กันได้แล้วก็รู้ว่าของกลมกลิ้งได้ (Gestal Theory)

5.8 การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา (Problem Solving) ได้แก่ การเรียนรู้ที่อยู่ในระยะ ซึ่งผู้เรียนสามารถ รวมกฎเกณฑ์ (Applying Rule) รู้จักกลวิธีหาความรู้ (Cognitive Strategy) และสามารถสร้างสรรค์ เพื่อนำไปแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ (Cognitive Theory)

จากลำดับแบบการเรียนรู้ของ Gagne แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ระดับเริ่มต้น จะเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ระดับสูง และการเรียนรู้ภาษาสัมพันธจะช่วยให้เกิดความรู้ ความคิดที่ดีที่สามารถเข้าใจ โนทัศน์ กฎเกณฑ์และการแก้ปัญหาส่วนความหมายของการเรียนรู้ นั้น Franssen ได้กล่าวว่า “การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง ประสบการณ์หรือพฤติกรรมอันเนื่อง มาจากการสังเกตหรือการกระทำอย่างมีจุดมุ่งหมาย ทั้งทางกายและความคิด” และทฤษฎีของ Gagne ในด้านการเรียนรู้ของบุคคลนั้นจะต้องเป็นการเปลี่ยนความสามารถของบุคคล ที่แตกต่างจากกระบวนการพัฒนาการหรือความเจริญเติบโต โดยจะต้องมีการฝึกหัด พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงหลายด้าน และผลจะปรากฏอยู่นานพอสมควร ดังนั้นกล่าวได้ว่า การเรียนรู้คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่มีจุดมุ่งหมายและปรากฏได้นานพอสมควร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านี้ไม่ใช่เป็นผลมาจากประสบการณ์ที่มีจุดมุ่งหมายและปรากฏได้นานพอสมควร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านี้ไม่ใช่เป็นผลจากความเจริญเติบโตของร่างกาย

6. พัฒนาการของอีริกสัน (Erikson's Psychosocial Stage of Development)

อีริกสัน ได้สรุปว่า ประสบการณ์และการเลี้ยงดูที่ทารกได้รับมีส่วนสำคัญในการสร้างบุคลิกภาพ ให้กับเด็ก ความรัก ความอบอุ่น จากครอบครัว ทั้งบิดา มารดา และญาติมิตรจะทำให้ทารกเติบโตมีความมั่นใจในตนเอง มีความไว้วางใจกับบิดามารดา และบุคคลอื่น โดยอีริกสัน ได้แบ่งพัฒนาการตามความต้องการของสังคมของบุคคล ว่า Psychosocial Stage ออกเป็น 8 ระยะ (ประคิษฐ์ เอกทัศน์. 2556 : 25-30) ได้แก่

6.1 ความรู้สึกไว้วางใจกับความไม่ไว้วางใจ (Trust and Mistrust) แรกเกิด - 1 ปี (หรือระยะความไว้วางใจและไม่ไว้วางใจ) ความอบอุ่นที่เกิดขึ้นจากครอบครัวจะทำให้เด็กเชื่อถือไว้วางใจต่อโลกไว้วางใจคนอื่น ทำให้กล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่

6.2 ความเป็นตัวของตัวเองกับความละอายและสงสัย (Autonomy and Doubt) อายุ 1 – 3 ปี (ระยะที่มีอิสระกับความสงสัยไม่แน่ใจ) เป็นระยะที่เด็กพยายามใช้คำพูดของตนเอง และสำรวจโลกรอบ ๆ ตัว ถ้าพ่อแม่สนับสนุนจะทำให้เด็กรู้จักช่วยตนเอง และมีอิสระ ส่งเสริมความสามารถของเด็ก

6.3 ความคิดริเริ่มกับความรู้สึกผิด (Initiative and Guilt) อายุ 4 – 5 ปี (ระยะมีความคิดริเริ่มกับความรู้สึกผิด) เด็กจะชอบเล่นและเรียนรู้บทบาทของสังคม ริเริ่มทางความคิดจากการเล่น เด็กที่ถูกห้ามไม่ให้ทำอะไรในสิ่งที่เขาอยากทำ เป็นเหตุให้เด็กรู้สึกผิดตลอดเวลา

บิดามารดาควรพิจารณาาร่วมกันว่า กิจกรรมใดที่ปล่อยให้เด็กทำได้ ก็ให้เด็กทำจะ ได้เกิดคุณค่า ในตัวเอง ลดความรู้สึกผิดลงได้

6.4 ความขยันหมั่นเพียรกับความรู้สึกต่ำต้อย (Industry and Inferiority) อายุ 6 – 11 ปี (ระยะมีความขยันหมั่นเพียรกับความรู้สึกมีปมด้อย) เด็กจะเริ่มมีทักษะทางด้านร่างกายและ สติงคมมากขึ้น โดยไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่เด็กเริ่มมีการแข่งขันกันในการทำงาน เด็กวัยนี้จะชอบให้คนชม ถ้าขาดการสนับสนุนอาจทำให้เกิดความรู้สึกมีปมด้อย

6.5 ความเป็นอัตลักษณ์กับความสับสนในบทบาท (Intimacy and Role diffusion) 12 – 20 ปี (ระยะมีเอกลักษณ์ของตนเองกับความไม่เข้าใจตนเอง) เป็นระยะที่เด็กเริ่มสนใจเพศ ตรงข้ามรู้จักตัวเอง ว่าเป็นใคร ถนัดด้านใด สนใจอะไร และถ้าเด็กมีความรู้สึกไม่เข้าใจตนเองก็ จะเกิดความสับสน ในตนเอง และล้มเหลวในชีวิตได้

6.6 ความใกล้ชิดสนิทสนมกับความรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง (Intimacy and Isolation) 21 – 25 ปี (ระยะความใกล้ชิดสนิทสนมกับความรู้สึก โดดเดี่ยวอ้างว้าง) เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ใช้ชีวิตแบบผู้ใหญ่ทำงานเพื่อประกอบอาชีพ สร้างหลักฐาน มีความรักความผูกพัน

6.7 การสืบทอดกับการคำนึงถึงแต่ตนเอง (Generativity and self absorption) อายุ ตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป ระยะให้กำเนิด และเลี้ยงดูบุตร วัยผู้ใหญ่ถึงวัยกลางคน มีครอบครัว มีบุตร ได้ทำหน้าที่ของพ่อแม่

6.8 ความมั่นคงสมบูรณ์ในชีวิตกับความสิ้นหวัง (Integrity and Despair) อายุ 50 ปี ขึ้นไป ที่เริ่มเข้าสู่วัยชรา ระยะความมั่นคง วัยที่ต้องยอมรับความจริงของชีวิต ระลึกถึง ความ ทรงจำในอดีต ถ้าอดีตที่ผ่านมาแล้วประสบความสำเร็จจะทำให้มีความมั่นคงทางจิตใจ

สรุปว่าเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ศึกษา เกี่ยวกับเรื่องนี้ ยกตัวอย่างเช่น Gagne (Gagne) ได้เสนอหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า ไม่มีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่สามารถอธิบายการเรียนรู้ของบุคคลได้สมบูรณ์ ดังนั้นการที่จะนำ ทฤษฎีไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนต้องศึกษาทฤษฎีนั้นๆ ให้ถ่องแท้เสียก่อน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

บุญเลิศ สุวรรณวง (2545 : 102-131) ได้ทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนและความต้องการในการปรับปรุงบรรยากาศการเรียนการสอนในวิทยาลัยการสาธารณสุข สิรินคร การศึกษารูปเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเด็นความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงของบรรยากาศการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจปานกลาง นักศึกษาพอใจบรรยากาศการเรียนการสอน ในด้านการประเมินผลสูงสุด รองลงมาพอใจด้านเนื้อหาที่สอน พฤติกรรมของอาจารย์ พฤติกรรมของนักศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน วิธีสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ตามลำดับ และนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน และศึกษาอยู่ในหลักสูตรที่ต่างกันมีระดับความพอใจต่อสภาพการปฏิบัติจริงในบรรยากาศการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า นักศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ต่างกัน จะมีทัศนคติต่อบรรยากาศการเรียนการสอนแตกต่างกัน

2. ประเด็นความต้องการในการปรับปรุงบรรยากาศการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาต้องการให้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยในตนเองด้านการแต่งกายมากที่สุด และต้องการให้นักศึกษามีการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน ต้องการให้อาจารย์มีความสนิทสนมเป็นกันเองกับนักศึกษา และเข้าสอนของอาจารย์ให้ตรงเวลาตามตารางที่กำหนดไว้ ด้านเนื้อหาที่สอน นักศึกษาต้องการให้ปรับปรุงเกี่ยวกับการปรับเนื้อหาบางเรื่องให้เหมาะสมกับเวลาที่สอน และควรปรับปรุงเนื้อหาให้เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับนักศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ต้องการให้มีการปรับปรุงวิธีการสอนที่หลากหลาย และแทรกกิจกรรมเพื่อคลายความเครียดในขณะสอนบ้าง ต้องการให้อาจารย์ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและทันสมัย เช่น ห้องเรียน Power Point และปรับปรุงห้องเรียนรวม ไม่ให้ร้อนอบอ้าวเช่นในปัจจุบัน ส่วนด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษาเห็นว่า สภาพการปฏิบัติจริงโดยรวมปัจจุบันนี้ดีอยู่แล้ว จึงไม่มีความต้องการในการปรับปรุงการประเมินผล

วรรณิ ชัยเฉลิมพงษ์ (2547 : 216-223) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยของหลักสูตรแฝงที่มีผลต่อลักษณะทางวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์ เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อหลักสูตรแฝงและลักษณะทางวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์ในแต่ละชั้นปีและเพื่อเสนอแนวทางใน

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาและการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาจิตตปัญญาศึกษา พบว่า หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้น กับนิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์ ประกอบด้วยการเรียนรู้เรื่องการรู้จักตัวเอง ความเป็นผู้นำวิธี การเรียนในมหาวิทยาลัย ทศนคติต่ออาจารย์ และทศนคติต่อวิชาชีพ 2) รูปแบบที่ทดสอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยตัวแปรภายนอก 3 ตัว ตัวแปรแฝงภายใน 2 ตัว และตัวแปรสังเกตได้ 23 ตัว โดยปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เรียน สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน มีผลต่อหลักสูตรแฝงและลักษณะทางวิชาชีพ และมีผลทางอ้อมต่อลักษณะวิชาชีพผ่านหลักสูตรแฝง สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีผลทางตรงต่อหลักสูตรแฝงมากที่สุด หลักสูตรแฝงมีผลทางตรงต่อลักษณะทางวิชาชีพมากที่สุด สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนมีผลทางตรงต่อหลักสูตรแฝงและลักษณะทางวิชาชีพในลำดับรองลงมา อิทธิพลทางตรงที่หลักสูตรแฝงมีต่อลักษณะทางวิชาชีพในชั้นปีที่ 4 และ 5 มีขนาดอิทธิพลมากกว่าอิทธิพลทางตรงที่หลักสูตรแฝงมีต่อลักษณะทางวิชาชีพในชั้นปีที่ 1, 2 และ 3

ภูษิต บุญทองเถิง (2549 : 99-221) ได้ศึกษากระบวนการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่มีการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ในเนื้อหาวิชา ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์และด้านสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ความวิตกกังวล ในการเรียนและเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะแรก เป็นการพัฒนาระบบการเรียนการสอนทดลองใช้ และปรับปรุงโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) และการศึกษาผลของกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นระยะที่สอง เป็นการ ศึกษาเพื่อยืนยันผลของกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น การวิจัยระยะที่หนึ่ง ผลการวิจัยทำให้ได้กระบวนการเรียนการสอนที่มีการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝง ที่พัฒนาขึ้นตามแนวทางของวิธีการผสมผสาน โดยการวิเคราะห์เฉพาะรูปแบบ เทคนิค วิธีสอน จำนวน 7 วิธี ที่ถูกคัดเลือกภายใต้กรอบพื้นฐานการเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ แล้วนำมาผสมผสานในกระบวนการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน โดยมีกลไกการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงผ่านองค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 1) การเสริมสร้างพลังอำนาจในการเรียนรู้ 2) การเสริมสร้างประสบการณ์ความสำเร็จและ 3) การเสริมสร้างการยอมรับนับถือ ซึ่งนักเรียนสามารถยอมรับนับถือได้จากกิจกรรมที่ปฏิบัติ จากแบบแผนกำกับด้านบทบาทครู เมื่อผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงด้วยหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จำนวน 5 วงจร ทำให้ได้กระบวนการ

เรียนการสอนที่เหมาะสมและสามารถสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

โชตรีศม์ จันทน์สุคนธ์ (2549 : 88-200) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียนประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติและการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 100 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยพิจารณาเลือกห้องเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสังคมศึกษาที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด เป็นกลุ่มทดลอง 50 คน และกลุ่มควบคุม 50 คน กลุ่มทดลองสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มควบคุมสอนด้วยการสอนแบบปกติ ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 15 คาบ คาบละ 50 นาที เท่ากัน โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนประวัติศาสตร์ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อวิธี สอนแบบแสดงบทบาทสมมติวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแบบ t-test for independent Sample ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เจตคติต่อการเรียนประวัติศาสตร์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติในระดับมาก

นิธิตา มัสยามาศ (2550 : 92-134) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ของนักเรียนชั้น ชย.11 ระดับผลการเรียนต่างกันจาก ความเชื่อความคิด ความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ โดยรับพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นมี 2 ลักษณะ คือ 1. เจตคติเชิงบวกต่อวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะพึงพอใจ ความชอบ อยากเรียน และอยากเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ 2. เจตคติเชิงลบต่อวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะไม่พอใจ ไม่ชอบ ไม่อยากเรียน และไม่อยากเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ จากการทดสอบเก็บคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ห้อง ชย.11 ในแต่ละครั้งพบว่านักศึกษาที่สอบได้คะแนนสูงมักจะทำคะแนนได้สูงทุกครั้ง ในขณะที่นักศึกษาซึ่งคะแนนต่ำ ก็มักจะสอบได้คะแนนต่ำและสอบไม่ผ่านเกณฑ์เสมอ ความรู้สึกชอบ พอใจ หรือความเบื่อหน่ายในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานน่าจะมีผลต่อระดับคะแนนหรือผลการเรียนแต่ละคน

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนสูงมีเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานสูง เป็นอันดับแรก แสดงออกมาในลักษณะพึงพอใจ ความชอบ อยากเรียน และอยากเกี่ยวข้องกับ วิทยาศาสตร์ นักศึกษาที่มีผลการเรียนปานกลาง และระดับผลการเรียนต่ำ มีเจตคติต่อการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานรองลงมาตามลำดับ

เสาวนีย์ เต็งสุวรรณ (2550 : 81-122) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่ที่จะจัดการ เรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ครูจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจและศึกษาให้รู้ ข้อมูล อันเป็นความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และหาวิธีการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนแต่ละคนบรรลุศักยภาพสูงสุดที่ตนเองมี อยู่ครูต้องจัดการเรียน การสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยครูจะต้องตระหนักว่าคุณค่าของการเรียนรู้คือการที่ผู้เรียน ได้นำสิ่งที่เรียนรู้มานั้น ไปปฏิบัติให้เกิดผล ดังนั้น หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำเอา สิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพสูงสุดที่แต่ละคนจะมี และเป็นได้

สรุปได้ว่า ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรแฝง แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรแฝง มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและนักศึกษา ประกอบด้วย ความวิตกกังวลและเจตคติต่อ การเรียนรู้ ปัจจัยเชิงสาเหตุส่วนบุคคลที่มีผลต่อสภาวะทางอารมณ์ เกิดจากสภาพแวดล้อม ภายนอกห้องเรียน และสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแฝงที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้ามีดังนี้

Hunnay (1986 : 9-15) ได้ศึกษาเรื่อง การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมผ่านหลักสูตรแฝง (Cultural Reproduction via The Hidden Curriculum) เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาระดับดุษฎี บัณฑิตของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ โอไฮโอ (The Ohio state University) การศึกษาครั้งนี้เป็น การศึกษาที่หลักสูตรแฝงทำให้เกิดการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Cultural Reproduction) และ สสำรวจธรรมชาติของหลักสูตรแฝง โดยมีคำถามในการวิจัยประกอบด้วย 6 คำถามหลัก คือ

1. การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมเกิดจากหลักสูตรแฝงใช่หรือไม่ถ้าใช่เกิดขึ้นได้ อย่างไร ธรรมชาติของการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมคืออะไร และได้ผลอะไรออกมา
2. หลักสูตรแฝงนี้ถูกซ่อนเร้นจากใคร อย่างไร

3. แหล่งที่มาที่สามารถสังเกตได้เชิงประจักษ์ของหลักสูตรแฝงมีอะไรบ้าง
4. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแฝงกับหลักสูตรทางการหรือไม่อย่างไร
5. การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล เวลาหรือแหล่งที่มาจะมีผลต่อการซ่อนเร้นของหลักสูตรแฝงหรือไม่อย่างไร
6. ถ้าได้หิบบกหลักสูตรแฝงให้ได้รับรู้กันแล้ว จะมีผลต่อสมาชิกในสังคมในสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร

รูปแบบวิธีการวิจัยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะศึกษาว่านักเรียนเรียนรู้อะไรในหลักสูตรแฝง โดยทำการศึกษาในโรงเรียนมัธยมในชุมชนคนงาน (Working Class) ทำการสังเกตชั้นเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนปีที่ 2 ของโรงเรียนเป็นเวลา 5 เดือน รวบรวมข้อมูล โดยการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ และการบันทึกเทป นอกจากนั้นยังใช้วิธีการสัมภาษณ์นักเรียนในชั้น ครูผู้สอน และครูใหญ่หลายครั้ง ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และใช้สัมภาษณ์เชิงลึกกับนักเรียน 7 คน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่อง (Constant Comparative Method) พบว่า นักเรียนเกิดทัศนคติของชนชั้นคนงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอำนาจ (Power) อำนาจหน้าที่ การแบ่งชั้นทางสังคม และจริยธรรมในงาน ซึ่งการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากการยอมรับ โดยปริยายของนักเรียน นอกจากนั้นแล้วนักเรียนโดยทั่วไป ยอมรับว่าการแลกเปลี่ยนทางการศึกษานั้นมีคุณค่าพอ เนื่องจากเชื่อว่าการศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่ความฝันของชาวอเมริกัน หลักสูตรแฝงเป็นวิถีทางหนึ่งที่ทำให้เกิดการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมโดยที่อาจเกิดจากที่โรงเรียนนำเสนอเอง หรือแม้แต่เด็กนักเรียนเป็นผู้ผลิตซ้ำเองในบางครั้ง ส่วนเนื้อหาที่เรียนรู้ในหลักสูตรแฝงนั้นไม่ได้ซ่อนเร้นจากสมาชิกเสียทั้งหมด เพียงแต่ในบางครั้งไม่ได้มีการคำนึงถึงผลในอนาคตที่จะเกิดขึ้นตามมา แหล่งที่มาที่สังเกตได้เชิงประจักษ์ของหลักสูตรแฝงนั้นมีหลากหลายแหล่งมาก ตั้งแต่สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น กฎระเบียบ ลำดับชั้นระหว่างครูกับนักเรียน การแข่งขันกันเรื่องเกรด รูปแบบการยอมรับซึ่งอำนาจและอำนาจหน้าที่ และการแบ่งชั้นทางสังคมเนื้อหาที่เรียนรู้จากหลักสูตรแฝงนั้นมีเรื่องราวเกี่ยวกับการยอมรับในอำนาจหน้าที่ บทบาทของอำนาจภายในสังคม หรือแม้แต่ในเรื่องการแบ่งชั้นทางสังคม นักเรียนแต่ละคนจะมีประสบการณ์การเรียนรู้ในหลักสูตรแฝงที่แตกต่างกัน แต่ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า นักเรียนเรียนรู้และยอมรับลักษณะของจริยธรรมในงานเหมือนกัน การศึกษาค้นคว้านี้ไม่สามารถตอบคำถามเรื่องเวลาที่เปลี่ยนแปลงว่าจะมีผลต่อหลักสูตรแฝงหรือไม่ และยังพบว่ามึนักเรียน 2 คนที่ได้ตระหนักของการมีอยู่ของหลักสูตรแฝง

แต่ทัศนคติ หรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงจากการตระหนักในครั้งนี้อาจไม่ได้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ถาวร

Margolis and Romero (1998 : 1-23) มหาวิทยาลัยจากรัฐอริโซนา (Arizona State University) ศึกษาผลของหลักสูตรแฝงที่มีต่อหญิงต่างผิวที่เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาสังคมวิทยา โดยการสัมภาษณ์ นักศึกษาหญิง 26 คน ที่ผ่านการศึกษาระดับคหบดี บัณฑิตศึกษาของสาขาวิชาสังคมวิทยา และพบว่าหลักสูตรในระดับนี้ไม่เพียงแต่ทำหน้าที่ในการผลิตนักวิชาชีพทางสังคมวิทยาเท่านั้น แต่ในขณะเดียวกันยังได้ทำการผลิตซ้ำ (Reproduce) ซึ่งความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องเพศ เชื้อชาติ ชนชั้น ตลอดจนถึงความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องอื่นๆ อีกด้วย คำถามหลักสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ หลักสูตรที่ศึกษาอยู่นี้ ทำให้เกิดการผลิตซ้ำ (Reproduction) ซึ่งความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นได้อย่างไร คณะผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์หญิงผิวสี 26 คนที่จบการศึกษาแล้ว โดยได้ใช้การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประมาณ ตั้งแต่ 45 -90 นาที คำถามที่ถามจะเป็นคำถามกว้างๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ขณะที่ยังศึกษาอยู่ เรื่อง โครงสร้างทางสังคม (Social Structure) ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของโปรแกรมที่ศึกษา ความช่วยเหลือในด้านการเงินและการให้คำปรึกษา ความสัมพันธ์กับอาจารย์และนักศึกษาด้วยกัน การทำวิจัย การเผยแพร่ผลงาน โอกาสในการสอน ตลอดจนประสบการณ์อื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อภาคตัดสินใจ ทางเลือก และการวางแผนอาชีพ

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการถอดเทป โดยการจัดกลุ่มของข้อมูลเป็นเรื่องการให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือทางด้านการเงิน ความเป็นเครือข่าย (Networking) เหตุผลในการเลือกโปรแกรมที่ศึกษา ความสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อนนักศึกษา โอกาสในการสอนและการเผยแพร่ผลงาน และประเด็นอื่น ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าเป็นอุปสรรคในการศึกษา ผลจากการศึกษาพบว่า โปรแกรมการศึกษาทำให้ผู้เรียนมีรูปแบบการเรียนในลักษณะที่แข่งขันกันมากกว่าที่จะทำงานเป็นทีม ทั้งนี้เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากทั้งอาจารย์ และลักษณะโครงสร้างของตัวโปรแกรมเอง ทั้งนี้ถึงแม้ว่าจะมีอาจารย์บางคนที่ไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องเกรดที่ได้ก็ตาม แต่ยังมีประเด็นอื่นที่ต้องแข่งขัน เช่น เรื่องการเข้าถึงทรัพยากรที่มีจำกัด (Scarce Resource) ลักษณะอื่น ๆ ของหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้น เช่น การตีตราประทับ (Stigmatizations) อันเนื่องมาจากการเป็นคนต่างสีผิว การสร้างความรู้สึกให้แก่ตนเองว่าเป็นตัวปัญหา และลดความคาดหวังของตนเอง (Blaming the victim and Colling – out) โดยการสื่อให้ผู้เรียนรับรู้ว่าการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องปกติและเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ดังนั้น จึง

เปรียบเสมือนว่าเป็นการทำให้ผู้เรียนจำต้องยอมรับต่อสถานการณ์เหล่านั้นไปโดยปริยาย การมีความคิดต่อกลุ่มคนต่างสีผิวว่ามีลักษณะในทางลบ และนำเอาความคิดนี้มาใช้ในการกำหนดบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ต่างสีผิวเช่นกันว่ามีลักษณะที่ไม่ดีเหมือนกัน (Stereotyping) การไม่อยู่คงที่ (Absence) เนื่องจากความเป็นหญิงที่ต่างสีผิว และเป็นคนส่วนน้อยในโปรแกรม จึงเสมือนกับถูกแยกออกจากคนกลุ่มใหญ่ ที่ไม่ได้รับความสนใจหรือใส่ใจว่ายังมีคนเหล่านี้อยู่ ด้วยลักษณะการแบ่งชั้นทางความรู้ (Hierarchy of Knowledge) ที่แฝงอยู่ในโปรแกรม หัวข้อที่จะศึกษาหรือวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับเชื้อชาติ หรือเรื่องเพศ จะไม่ได้รับการยอมรับจากโปรแกรม ซึ่งทำให้ขาดโอกาสในการที่จะศึกษาเรื่องเหล่านี้อย่างลึกซึ้งและผู้ที่ยพยายามจะศึกษา หรือนำเสนอในเรื่องเหล่านี้ก็จะถูกกีดกันออกไป (Exclusion) และการถูกจัดจำแนก (Tracking) เป็นกลุ่มคนที่แตกต่างกันในโอกาสในหลาย ๆ เรื่อง เช่น โอกาสในการทำวิจัย โอกาสในการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก โอกาสในการเผยแพร่ผลงาน หรือแม้แต่ในโอกาสในอันที่จะได้ทำงานที่ดีและมีเกียรติ สิ่งเหล่านี้ทั้งหมด ส่วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ยืนยันให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรแฝง

Sambell and Medowell (1998 : 391-402) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างหลักสูตรแฝง ข่าวดสารและความหมายในการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน (The Construction of the Hidden Curriculum : Messages and Learning in the Assessment of Student Learning) ในปี 1998 วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ ศึกษาประสบการณ์ของนักเรียน ในการใช้วิธีการประเมินแบบใหม่ และศึกษาการก่อรูป (Construct) หลักสูตรแฝงของนักเรียนอันเกิดจากการใช้วิธีประเมินแบบใหม่ คณะผู้วิจัยระบุว่านักเรียนไม่ได้ตอบสนอง แต่นักเรียนจะเกิดการสร้าง หรือก่อรูปหลักสูตรแฝงขึ้น ผ่านการรับรู้และการให้ความหมายของตัวนักเรียนเอง คณะผู้วิจัยยังระบุต่ออีกว่าการประเมินนั้นจะเป็นการสื่อความหมายให้นักเรียนมั่นใจว่าควรจะเรียนอะไร และเรียนอย่างไร ความเข้าใจและการตีความหมาย รวมทั้งความรู้สึที่มีต่อการประเมินนั้นจะแตกต่างกันไปในนักเรียนแต่ละคน

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาจากกรณีศึกษา จำนวน 13 ราย โดยสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาทำการศึกษาจากเอกสาร และการสังเกต กรณีศึกษาทั้งหมดนี้จะครอบคลุม การประเมินหลายวิธีตั้งแต่การให้ทำโครงการวิจัยส่วนบุคคล การนำเสนอปากเปล่า การประเมินจากการให้ทำงานเป็นกลุ่ม การเปิดหนังสือสอบ การนำเสนอด้วยโปสเตอร์ และการประเมินโดยเพิ่มสะสมงาน ลักษณะการประเมินนั้นมีทั้งการประเมินตนเองของนักเรียน และการประเมินโดยบุคคลอื่น เวลาที่ใช้ในการประเมินนั้นมีตั้งแต่ใช้เวลาไม่นานจนถึงนานเป็นปี

การสัมภาษณ์ในทั้งในลักษณะเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล สัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้โดยการจัดกลุ่มของเนื้อหาที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ก่อนที่จะให้ความหมาย ผู้วิเคราะห์จะมีการอภิปรายกันก่อน และพยายามหาเหตุการณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์มายืนยัน ความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูล ทำโดยการจำแนกประเภทและจะทำให้เสร็จทีละคนก่อนที่ การวิเคราะห์รวม ในการศึกษานี้ได้มุ่งศึกษาถึงความเหมือนและความแตกต่างในมุมมองของ นักเรียนที่มีต่อการประเมิน โดยวิเคราะห์ 2 ระดับ คือ วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความ ตั้งใจของผู้สอนในการใช้วิธีการประเมินแบบใหม่ กับข่าวสารที่ผู้เรียน ได้รับว่าเขาควรจะเรียน อะไร และเรียนอย่างไรเพื่อจะให้บรรลุถึงข้อกำหนดที่มีในวิธีการประเมินนั้นๆ และทำการ วิเคราะห์เป็นรายบุคคลที่มุ่งตรวจสอบว่าในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความแตกต่างหรือเหมือนกัน อย่างไรในประเด็นแรงจูงใจ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินและวิธีการที่ใช้ ในการเรียน

ผลการวิเคราะห์ในประเด็นแรกนั้นพบว่า นักศึกษาแสดงถึงการรับรู้ว่าการ ประเมินแบบใหม่เหล่านี้กระตุ้นให้นักศึกษาทำงานด้วยวิธีที่แตกต่างจากที่เคยทำ การประเมิน แบบใหม่ทำให้มองเห็นถึงธรรมชาติการเรียนรู้ที่แตกต่างจากเดิมซึ่งตรงกับความต้องการของ อาจารย์ผู้ทำการประเมินสำหรับประเด็นที่สองที่มีการวิเคราะห์ใน 3 ประเด็นย่อยนั้นพบว่ามีความแตกต่างในเรื่อง “แรงจูงใจ” ตัวอย่างเช่น นักศึกษาคนหนึ่งให้ความเห็นในการทำข้อ สอบแบบเลือกตอบ ว่ารู้สึกมีแรงกระตุ้นภายนอกที่จะมาช่วยตนเองกระตุ้นมากขึ้น แต่อีกคนมีความรู้สึกว่าการทำข้อสอบแบบนี้เหมือนกับว่าเป็นกลุ่มของการตรวจสอบความรับผิดชอบ และมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัวมากกว่าเป็นแรงกระตุ้นทางบวกนักศึกษาทั้งคู่ก็เหมือน กันว่า การทำข้อสอบแบบ MCQ นั้น จะต้องรู้ครอบคลุมในเนื้อหาวิชามากขึ้นกว่าการตอบแบบ เรียงความอย่างที่เคยทำแต่ทั้งคู่แปลความหมายและความรู้สึกต่างกัน ซึ่งเป็นไปได้เนื่อง จากการศึกษาผู้นี้ระบุว่าการศึกษาที่ตนเองเข้ามาเรียนที่มหาวิทยาลัยนั้น เพราะมีความต้องการที่จะใช้ชีวิต แบบสนุกสนาน ในขณะที่นักเรียนคนแรกนั้นเป็นผู้ที่มีแรงกระตุ้นภายใน ในการเรียนอยู่แล้ว สำหรับประเด็นย่อยเรื่อง “ความสำคัญสำหรับผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน” ครั้งนั้นเป็นการ ศึกษาจากโครงการทบทวนความรู้ เป็นรายบุคคล ที่นักศึกษาจะต้องทำการประเมินตนเอง จากการพบอาจารย์ในแต่ละครั้ง นักศึกษาทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันในการรับรู้ถึงการ เปลี่ยนบทบาทอาจารย์จากการเป็นผู้ตัดสินทั้งหมดมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาและทำงานร่วมกันกับ นักศึกษา สำหรับการแปลความหมายของนักศึกษาแต่ละคนจะมีลักษณะต่างๆ กัน เช่น นักศึกษาบางคนจะมีความชอบมากกว่าหากได้รับการบอกอาจารย์ว่าต้องทำอะไร บางคนมอง

ว่าเป็นกลไกในการจัดประเภท เนื่องจากมีความกังวลว่าตนเองจะถูกประเมินโดยอาจารย์ว่ามีความสามารถต่ำกว่ามาตรฐาน นักศึกษาบางคนมองว่าเป็นการเรียนรู้วิธีการที่จะเป็น “นักเรียนแบบอย่าง” (Model Student) จะพยายามฝึกพฤติกรรมที่คิดว่าจะทำให้อาจารย์พอใจพยายามทำให้อาจารย์เห็นว่าตนเองเป็นดังที่อาจารย์คาดหวังไว้ เป็นต้น

ประเด็นย่อยประเด็นสุดท้ายคือเรื่อง “วิธีการที่ใช้ในการเรียน” ประเด็นนี้เป็นการศึกษาเรื่องการเปิดหนังสือสอบ ซึ่งอาจารย์ต้องการให้นักศึกษาใช้ความเข้าใจในการสอบมากกว่าการสะสมความรู้และเทกลับออกมาตอนสอบซึ่งก็หมายถึงการท่องจำนั่นเอง นอกจากนี้ยังต้องการให้นักศึกษาได้อ่านหนังสือมากขึ้นด้วย ในการวิเคราะห์ระดับแรกนั้น นักศึกษามีความเข้าใจตรงกับอาจารย์ว่าเป็นการทดสอบที่ไม่ต้องท่องจำเป็นการสอบที่นักศึกษาจะต้องมีการเรียนรู้ที่ดีกว่าเดิมและต้องรู้มากกว่าความรู้ที่ได้จากการสอนของอาจารย์ส่วนในเรื่องการให้ความหมายของนักศึกษาแต่ละคนนั้น มีบางคนบอกว่าชอบการสอบวิธีนี้แต่รู้สึกว่ามีกังวลมากขึ้นว่าจะสับสนกับเรื่องที่ไม่ใช่วิชาที่สอบ นักศึกษาบางคนก็บอกว่าตัวเองไม่ได้เปิดหนังสืออยู่ดี เนื่องจากยังติดอิทธิพลการปิดหนังสือสอบอยู่ และยังมีกังวลว่าหากต้องใช้ข้อมูลที่ไม่ได้จำหรือจำไม่ได้แล้วจะแก้ปัญหาอย่างไร และเพื่อความมั่นใจจึงยังคงเตรียมตัวสอบด้วยการท่องอยู่เหมือนเดิม ตระหนักในความหมายที่ซ่อนแฝงอยู่แตกต่างกันขึ้นกับพื้นหลังของแต่ละคน ซึ่งทำให้แต่ละคนสร้างหลักสูตรแฝงของตนเองขึ้นซึ่งอาจเหมือนหรือแตกต่างกันก็ได้

Ahola (2000 : 28-41) ได้นำเสนอผลการวิจัยที่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ดี เรื่อง “หลักสูตรแฝงในระดับอุดมศึกษา : เรื่องที่น่าเกรงกลัวหรือยินยอม” (Hidden Curriculum in higher Education Something to Fear or Comply to) ไว้ในการประชุมวิชาการ “นวัตกรรมในการศึกษาระดับอุดมศึกษา” (Innovations in Higher Education 2000) ที่เมืองเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม ค.ศ. 2000 โดยตั้งคำถามในการวิจัยว่า สิ่งที่นักศึกษาได้เรียนจริง ๆ ขณะที่อยู่ในมหาวิทยาลัย คืออะไร และเกิดการเรียนรู้ในสิ่งเหล่านั้นได้อย่างไร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์นักศึกษาจำนวนหนึ่ง เพื่อตรวจสอบกรอบแนวคิด และประเด็นที่เกี่ยวกับแบบสอบถาม จากนั้นจึงทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาจำนวน 280 คน จาก 3 คณะ คือ วิทยาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ อัตราการตอบกลับเท่ากับร้อยละ 50 โครงสร้างของแบบสอบถามมี 3 ส่วน คือ ส่วนแรกจะถามนักศึกษาเรื่องการปรับตัว หรือการเรียนรู้ที่จะเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย ส่วนที่สองเป็นคำถามที่ถามนักศึกษาว่า ได้เรียนรู้อะไรในมหาวิทยาลัย และส่วนที่สามเป็นคำถามปลายเปิดที่ถามนักศึกษาว่า เรื่อง สิ่งที่นักศึกษาพบจากการเรียนในมหาวิทยาลัย และเป็น

สิ่งที่นักเรียนมองว่ามีค่า นอกจากนั้นยังถามถึงสิ่งที่นักศึกษาคิดว่าสำคัญที่สุดในการที่จะรับมือกับการเรียน และการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามส่วนที่สองโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบแบบวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Component Analysis) เพื่อกำหนดมิติ (Dimension) และเปรียบเทียบความสำคัญของมิติต่างๆ

การรายงานผลเบื้องต้น พบว่า องค์ประกอบ 7 เรื่องของหลักสูตรแฝง ประกอบด้วยประเด็นต่อไปนี้ การควบคุมตนเอง (Self Control) ลักษณะการศึกษาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientifics Study Orientation) ลักษณะการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีรูปแบบเหมือนการศึกษาในโรงเรียน (School – Like Study Orientation) ความแตกต่างทางเพศในสังคมที่ผู้ชายเด่น (Male Domainane) การศึกษาอย่างมีเทคนิค (Tactical Study Orientation) อำนาจของอาจารย์ผู้สอนและความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relations)

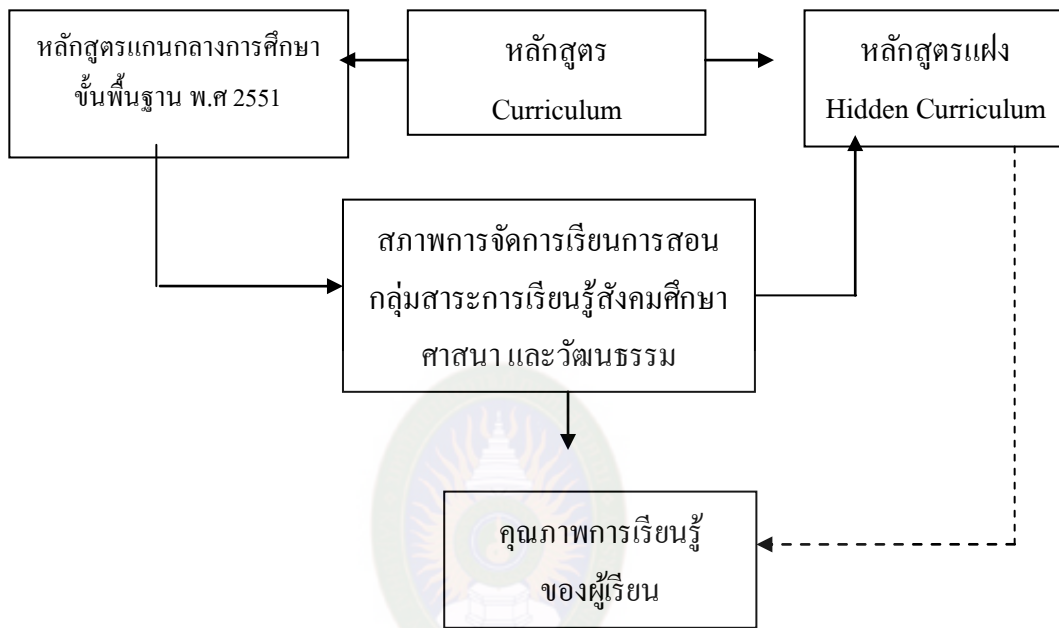
สรุปจากงานวิจัยต่างประเทศของผู้วิจัยที่อ้างถึงข้างต้นที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรแฝงนั้นชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรแฝงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน หลักสูตรแฝงมิได้อยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังแฝงเร้นอยู่ในสังคมรอบข้าง ทำให้เกิดการเรียนรู้และเกิดพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งที่ผู้เรียนตีความหมายเองจากสิ่งที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมที่แสดงออกก็จะแตกต่างกันไปตามความคิดของแต่ละคน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 8 โรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม โรงเรียนบ้านเทศบาลบ้านต๋องนางโย โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา โรงเรียนผดุงนารี โรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม และโรงเรียนกันทรวิชัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรในสถานศึกษาแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ หลักสูตรที่เป็นทางการ ในที่นี้จะยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรที่ไม่เป็นทางการ ในที่นี้จะกล่าวถึงหลักสูตรแฝง เนื่องจากยังไม่มีนักการศึกษาให้ความสนใจศึกษามากนักที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในระยะยาว กล่าวคือเมื่อหลักสูตรที่เป็นทางการถูกใช้ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพนั้น ขณะเดียวกันก็ได้เกิดหลักสูตรแฝงขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีหรือไม่

กับการเรียนรู้ที่แน่นแฟ้นขึ้นอยู่กับการตีความของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงได้สร้างเครื่องมือขึ้นมาเก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงในการเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป ดังแสดงตาม แผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อมุ่งศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยมีรายการดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในกระบวนการศึกษาปรากฏการณ์ ความคาดหวังของครู และการรับรู้ของนักเรียน จากปรากฏการณ์ที่พบในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

- 1.1 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 4 รวมทั้งสิ้น 4 คน การคัดเลือกใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการคัดเลือก จากนั้นจึงคัดเลือกครูในโรงเรียนที่ถูกคัดเลือกให้ได้สัดส่วนจำนวนกระจายตามระดับชั้นเรียนที่ต้องการโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยที่ต้องเป็นผู้ตระหนักในคุณค่าของการวิจัยครั้งนี้และยินดี ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนและความคาดหวังจากปรากฏการณ์ที่พบโดยวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ และการสังเกตการสอน ร่วมกับสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติม

1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 4 และชั้นมัธยมศึกษา 1, 4 ที่เรียนกับครูตามข้อ 1.1 การคัดเลือกโดยให้ครูช่วยคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และเป็นนักเรียนที่ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าสามารถให้ข้อมูลสำคัญ จากการรับรู้จากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในกระบวนการศึกษาชั้นชั้นปรากฏการณ์ การจัดอันดับความคาดหวังของครู การรับรู้ของนักเรียน และ หลักสูตรแฝงที่เกิดจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

2.1 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 40 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกโรงเรียนเป็นหน่วย เพื่อการคัดเลือกด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เมื่อได้โรงเรียนแล้วจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนแบบเจาะจง เช่นเดียวกัน โดยให้กระจายตาม เพศ ประสบการณ์สอน วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง/วิทยฐานะ และระดับชั้นที่สอน และเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญ โดยการตอบแบบสอบถามหรือสัมภาษณ์ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูที่ให้ข้อมูลสำคัญ ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่ม
สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (f)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	14	35.00
	หญิง	26	65.00
ประสบการณ์สอน	0 – 4 ปี	3	7.50
	5 – 10 ปี	1	2.50
	11 – 15 ปี	1	2.50
	16 – 20 ปี	6	15.00
	21 – 24 ปี	4	10.00
	25 – 30 ปี	7	17.50
	31 – 35 ปี	7	17.50
	มากกว่า 35 ปี	11	27.50

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
	ปริญญาตรี	26	65.00
	ปริญญาโท	14	35.00
	ปริญญาเอก	0	0.00
ตำแหน่ง/วิทยฐานะ	ครูอัตราจ้าง	3	7.50
	ครูผู้ช่วย	2	5.00
	ครูชำนาญการ	4	10.00
	ครูชำนาญการพิเศษ	29	72.50
	ครูเชี่ยวชาญ	0	0.00
	ครูเชี่ยวชาญพิเศษ	2	5.00
ระดับชั้นที่สอน	ประถมศึกษา	10	25.00
	มัธยมศึกษาตอนต้น	16	40.00
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	14	35.00

2.2 นักเรียนที่เรียนกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามข้อ 2.1 จำนวน 80 คน โดยมีวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียน โดยเลือกครู 40 คน ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกระบวนการศึกษายืนยันปรากฏการณ์และการจัดอันดับความคาดหวังของครู โดยให้ได้ครูที่กระจายครอบคลุม ตามระดับชั้นที่สอนซึ่งแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 , 4-6 และ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 , 4-6 จากนั้นให้ครูคัดเลือกนักเรียนที่เรียนกับครูจำนวน 2 คนต่อครู 1 คน ร่วมกับหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกให้การกระจายตามเพศ และต้องเป็นนักเรียนที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญโดยการตอบแบบสอบถามการรับรู้จากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของครูที่ให้ข้อมูลสำคัญ ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	22	27.50
	หญิง	58	72.50
ระดับชั้นเรียน	ประถมศึกษาปีที่ 1 - 3	0	0.00
	ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	20	25.00
	มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3	32	40.00
	มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6	28	35.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกเครื่องมือการวิจัยตามกระบวนการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือการวิจัยในกระบวนการศึกษาปรากฏการณ์ ความคาดหวังของครู และการรับรู้ของนักเรียน จากปรากฏการณ์ที่พบในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1.1 แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบบันทึกปรากฏการณ์ต่าง ๆ จากการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อรวบรวมปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ ด้านการวัดและประเมินผล

1.2 แบบสังเกตการสอน เป็นแบบบันทึกรวบรวมปรากฏการณ์ต่าง ๆ จากการสังเกตการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่กำหนดรายการสังเกตที่ครอบคลุมด้าน สิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์

1.3 แบบสัมภาษณ์ครู เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ใช้สัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อยืนยันและแสดงความคาดหวังจากปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ประมวลได้จากการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้และการสังเกตการสอน

1.4 แบบสัมภาษณ์นักเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ใช้สัมภาษณ์นักเรียน ที่เรียนกับครูตามข้อ 1.3 เพื่อยืนยันและแสดงการรับรู้จากปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ประมวลได้จากการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้และการสังเกตการสอน

2. เครื่องมือการวิจัยในกระบวนการศึกษาชั้นชั้นปรากฏการณ์ การจัดอันดับความคาดหวังของครู การรับรู้ของนักเรียน และ หลักสูตรแฝงที่เกิดจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามสำหรับครู เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ตอนที่ 2 เป็นส่วนที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาโอกาสการเกิดของแต่ละปรากฏการณ์ที่กำหนด โดย กาเครื่องหมาย / ในช่อง ทุกครั้ง บ่อยครั้ง นานครั้ง และ ไม่น่าใจ เพียงช่องเดียวรวมถึงให้จัดอันดับความคาดหวังในแต่ละปรากฏการณ์ที่กำหนดให้ปรากฏการณ์ละ 3 รายการ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนตัวเลขอันดับ 1 ถึง 3 ไว้ในช่องว่างด้านหน้าของแต่ละรายการ

2.2 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ตอนที่ 2 เป็นส่วนที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาโอกาสการเกิดของแต่ละปรากฏการณ์ที่กำหนด โดย กาเครื่องหมาย / ในช่อง ทุกครั้ง บ่อยครั้ง นานครั้ง และ ไม่น่าใจ เพียงช่องเดียวรวมถึงให้จัดอันดับการรับรู้ในแต่ละปรากฏการณ์ที่กำหนดให้ปรากฏการณ์ละ 5 รายการ แยกเป็น การรับรู้ที่ตรงตามความคาดหวังของครู 3 รายการและการรับรู้ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู 3 รายการ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนตัวเลขอันดับ 1 ถึง 5 ไว้ในช่องว่างด้านหน้าของแต่ละรายการ

ขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือ โดยผ่าน ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองถึง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนแยกตามประเภทเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้วิเคราะห์บันทึกข้อมูลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพแบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวทางการออกแบบเครื่องมือวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อกำหนดรูปแบบโครงสร้างของแบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.2 ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และ ด้านการวัดและประเมินผล เพื่อกำหนดขอบเขตของปรากฏการณ์ที่เป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แต่ละด้าน

1.3 จัดทำร่างแบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใส่องค์ประกอบในส่วนเนื้อหาที่ต้องการวิเคราะห์ตามรูปแบบโครงสร้างแบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด ให้อาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านพิจารณาตรวจสอบเพิ่มเติมในส่วนรายละเอียดให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.4 นำแบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความตรงเชิงโครงสร้าง (Construction Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนถูกต้องเหมาะสมของภาษา การใช้ถ้อยคำและวลี เพื่อปรับปรุง ซึ่งในการพัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาเสนอแนะ ดังนี้

1.4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.นิรุฒ ถึงนาค คอ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ Ph.D. (Elementary ED.) อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1.4.3 รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยงค์ เกศเทศ ปร.ด. (ไทศึกษา) อาจารย์พิเศษประจำหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.4.4 รองศาสตราจารย์ ดร.ประคิษฐ์ เอกทัศน์ DODT. (Doctor of Organization Development and Transformation) อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชา จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.4.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ชูขจรเดื่อง กศ.ค. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.5 ปรับปรุงแบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรียบร้อยแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสังเกตการสอน ใช้บันทึกการสังเกตการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพแบบสังเกตการสอน ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวทางการออกแบบเครื่องมือประเภทแบบสังเกตเพื่อกำหนดรูปแบบโครงสร้างของแบบสังเกตการสอนเพื่อใช้บันทึกรวบรวมปรากฏการณ์ต่างๆ จากการสังเกตการสอน

2.2 ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้าน สิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์ ของครู เพื่อกำหนดขอบเขตของปรากฏการณ์ที่เป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนแต่ละด้าน

2.3 จัดทำร่างแบบสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใส่องค์ประกอบในส่วนเนื้อหาที่ต้องการสังเกตตามรูปแบบโครงสร้างแบบสังเกตการสอนที่กำหนด ให้อาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน พิจารณาตรวจสอบเพิ่มเติมในส่วนรายละเอียดให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสังเกตการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความตรงเชิงโครงสร้าง (Construction Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนถูกต้องเหมาะสมของภาษา การใช้ถ้อยคำและวลี เพื่อปรับปรุง

2.5 ปรับปรุงแบบสังเกตการสอนตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว จัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. แบบสัมภาษณ์ครู ใช้สำหรับสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพแบบสัมภาษณ์ครู ดังนี้

3.1 ศึกษาแนวทางการออกแบบเครื่องมือประเภทแบบสัมภาษณ์จากเอกสารและงานวิจัย เพื่อกำหนดรูปแบบโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3.2 ศึกษาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่รวบรวมได้เพื่อกำหนดกรอบรายการสัมภาษณ์ ความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนเหล่านั้น

3.3 จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ครูโดยใส่องค์ประกอบในส่วนเนื้อหาที่ต้องการ สัมภาษณ์ตามรูปแบบโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ที่กำหนด ให้อาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน พิจารณาตรวจสอบเพิ่มเติมในส่วนรายละเอียดให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.4 นำแบบสัมภาษณ์ครูที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความตรงเชิงโครงสร้าง (Construction Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนความถูกต้องเหมาะสมของภาษา การใช้ถ้อยคำและวลี เพื่อปรับปรุง

3.5 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ครูตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วจัดพิมพ์ เป็นฉบับจริงเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. แบบสัมภาษณ์นักเรียน ใช้สัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพแบบสัมภาษณ์นักเรียน ดังนี้

4.1 ศึกษาแนวทางการออกแบบเครื่องมือประเภทแบบสัมภาษณ์จากเอกสาร และงานวิจัยเพื่อกำหนดรูปแบบโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์นักเรียน

4.2 ศึกษาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่รวบรวมได้เพื่อกำหนดกรอบรายการสัมภาษณ์ การรับรู้ของนักเรียนที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในบริบทของการจัดการเรียนการสอนเหล่านั้น

4.3 จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์นักเรียนโดยใส่องค์ประกอบในส่วนเนื้อหาที่ต้องการ สัมภาษณ์ตามรูปแบบโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ที่กำหนด ให้อาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน พิจารณาตรวจสอบเพิ่มเติมในส่วนรายละเอียดให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.4 นำแบบสัมภาษณ์นักเรียนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาให้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความตรงเชิงโครงสร้าง (Construction Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนความถูกต้องเหมาะสมของภาษา การใช้ถ้อยคำและวลีเพื่อปรับปรุง

4.5 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์นักเรียนตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว จัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. แบบสอบถามสำหรับครู ใช้ในกระบวนการศึกษาขั้นต้นปรากฏการณ์ การจัดอันดับความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพแบบสอบถาม ดังนี้

5.1 ศึกษาแนวทางการออกแบบเครื่องมือประเภทแบบสอบถามเพื่อกำหนดรูปแบบโครงสร้างของแบบสอบถามสำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

5.2 ประมวลผลข้อมูลปรากฏการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนปฏิบัติของครู ด้านภาษาสัญลักษณ์ ความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดสำหรับสร้างแบบสอบถามสำหรับครู

5.3 สร้างแบบสอบถาม โดยมีโครงสร้างตามกรอบความคิดที่กำหนดไว้ โดยแบบสอบถามมี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 สอบถามข้อมูล ส่วนแรกเกี่ยวกับโอกาสการเกิดปรากฏการณ์ในชั้นเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 รายการ คือ ทุกครั้ง บ่อยครั้ง นานครั้ง และไม่แน่ใจ ตามลำดับ และส่วนที่สองเกี่ยวกับการจัดอันดับความคาดหวังของครูที่กำหนดให้ 3 รายการ โดยให้ใส่เลขอันดับความคาดหวัง ตั้งแต่อันดับ 1 ถึงอันดับ 3 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน พิจารณาตรวจสอบรายละเอียดให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความตรงเชิงโครงสร้าง (Construction Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนความถูกต้องเหมาะสมของภาษา การใช้ถ้อยคำและวลี เพื่อปรับปรุง

5.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

6. แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ใช้ในกระบวนการศึกษาขั้นต้นปรากฏการณ์ การจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ในชั้นเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพแบบสอบถามสำหรับนักเรียน ดังนี้

6.1 ศึกษาแนวทางการออกแบบเครื่องมือประเภทแบบสอบถามเพื่อกำหนดรูปแบบโครงสร้างของแบบสอบถามสำหรับนักเรียน

6.2 ประมวลผลข้อมูลปรากฏการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในบริบทของการจัดการเรียน การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนปฏิบัติของครู ด้านภาษาสัญลักษณ์ ความคาดหวังของครูและการรับรู้ของ นักเรียนที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อใช้กำหนดเป็นกรอบ ความคิดสำหรับสร้างแบบสอบถามสำหรับนักเรียน

6.3 สร้างแบบสอบถาม โดยมีโครงสร้างตามกรอบความคิดที่กำหนดไว้ โดย แบบสอบถามมี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูล ส่วนแรกเกี่ยวกับโอกาสการเกิดปรากฏการณ์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 รายการ คือ ทุกครั้ง บ่อยครั้ง นานครั้ง และไม่แน่ใจ ตามลำดับ และส่วนที่สองเกี่ยวกับการจัดอันดับการ รับรู้ของนักเรียนที่กำหนดให้ 5 รายการ โดยให้ใส่เลขอันดับการรับรู้ ตั้งแต่ อันดับ 1 ถึงอันดับ 5 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน พิจารณาตรวจสอบรายละเอียดให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาให้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความตรงเชิงโครงสร้าง (Construction Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนความถูกต้องเหมาะสมของภาษา การใช้ถ้อยคำและวลี เพื่อ ปรับปรุง

6.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วจัดพิมพ์เป็น ฉบับจริงเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดทีมผู้ช่วยวิจัยในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 5 คน เพื่อประชุมชี้แจงจนเกิดความเข้าใจกรอบแนวคิดการวิจัย กระบวนการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการและเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งการ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏการณ์ ความคาดหวังของครู และการรับรู้ ของนักเรียนที่ต่างจากความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ที่พบในบริบทของการจัดการเรียน การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. คัดเลือกโรงเรียนสำหรับเป็นหน่วยในการคัดเลือก ครูเพื่อให้ข้อมูลสำคัญ จากกลุ่ม โรงเรียนประถมศึกษา และ โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

(Purposive Sampling)

2. นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยไปยังที่โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกพบปะพูดคุยผู้บริหารและครูผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้รับการคัดเลือกโดยยึดหลักเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อชี้แจงให้เกิดความเข้าใจและรับทราบคุณค่าของการวิจัยครั้งนี้ และ กำหนดปฏิทิน นัดหมาย วัน เวลา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. ดำเนินการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน ตามปฏิทินที่กำหนดโดยใช้แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการสอน ร่วมกับสัมภาษณ์ครู และนักเรียนเพิ่มเติม

ระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลยืนยันปรากฏการณ์ การจัดอันดับความคาดหวังของครู การรับรู้ของนักเรียน และหลักสูตรแฝงที่เกิดจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การเก็บรวบรวมข้อมูลแยกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1.1 ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กระจายตามกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และ โรงเรียนมัธยมศึกษา

1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยไปยังที่โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกพบปะพูดคุยผู้บริหารและครูผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้รับการคัดเลือกตามคุณสมบัติที่ต้องการเพื่อชี้แจงให้เกิดความเข้าใจและรับทราบคุณค่าของการวิจัยครั้งนี้ และ นัดหมาย วัน เวลา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสำหรับครู ตามวันเวลาที่นัดหมายในกรณีที่ครูตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ผู้ช่วยวิจัยอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามที่ต้องการ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

2.1 คัดเลือกครูที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกระบวนการศึกษาเรียนรู้ปรากฏการณ์และการจัดอันดับความคาดหวังของครูด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยไปยังที่โรงเรียนต้นสังกัดของครูผู้ได้รับการคัดเลือกพบปะพูดคุยเพื่อร่วมกันคัดเลือกนักเรียนที่จะให้ข้อมูลสำคัณัดหมายวัน เวลา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามสำหรับนักเรียนตามวันเวลาที่นัดหมายในกรณีที่นักเรียนตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามที่ต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการศึกษาปรากฏการณ์และความเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. วิเคราะห์ผลการศึกษาความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. วิเคราะห์ผลการศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ความน่าจะเป็น และร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลการศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้วิจัยเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เข้าใจการแปลความหมายของข้อมูล ดังนี้

P แทน ความน่าจะเป็น (Probability)

f แทน ความถี่ (Frequency)

% แทน ร้อยละ (Percentage)

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของครูและนักเรียน นำมาวิเคราะห์ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามการรับรู้ของครูและนักเรียน และหาค่าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 3-12

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 3 ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้าน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามการรับรู้ของครูและนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ตามการรับรู้ของครู				ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ตามการรับรู้ของนักเรียน			
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ
1	การแข่งวัดคู่ประสงค์การเรียนรู้	50.00	45.00	5.00	0.00	16.25	47.50	35.00	1.25
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้	25.00	62.50	12.50	0.00	23.75	43.75	28.75	3.75
3	การทบทวนความรู้เดิม	47.50	52.50	0.00	0.00	13.75	47.50	33.75	5.00
4	การทดสอบก่อนเรียน	10.00	47.50	42.50	0.00	13.75	41.25	41.25	3.75
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม	10.00	55.00	35.00	0.00	11.25	55.00	31.25	2.50
6	การบรรยายความรู้	40.00	47.50	12.50	0.00	18.75	32.50	43.75	5.00
7	การเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง	30.00	57.50	12.50	0.00	20.00	46.25	25.00	8.75
8	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	50.00	47.50	2.50	0.00	26.25	45.00	26.25	2.50
9	การให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์	42.50	50.00	7.50	0.00	20.00	33.75	32.50	13.75
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน	2.50	42.50	50.00	5.00	8.75	35.00	52.50	3.75
11	การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน	20.00	72.50	7.50	0.00	13.75	42.50	33.75	10.00

ที่	ปรากฏการณ์	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ตามการรับรู้ของครู				ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ตามการรับรู้ของนักเรียน			
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล	25.00	50.00	25.00	0.00	8.75	33.75	56.25	1.25
13	การประยุกต์ใช้ความรู้	17.50	65.00	15.00	2.50	17.50	45.00	31.25	6.25
14	การแสดงผลงาน	2.50	50.00	47.50	0.00	16.25	38.75	41.25	3.75
15	การบรรยายสรุปความรู้ท้ายกิจกรรมทุกครั้ง	50.00	40.00	10.00	0.00	23.75	30.00	36.25	10.00
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง	25.00	45.00	30.00	0.00	22.50	46.25	23.75	7.50
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป	22.50	62.50	15.00	0.00	11.25	45.00	40.00	3.75
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ	15.00	65.00	20.00	0.00	15.00	42.50	36.25	6.25
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้	22.50	60.00	17.50	0.00	16.25	38.75	37.50	7.50

จากตารางที่ 3 พบว่าร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามการรับรู้ของครู เป็นดังนี้ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นทุกครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (50.00%) คือ การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และการบรรยายสรุปความรู้ทำกิจกรรมทุกครั้ง อันดับสองคือ การทบทวนความรู้เดิม (47.50%) และอันดับสาม คือ การให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ (42.50%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นบ่อยครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน (72.50%) อันดับสองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (65.00%) ได้แก่ การประยุกต์ใช้ความรู้ และการใช้เทคนิคช่วยจำ อันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (62.50%) ได้แก่ การบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ และการถามนำให้นักเรียนสรุป ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นนานครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน (50.00%) อันดับสองคือ การแสดงผลงาน (47.50%) และอันดับสามคือ การทดสอบก่อนเรียน (42.50%) และปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการตอบไม่แน่ใจว่าเกิดขึ้นในการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน (5.00%) และการประยุกต์ใช้ความรู้ (2.50%)

ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามการรับรู้ของนักเรียน เป็นดังนี้ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นทุกครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม (26.25%) อันดับสองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (23.75%) คือ การบรรยายสรุปความรู้ทำกิจกรรมทุกครั้ง และการบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ อันดับสามคือ การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง (22.50%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นบ่อยครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม (55.00%) อันดับสองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (47.50%) คือ การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และการบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ และอันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (46.25%) คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นนานครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล (56.25%) อันดับสองคือ การใช้กิจกรรมเกม

แข่งขัน (52.50%) และอันดับสามคือ การบรรยายความรู้ (43.75%) และปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการตอบไม่แน่ใจว่าเกิดขึ้นในการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ (13.75%) อันดับสองคือ การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน (10.00%) และอันดับสามคือ การบรรยายสรุปความรู้ทำกิจกรรมทุกครั้ง (10.00%)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4 ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ในด้านการวัดและประเมินผลตามการรับรู้ของครูและนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตามการรับรู้ของครู				ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตามการรับรู้ของนักเรียน			
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย	17.50	70.00	12.50	0.00	27.50	37.50	21.25	13.75
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย	7.50	52.50	40.00	0.00	17.50	37.50	32.50	12.50
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน	7.50	52.50	32.50	7.50	15.00	38.75	38.75	7.50
4	การให้ทำการบ้าน	25.00	57.50	15.00	2.50	36.25	45.00	17.50	1.25
5	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน	47.50	40.00	12.50	0.00	28.75	36.25	31.25	3.75
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า	7.50	20.00	55.00	17.50	11.25	28.75	41.25	18.75
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน	27.50	45.00	27.50	0.00	23.75	38.75	31.25	6.25
8	การเฉลยคำตอบ	52.50	37.50	10.00	0.00	17.50	50.00	26.25	6.25
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด	22.50	57.50	15.00	5.00	25.00	40.00	31.25	3.75
10	การชี้คหน้าแก้ไขผลงานของนักเรียน	12.50	47.50	35.00	5.00	20.00	22.50	38.75	18.75
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด	15.00	55.00	30.00	0.00	16.25	38.75	43.75	1.25

ที่	ปรากฏการณ์	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ตามการรับรู้ของครู				ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตาม การรับรู้ของนักเรียน			
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน	12.50	32.50	47.50	7.50	20.00	45.00	30.00	5.00
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน	40.00	45.00	15.00	0.00	17.50	28.75	43.75	10.00
14	นักเรียนประเมินกันเอง	10.00	30.00	55.00	5.00	13.75	35.00	37.50	13.75
15	นักเรียนประเมินตนเอง	10.00	45.00	45.00	0.00	16.25	31.25	37.50	15.00
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน	0.00	30.00	65.00	5.00	13.75	33.75	45.00	7.50
17	การจัดลำดับคะแนน	25.00	60.00	10.00	5.00	22.50	37.50	32.50	7.50
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน	40.00	45.00	15.00	0.00	31.25	35.00	31.25	2.50
19	การให้รางวัลคนเก่ง	15.00	47.50	37.50	0.00	17.50	31.25	46.25	5.00
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา	7.50	42.50	40.00	10.00	12.50	21.25	40.00	26.25

จากตารางที่ 4 พบว่าร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการวัดและประเมินผลตามการรับรู้ของครู เป็นดังนี้ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นทุกครั้งที่ของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การเฉลยคำตอบ (52.50%) อันดับสองคือ การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน (47.50%) อันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (40.00%) คือ การกำหนดเกณฑ์ประเมิน และการประกาศรายชื่อและผลคะแนน ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นบ่อยครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การใช้ข้อสอบแบบปรนัย (70.00%) อันดับสองคือ การจัดทำคั่นคะแนน (60.00%) อันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (57.50%) ได้แก่ การให้ทำการบ้าน และการใช้เครื่องหมายถูกผิด ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นนานครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน (65.00%) อันดับสองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (55.50%) ได้แก่ ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า และนักเรียนประเมินกันเอง อันดับสามคือ การเปลี่ยนกันตรวจงาน (47.50%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการตอบไม่แน่ใจว่าเกิดขึ้นในการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การไม่รับงานที่ส่งล่าช้า (17.50%) อันดับสองคือ การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา (10.00%) อันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (7.50%) ได้แก่ ทดสอบทุกครั้งหลังสอน และการเปลี่ยนกันตรวจงาน

ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการวัดและประเมินผลตามการรับรู้ของนักเรียน เป็นดังนี้ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นทุกครั้งที่ของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การให้ทำการบ้าน (36.25%) อันดับสองคือ การประกาศรายชื่อและผลคะแนน (31.25%) และอันดับสามคือ การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน (28.75%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นบ่อยครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การเฉลยคำตอบ (50.00%) อันดับสองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (45.00%) ได้แก่ การให้ทำการบ้าน และการเปลี่ยนกันตรวจงาน อันดับสามคือ การใช้เครื่องหมายถูกผิด (40.00%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นนานครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การให้รางวัลคนเก่ง (46.25%) อันดับสองคือ การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน (45.00%) อันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (43.75%) ได้แก่ การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด และการกำหนดเกณฑ์ประเมิน

ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการตอบไม่แน่ใจว่าเกิดขึ้นในการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา (26.25%) อันดับสองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (18.75%) ได้แก่ ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า และการจัดมาแก้ไขผลงานของนักเรียน อันดับสามคือ นักเรียนประเมินตนเอง (15.00%)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 5 ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้าน สิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ตามการรับรู้ของครู และนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตามการรับรู้ของครู				ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตามการรับรู้ของนักเรียน			
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ	40.00	57.50	2.50	0.00	30.00	38.75	26.25	5.00
2	การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	25.00	65.00	10.00	0.00	15.00	38.75	43.75	2.50
3	การจัดมุมต่าง ๆ ในห้อง	22.50	57.50	15.00	5.00	13.75	28.75	51.25	6.25
4	การจัดบอร์ด/ป้าย	25.00	47.50	27.50	0.00	11.25	37.50	43.75	7.50
5	การประดับรูปภาพในห้อง	25.00	67.50	7.50	0.00	10.00	28.75	50.00	11.25
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง	20.00	65.00	15.00	0.00	16.25	28.75	38.75	16.25
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง	30.00	27.50	25.00	17.50	7.50	28.75	45.00	18.75
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย	22.50	65.00	12.50	0.00	20.00	50.00	22.50	7.50
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	10.00	62.50	25.00	2.50	23.75	37.50	36.25	2.50
10	การใช้สื่อออนไลน์	10.00	35.00	52.50	2.50	15.00	33.75	40.00	11.25
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น	22.50	60.00	17.50	0.00	17.50	42.50	33.75	6.25

จากตารางที่ 5 พบว่าร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ตามการรับรู้ของครู เป็นดังนี้ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นทุกครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ (40.00%) อันดับสองคือ การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง (30.00%) อันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (25.00%) ได้แก่ การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การจัดบอร์ด/ป้าย และการประดับรูปภาพในห้อง ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นบ่อยครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การประดับรูปภาพในห้อง (67.50%) อันดับสองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (65.00%) ได้แก่ การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การใช้สื่อที่หลากหลาย และการติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง อันดับสามคือ การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (62.50%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นนานครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การใช้สื่อออนไลน์ (52.50%) อันดับสองคือ การจัดบอร์ด/ป้าย (27.50%) และอันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (25.00%) ได้แก่ การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง และการสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการตอบไม่แน่ใจว่าเกิดขึ้นในการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง (17.50%) อันดับสองคือ การจัดมุมต่างๆ ในห้อง (5.00%) และอันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (2.50%) ได้แก่ การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และการใช้สื่อออนไลน์

ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ตามการรับรู้ของนักเรียน เป็นดังนี้ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นทุกครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ (30.00%) อันดับสองคือ การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (23.75%) และอันดับสามคือ การใช้สื่อที่หลากหลาย (20.00%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นบ่อยครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การใช้สื่อที่หลากหลาย (50.00%) อันดับสองคือ การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น (42.50%) อันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (38.75%) ได้แก่ การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ และการตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นนานครั้ง

ของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การจัดมุมต่าง ๆ ในห้อง (51.25%) อันดับสองคือ การประดับรูปภาพในห้อง (50.00%) และอันดับสามคือ การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง (45.00%) ปรัชญาการณที่มีความถี่ของการตอบไม่แน่ใจว่าเกิดขึ้นในการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง (18.75%) อันดับสองคือ การคิดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง (16.25%) อันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (11.25%) ได้แก่ การประดับรูปภาพในห้อง และการใช้สื่อออนไลน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 6 ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ในค่านแบบแผนปฏิบัติตามการรับรู้ของครูและนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตามการรับรู้ของครู				ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตามการรับรู้ของนักเรียน			
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ
1	การจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย	62.50	27.50	7.50	2.50	50.00	23.75	21.25	5.00
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	77.50	22.50	0.00	0.00	53.75	28.75	13.75	3.75
3	การเข้าสอนตรงเวลา	82.50	17.50	0.00	0.00	41.25	36.25	17.50	5.00
4	การขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง	50.00	35.00	15.00	0.00	40.00	31.25	21.25	7.50
5	การจำชื่อนักเรียนได้	50.00	45.00	5.00	0.00	18.75	47.50	26.25	7.50
6	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน	25.00	25.00	42.50	7.50	27.50	36.25	28.75	7.50
7	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด	12.50	30.00	52.50	5.00	7.50	40.00	33.75	18.75
8	การสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน	20.00	62.50	15.00	2.50	30.00	38.75	28.75	2.50
9	ตอบคำถามทีละคน	17.50	55.00	22.50	5.00	17.50	45.00	31.25	6.25
10	การใช้ความเข้มงวดกวดขัน	25.00	55.00	15.00	5.00	13.75	41.25	32.50	12.50
11	การเดินไปมาในห้องตลอดเวลาขณะสอน	27.50	57.50	15.00	0.00	10.00	40.00	35.00	15.00

ที่	ปรากฏการณ์	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตามการรับรู้ของครู				ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตามการรับรู้ของนักเรียน			
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ
12	ให้ความสนใจและพูดทักทายนักเรียนบางคน	35.00	45.00	20.00	0.00	13.75	40.00	37.50	8.75
13	การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม	30.00	52.50	15.00	2.50	37.50	41.25	17.50	3.75
14	การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ	25.00	52.50	22.50	0.00	21.25	45.00	28.75	5.00
15	ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอก่อน	22.50	47.50	22.50	7.50	26.25	38.75	32.50	2.50
16	ให้โอกาส/ผ่อนปรน	20.00	57.50	20.00	2.50	15.00	40.00	40.00	5.00
17	การถือไม้เรียวขณะสอน	0.00	10.00	55.00	35.00	6.25	28.75	42.50	22.50
18	การเคาะ/ทูปโต๊ะเสียงดัง	2.50	7.50	50.00	40.00	7.50	31.25	42.50	18.75
19	การนั่งบนโต๊ะนักเรียน	0.00	5.00	15.00	80.00	8.75	16.25	33.75	41.25
20	ให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า	5.00	40.00	27.50	27.50	25.00	32.50	30.00	12.50
21	การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม	17.50	30.00	42.50	10.00	13.75	46.25	36.25	3.75
22	การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง	80.00	15.00	5.00	0.00	41.25	28.75	23.75	6.25
23	การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง	10.00	37.50	52.50	0.00	10.00	31.25	46.25	12.50

จากตารางที่ 6 พบว่าร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติ ตามการรับรู้ของครู เป็นดังนี้ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นทุกครั้งที่การสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การเข้าสอนตรงเวลา (82.50%) อันดับสองคือ การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง (80.00%) และอันดับสามคือ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย (77.50%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นบ่อยครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน (62.50%) อันดับสองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (57.50%) ได้แก่ การเดินไปมาในห้องตลอดเวลาขณะสอน และให้โอกาส/ผ่อนปรน อันดับสามคือ การใช้ความเข้มงวดกวดขัน (55.00%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นนานครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การถือไม้เรียวขณะสอน (55.00%) อันดับสองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (52.50%) ได้แก่ สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด และการรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง และอันดับสามคือ การเคาะ/ทูปโต๊ะเสียงดัง (50.00%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการตอบไม่แน่ใจว่าเกิดขึ้นในการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การนั่งบนโต๊ะนักเรียน (80.00%) อันดับสองคือ การเคาะ/ทูปโต๊ะเสียงดัง (40.00%) และอันดับสามคือ การถือไม้เรียวขณะสอน (35.00%)

ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติตามการรับรู้ของนักเรียน เป็นดังนี้ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นทุกครั้งที่การสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย (53.75%) อันดับสองคือ การจัดการเรียนเข้า/บ่าย (50.00%) อันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (41.25%) ได้แก่ การเข้าสอนตรงเวลา และการให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นบ่อยครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การจำชื่อนักเรียนได้ (47.50%) อันดับสองคือ การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม (46.25%) อันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (45.00%) ได้แก่ ตอบคำถามทีละคน และการติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นนานครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง (46.25%) อันดับสองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (42.50%) ได้แก่ การถือไม้เรียวขณะสอน และการเคาะ/ทูปโต๊ะเสียงดัง และอันดับสามคือ ให้โอกาส/ผ่อนปรน (40.00%)

ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการตอบไม่แน่ใจว่าเกิดขึ้นในการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การนั่งบนโต๊ะนักเรียน (41.25%) อันดับสองคือ การถือไม้เรียวขณะสอน (22.50%) อันดับสามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (18.75%) ได้แก่ สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด และการเคาะ/ทุบโต๊ะเสียงดัง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 7 ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ในด้านภาษาสัญลักษณ์ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตามการรับรู้ของครู				ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตามการรับรู้ของนักเรียน			
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ
1	การดูว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน	0.00	55.00	42.50	2.50	17.50	40.00	35.00	7.50
2	การใช้คำพูดใช้/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก	0.00	42.50	45.00	12.50	11.25	33.75	45.00	10.00
3	การพูดนอกเรื่อง	0.00	22.50	55.00	22.50	12.50	41.25	43.75	2.50
4	พูดชมเชย	47.50	47.50	5.00	0.00	27.50	41.25	25.00	6.25
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น	5.00	45.00	50.00	0.00	17.50	41.25	31.25	10.00
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู	85.00	12.50	2.50	0.00	38.75	28.75	21.25	11.25
7	คำพูดที่มีหางเสียงครับ/ค่ะ	72.50	27.50	0.00	0.00	52.50	27.50	15.00	5.00
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง	17.50	70.00	12.50	0.00	17.50	38.75	37.50	6.25
9	คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ	0.00	7.50	57.50	35.00	12.50	37.50	36.25	13.75
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง	12.50	62.50	22.50	2.50	6.25	46.25	37.50	10.00
11	ยิ้มแย้มแจ่มใส	67.50	32.50	0.00	0.00	40.00	35.00	20.00	5.00

ที่	ปรากฏการณ์	ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตามการรับรู้ของครู				ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ตามการรับรู้ของนักเรียน			
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ
12	การพยักหน้า	30.00	32.50	32.50	5.00	12.50	35.00	38.75	13.75
13	การส่ายหน้า	20.00	15.00	52.50	12.50	7.50	32.50	41.25	18.75
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ	2.50	12.50	57.50	27.50	12.50	30.00	38.75	18.75
15	การจับ แตะ สัมผัสกาย	10.00	52.50	22.50	15.00	7.50	22.50	51.25	18.75
16	การยกนิ้วโป้ง	10.00	50.00	30.00	10.00	10.00	33.75	37.50	18.75

จากตารางที่ 7 พบว่าร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านภาษาสัญลักษณ์ตามการรับรู้ของครู เป็นดังนี้ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นทุกครั้งที่การสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การใช้คำแทนตัวว่าครู (85.00%) อันดับสองคือ คำพูดที่มีหางเสียงครบ/ค่ะ (72.50%) อันดับสามคือ ยิ้มแย้มแจ่มใส (67.50%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นบ่อยครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ คำพูดที่เป็นความคาดหวัง (70.00%) อันดับสองคือ การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง (62.50%) และอันดับสามคือ การดูว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน (55.00%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นนานครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (57.50%) คือ คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ และแสดงสีหน้าไม่พอใจ อันดับสอง คือ การพูดนอกเรื่อง (55.00%) อันดับสามคือ การส่ายหน้า (52.50%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการตอบไม่แน่ใจว่าเกิดขึ้นในการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ (35.00%) อันดับสองคือ แสดงสีหน้าไม่พอใจ (27.50%) และอันดับสามคือ การพูดนอกเรื่อง (22.50%)

ร้อยละความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ ในบริบทการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านภาษาสัญลักษณ์ตามการรับรู้ของนักเรียน เป็นดังนี้ ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นทุกครั้งที่การสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ คำพูดที่มีหางเสียงครบ/ค่ะ (52.50%) อันดับสองคือ ยิ้มแย้มแจ่มใส (40.00%) และอันดับสามคือ การใช้คำแทนตัวว่าครู (38.75%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นบ่อยครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง (46.25%) อันดับสองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (41.25%) ได้แก่ การพูดนอกเรื่อง พูดชมเชย พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น และอันดับสามคือ การดูว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน (40.00%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการเกิดขึ้นนานครั้งของการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การจับ แตะ สัมผัสกาย (51.25%) อันดับสองคือ การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก (45.00%) และอันดับสามคือ การพูดนอกเรื่อง (43.75%) ปรากฏการณ์ที่มีความถี่ของการตอบไม่แน่ใจว่าเกิดขึ้นในการสอน คิดเป็นร้อยละสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (18.75%) คือ การส่ายหน้า แสดงสีหน้าไม่พอใจ และการจับ แตะ สัมผัสกาย อันดับสองคือ การยกนิ้วโป้ง คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ (13.75%) และอันดับสามคือ การใช้คำแทนตัวว่าครู (11.25%)

ตารางที่ 8 ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ที่	ปรากฏการณ์	ความน่าจะเป็น	ร้อยละ
1	การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้	0.9500	95.00
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้	0.8750	87.50
3	การทบทวนความรู้เดิม	1.0000	100.00
4	การทดสอบก่อนเรียน	0.5750	57.50
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม	0.6500	65.00
6	การบรรยายความรู้	0.8750	87.50
7	การเปิดโอกาสให้ นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง	0.8750	87.50
8	การให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	0.9750	97.50
9	การให้ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์	0.9250	92.50
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน	0.4750	45.00
11	การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน	0.9250	92.50
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล	0.7500	75.00
13	การประยุกต์ใช้ความรู้	0.8250	82.50
14	การแสดงผลงาน	0.5250	52.50
15	การบรรยายสรุปความรู้ท้ายกิจกรรมทุกครั้ง	0.9000	90.00
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง	0.7000	70.00
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป	0.8500	85.00
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ	0.8000	80.00
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้	0.8250	82.50

จากตารางที่ 8 พบว่าปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การทบทวนความรู้เดิม (100.00%) การให้ อันดับสองคือ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม (97.50%) และ อันดับสาม

คือ การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (95.00%) และปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียน การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านกิจกรรมการเรียน การสอน ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ต่ำที่สุด 3 อันดับท้าย ได้แก่ การใช้กิจกรรม เกมแข่งขัน (45.00%) การแสดงผลงาน (52.50%) และ การทดสอบก่อนเรียน (57.50%)

ตารางที่ 9 ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ ในด้านการวัด และประเมินผล

ที่	ปรากฏการณ์	ความน่าจะเป็น	ร้อยละ
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย	0.8750	87.50
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย	0.6000	60.00
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน	0.6000	60.00
4	การให้ทำการบ้าน	0.8250	82.50
5	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน	0.8750	87.50
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า	0.2750	27.50
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน	0.7250	72.50
8	การเฉลยคำตอบ	0.9000	90.00
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด	0.8000	80.00
10	การขีดฆ่าแก้ไขผลงานของนักเรียน	0.6000	60.00
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด	0.7000	70.00
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน	0.4500	45.00
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน	0.8500	85.00
14	นักเรียนประเมินกันเอง	0.4000	40.00
15	นักเรียนประเมินตนเอง	0.5500	55.00
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน	0.3000	30.00
17	การจัดลำดับคะแนน	0.8500	85.00
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน	0.8500	85.00
19	การให้รางวัลคนเก่ง	0.6250	62.50
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา	0.5000	50.00

จากตารางที่ 9 พบว่าปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการวัดและประเมินผล ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การเฉลยคำตอบ (90.00%) อันดับสองที่มีค่าความน่าจะเป็นคิดเป็นร้อยละเท่ากัน (87.50%) ได้แก่ การใช้ข้อสอบแบบปรนัย และการนัดหมายส่งงานพร้อมกัน อันดับสามที่มีค่าความน่าจะเป็นคิดเป็นร้อยละเท่ากัน (85.00%) ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์ประเมิน การประกาศรายชื่อและผลคะแนน และการจัดลำดับคะแนน ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการวัดและประเมินผล ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ต่ำที่สุด 3 อันดับท้าย ได้แก่ ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า (27.50%) การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน (30.00%) และนักเรียนประเมินกันเอง (40.00%)

ตารางที่ 10 ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และค่าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้

ที่	ปรากฏการณ์	ความน่าจะเป็น	ร้อยละ
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ	0.9750	97.50
2	การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	0.9000	90.00
3	การจัดมุมต่าง ๆ ในห้อง	0.8000	80.00
4	การจัดบอร์ด/ป้าย	0.7250	72.50
5	การประดับรูปภาพในห้อง	0.9250	92.50
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง	0.8500	85.00
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง	0.5750	57.50
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย	0.8750	87.50
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	0.7250	72.50
10	การใช้สื่อออนไลน์	0.4500	45.00
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น	0.8250	82.50

จากตารางที่ 10 พบว่าปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ (97.50%) อันดับสองคือ การประดับรูปภาพในห้อง (92.50%) และอันดับสามคือ การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (90.00%)

ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ต่ำที่สุด 3 อันดับท้าย ได้แก่ การใช้สื่อออนไลน์ (45.00%) การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง (57.50%) และอันดับสามที่มีค่าความน่าจะเป็นคิดเป็นร้อยละเท่ากัน (72.50%) ได้แก่ การจัดบอร์ด/ป้าย และการสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

ตารางที่ 11 ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในด้านแบบแผนปฏิบัติ

ที่	ปรากฏการณ์	ความน่าจะเป็น	ร้อยละ
1	การจัดตารางเรียนเข้า/บ่าย	0.9000	90.00
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	1.0000	100.00
3	การเข้าสอนตรงเวลา	1.0000	100.00
4	การขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง	0.8500	85.00
5	การจำชื่อนักเรียนได้	0.9500	95.00
6	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน	0.5000	50.00
7	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด	0.4250	42.50
8	การสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน	0.8250	82.50
9	ตอบคำถามทีละคน	0.7250	72.50
10	การใช้ความเข้มงวดกวดขัน	0.8000	80.00
11	การเดินไปมาในห้อง	0.8500	85.00
12	ให้ความสนใจและพูดทักทายนักเรียนบางคน	0.8000	80.00
13	การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม	0.8250	82.50

ที่	ปรากฏการณ์	ความน่าจะเป็น	ร้อยละ
14	การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ	0.7750	77.50
15	ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอก่อน	0.7000	70.00
16	ให้โอกาส/ผ่อนปรน	0.7750	77.50
17	การถือไม้เรียวขณะสอน	0.1000	10.00
18	การเคาะ/ทูป โຕ้ะเสียงดัง	0.1000	10.00
19	การนั่งบน โຕ้ะนักเรียน	0.0500	5.00
20	ให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า	0.4500	45.00
21	การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม	0.4750	47.50
22	การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง	0.9500	95.00
23	การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง	0.4750	47.50

จากตารางที่ 11 พบว่าปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติ ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งที่มีค่าความน่าจะเป็นคิดเป็นร้อยละเท่ากัน (100.00%) คือ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย และการเข้าสอนตรงเวลา อันดับสองที่มีค่าความน่าจะเป็นคิดเป็นร้อยละเท่ากัน (95.00%) ได้แก่ การจำชื่อนักเรียนได้ การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง อันดับสามคือ การจัดตารางเรียนเข้า/บ่าย (90.00%) และปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติ เพื่อการเรียนรู้ ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ต่ำที่สุด 3 อันดับท้าย ได้แก่ การนั่งบน โຕ้ะนักเรียน (5.00%) อันดับสองที่มีค่าความน่าจะเป็นคิดเป็นร้อยละเท่ากัน (10.00%) ได้แก่ การถือไม้เรียวขณะสอน และการเคาะ/ทูป โຕ้ะเสียงดัง และสอนเกินเนื้อหาที่กำหนด (42.50%)

ตารางที่ 12 ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์
ในด้านภาษาสัญลักษณ์

ที่	ปรากฏการณ์	ความน่าจะเป็น	ร้อยละ
1	การคว่ำกล่าวักเตือนในชั้นเรียน	0.5500	55.00
2	การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก	0.4250	42.50
3	การพูดนอกเรื่อง	0.2250	22.50
4	พูดชมเชย	0.9500	95.00
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น	0.5000	50.00
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู	0.9750	97.50
7	คำพูดที่มีหางเสียงครับ/ค่ะ	1.0000	100.00
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง	0.8750	87.50
9	คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ	0.0750	7.50
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง	0.7500	75.00
11	ยิ้มแย้มแจ่มใส	1.0000	100.00
12	การพยักหน้า	0.6250	62.50
13	การส่ายหน้า	0.3500	35.00
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ	0.1500	15.00
15	การจับ แตะ สัมผัสกาย	0.6250	62.50
16	การยกนิ้วโป้ง	0.6000	60.00

จากตารางที่ 12 พบว่าปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติ ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งที่มีค่าความน่าจะเป็นคิดเป็นร้อยละเท่ากัน (100.00%) คือ คำพูดที่มีหางเสียงครับ/ค่ะ และยิ้มแย้มแจ่มใส อันดับสอง คือ การใช้คำแทนตัวว่าครู (97.50%) อันดับสามคือ พูดชมเชย (95.00%) และปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติ ที่มีค่าความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ต่ำที่สุด 3 อันดับท้าย ได้แก่

คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ (7.50%) แสดงสีหน้าไม่พอใจ (15.00%) และการพูดนอกเรื่อง (22.50%)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ในบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของครูและนักเรียนนำมาวิเคราะห์ แจกแจงความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 13-17

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 13 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความคาดหวังของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังตามการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้	☐ นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง	67.50	15.00	17.50	42.50	21.25	16.25
		☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน	22.50	55.00	22.50	16.25	28.75	26.25
		☐ นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียน	10.00	30.00	60.00	13.75	27.50	26.25
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้	☐ นักเรียนรู้ลำดับขั้นตอนกิจกรรม	57.50	17.50	25.00	40.00	25.00	15.00
		☐ กิจกรรมมีความต่อเนื่องเชื่อมโยง	15.00	60.00	25.00	10.00	25.00	26.25
		☐ เสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน	27.50	22.50	50.00	18.75	27.50	30.00
3	การทบทวนความรู้เดิม	☐ เป็นพื้นฐานของเนื้อหาที่จะสอน	42.50	40.00	17.50	42.50	22.50	16.25
		☐ นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาที่จะสอนได้	42.50	32.50	25.00	23.75	36.25	28.75
		☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจ	15.00	27.50	57.50	20.00	26.25	36.25

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
4	การทดสอบก่อนเรียน	☐ ประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน	60.00	30.00	10.00	33.75	21.25	8.75
		☐ ศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน	25.00	50.00	25.00	16.25	30.00	36.25
		☐ นักเรียนรับรู้ความรู้พื้นฐานตนเอง	15.00	20.00	65.00	21.25	23.75	27.50
5	การแบ่งกลุ่มทำ กิจกรรม	☐ นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน	42.50	35.00	22.50	40.00	22.50	16.25
		☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี	15.00	42.50	42.50	18.75	28.75	32.50
		☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้	42.50	22.50	35.00	18.75	22.50	28.75
6	การบรรยายความรู้	☐ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาตรงประเด็นถูกต้อง	75.00	20.00	5.00	43.75	20.00	17.50
		☐ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน	15.00	70.00	15.00	25.00	42.50	10.00
		☐ ประหยัดเวลา สื่อทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้	10.00	10.00	80.00	13.75	12.50	36.25
7	การเปิดโอกาสให้ นักเรียนสร้างความรู้ ด้วยตนเอง	☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างเข้าใจ	27.50	45.00	27.50	27.50	31.25	12.50
		☐ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้	12.50	37.50	50.00	16.25	26.25	41.25
		☐ นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิด	60.00	17.50	22.50	35.00	15.00	26.25

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
8	การให้ นักเรียนมีส่วนร่วม ร่วมในกิจกรรม	☐ นักเรียนเกิดประสบการณ์จากการร่วมคิดร่วมทำ ☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ☐ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจบทเรียน	45.00	32.50	22.50	43.75	17.50	17.50
			17.50	42.50	40.00	13.75	30.00	31.25
			37.50	25.00	37.50	17.50	32.50	27.50
9	การให้ นักเรียนมี ปฏิสัมพันธ์	☐ นักเรียนเกิดทักษะทางสังคม ☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ☐ นักเรียนได้เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง กัน	32.50	32.50	35.00	28.75	32.50	17.50
			40.00	40.00	20.00	20.00	31.25	31.25
			27.50	27.50	45.00	30.00	17.50	27.50
10	การใช้กิจกรรมเกม แข่งขัน	☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ☐ นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ☐ ฝึกความมีน้ำใจนักกีฬา	47.50	37.50	15.00	40.00	25.00	11.25
			37.50	40.00	22.50	28.75	21.25	26.25
			15.00	22.50	62.50	8.75	27.50	50.00
11	การให้คนเก่งช่วยคน อ่อน	☐ นักเรียนเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน ☐ นักเรียนเก่งเกิดความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือเพื่อน ☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน	62.50	20.00	17.50	35.00	21.25	23.75
			17.50	50.00	32.50	18.75	30.00	28.75
			20.00	30.00	50.00	23.75	27.50	23.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
12	การปฏิบัติกิจกรรม รายบุคคล	☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ☐ นักเรียนมีโอกาสคิดทำด้วยตนเอง ☐ นักเรียนได้รับรู้ศักยภาพของตนเอง	45.00	17.50	37.50	21.25	12.50	28.75
13	การประยุกต์ใช้ความรู้	☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน ☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ☐ นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์	40.00	35.00	25.00	26.25	23.75	16.25
14	การแสดงผลงาน	☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ☐ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน ☐ นักเรียนพัฒนาทักษะการสื่อสาร	35.00	42.50	22.50	27.50	18.75	16.25
15	การบรรยายสรุป ความรู้ท้ายกิจกรรมทุก ครั้ง	☐ นักเรียนมีการรับรู้เนื้อหาได้ถูกต้อง ☐ นักเรียนได้รับเนื้อหาครบถ้วน ☐ นักเรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น	47.50	35.00	17.50	33.75	18.75	15.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
16	การให้นักเรียนสรุป ความรู้ด้วยตนเอง	☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ☐ นักเรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง ☐ นักเรียนเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์	32.50	35.00	32.50	32.50	31.25	17.50
17	การถามนำให้นักเรียน สรุป	☐ กระตุ้นนักเรียนคิดสรุปเนื้อหาที่เรียนด้วยตนเอง ☐ นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาที่เรียน ☐ นักเรียนเกิดทักษะการคิด	60.00	25.00	15.00	31.25	25.00	12.50
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ	☐ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ ☐ นักเรียนได้เทคนิคการจำ ☐ นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น	52.50	7.50	40.00	30.00	25.00	23.75
19	การสะท้อนผลการ เรียนรู้	☐ เป็นหลักฐานการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ นักเรียนรับรู้การเรียนรู้ของตนเอง ☐ ครูได้แนวทางพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในครั้ง ต่อไป	45.00	30.00	25.00	32.50	35.00	15.00

จากตารางที่ 13 พบว่าร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์
 ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของ
 ครูในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์
 การบรรยายความรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาตรงประเด็นถูกต้อง (75.00%) การแจ้ง
 วัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง (67.50%) และการให้คนเก่งช่วยคน
 อ่อนเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน (62.50%) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของ
 ครูในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์
 การบรรยายความรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน (70.00%) การใช้เทคนิคช่วยจำเพื่อ
 ให้นักเรียนได้เทคนิคการจำ (62.50%) และการบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อกิจกรรมมี
 ความต่อเนื่องเชื่อมโยง (60.00%) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครูในอันดับที่ 3
 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การบรรยายความรู้
 เพื่อประหยัดเวลา ถือทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ (80.00%) การทดสอบก่อนเรียนเพื่อให้นักเรียนรับรู้
 ความรู้พื้นฐานตนเอง (65.00%) และการใช้กิจกรรมเกมแข่งขันเพื่อฝึกความมีน้ำใจนักกีฬา
 (62.50%)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ใน
 บริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ใน
 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียน
 ตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง
 ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (43.75%) คือ การบรรยายความรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้
 เนื้อหาตรงประเด็นถูกต้อง และการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิด
 ประสบการณ์จากการร่วมคิดร่วมทำ ลำดับที่สองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (42.50%) คือ
 การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง และการทบทวนความรู้
 เดิมเพื่อเป็นพื้นฐานของเนื้อหาที่จะสอน ลำดับที่สามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (40.00%)
 คือ การบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนรู้ลำดับขั้นตอนกิจกรรม และการ
 แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของ
 นักเรียนตามความคาดหวังของครูในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ การ
 บรรยายความรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน (42.50%) การให้นักเรียนสรุปความรู้
 ด้วยตนเองเพื่อให้นักเรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง (37.50%) การสะท้อนผลการเรียนรู้

เพื่อเป็นหลักฐานการเรียนรู้ของนักเรียน (35.50%) ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ การใช้กิจกรรมเกมแข่งขันเพื่อฝึกความมีน้ำใจนักกีฬา (50.00%) การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์ (48.75%) การเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ (41.25%)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 14 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการวัดและประเมินผล ตามความคาดหวังของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังตามการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย	☐ มีความเป็นปรนัยตรวจคำตอบง่าย	30.00	55.00	15.00	40.00	26.25	8.75
		☐ ประหยัดเวลาในการตรวจ	20.00	30.00	50.00	20.00	30.00	23.75
		☐ วัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด	50.00	15.00	35.00	12.50	15.00	36.25
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย	☐ กระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดหาคำตอบหลากหลาย	50.00	20.00	30.00	33.75	16.25	18.75
		☐ นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนสื่อความ	35.00	47.50	17.50	18.75	26.25	23.75
		☐ นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดของตนเอง	15.00	32.50	52.50	15.00	22.50	32.50
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน	☐ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	77.50	20.00	2.50	45.00	20.00	15.00
		☐ วางแผนการสอนซ่อมเสริม	7.50	32.50	60.00	11.25	35.00	23.75
		☐ สะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน	15.00	47.50	37.50	18.75	18.75	35.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
4	การให้ทำการบ้าน	☐ นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติม	25.00	32.50	42.50	30.00	28.75	17.50
		☐ นักเรียนได้ทบทวนความรู้หลังเรียน	50.00	40.00	10.00	32.50	27.50	21.25
		☐ นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้สู่การประยุกต์ใช้ ความรู้	25.00	27.50	47.50	8.75	21.25	37.50
5	การนัดหมายส่งงาน พร้อมกัน	☐ สะดวกต่อการกำกับติดตามงาน	22.50	12.50	65.00	28.75	23.75	22.50
		☐ นักเรียนมีวินัยความรับผิดชอบ	47.50	45.00	7.50	25.00	35.00	21.25
		☐ นักเรียนเอาใจใส่ในการทำงานที่ได้รับ มอบหมาย	30.00	42.50	27.50	28.75	12.50	37.50
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า	☐ ปลูกฝังคุณลักษณะด้านความมีวินัยความ รับผิดชอบ	65.00	27.50	7.50	32.50	26.25	11.25
		☐ กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตรงเวลา	30.00	67.50	2.50	31.25	28.75	18.75
		☐ นักเรียนคนอื่นไม่ทำตามอย่าง	5.00	5.00	90.00	12.50	22.50	35.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่ง งานในชั้นเรียน	☐ กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตามกำหนด	40.00	52.50	7.50	30.00	22.50	22.50
		☐ กระตุ้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ	47.50	42.50	10.00	22.50	31.25	17.50
		☐ นักเรียนรับรู้ว่าคุณค่าตนเองขาดส่งงานขึ้นใจ	12.50	5.00	82.50	23.75	15.00	36.25
8	การเฉลยคำตอบ	☐ นักเรียนรับรู้คำตอบที่ถูกต้อง	65.00	25.00	10.00	32.50	25.00	18.75
		☐ นักเรียนรับรู้ข้อผิดพลาดของตนเอง	27.50	47.50	25.00	33.75	28.75	11.25
		☐ นักเรียนรู้คำตอบทันที	7.50	27.50	65.00	12.50	21.25	45.00
9	การใช้เครื่องหมาย ถูกผิด	☐ นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด	70.00	12.50	17.50	40.00	20.00	17.50
		☐ เสริมสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน	25.00	57.50	17.50	21.25	38.75	22.50
		☐ นักเรียนรู้ว่าจะต้องเรียนรู้สิ่งใดเพิ่มเติม	5.00	30.00	65.00	22.50	20.00	33.75
10	การขีดฆ่าแก้ไขผลงาน ของนักเรียน	☐ นักเรียนรู้จุดอ่อนหรือจุดบกพร่องของตนเอง	40.00	40.00	20.00	40.00	15.00	18.75
		☐ นักเรียนได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์	40.00	37.50	22.50	20.00	37.50	18.75
		☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง	20.00	22.50	57.50	17.50	22.50	37.50

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
11	การเขียนให้ ข้อเสนอแนะอย่าง ละเอียด	☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง	52.50	22.50	25.00	33.75	20.00	18.75
		☐ นักเรียนใส่ใจในการทำงานมากขึ้น	22.50	47.50	30.00	16.25	36.25	26.25
		☐ นักเรียนได้แนวทางเพื่อการเรียนรู้	25.00	30.00	45.00	20.00	13.75	38.75
12	การเปลี่ยนกันตรวจ งาน	☐ ประหยัดเวลา	30.00	5.00	65.00	36.25	12.50	28.75
		☐ นักเรียนได้เรียนรู้ผลงานซึ่งกันและกัน	20.00	70.00	10.00	12.50	48.75	12.50
		☐ นักเรียนได้ประเมินตนเองและผู้อื่น	50.00	25.00	25.00	35.00	13.75	30.00
13	การกำหนดเกณฑ์ ประเมิน	☐ เพื่อการตรวจสอบและตัดสินใจ	22.50	50.00	27.50	30.00	20.00	27.50
		☐ เพื่อให้การประเมินมีมาตรฐาน	57.50	35.00	7.50	20.00	35.00	25.00
		☐ เพื่อคัดกรองนักเรียน	20.00	15.00	65.00	23.75	21.25	22.50

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
14	นักเรียนประเมินตนเอง	☐ นักเรียนได้ประเมินตนเองและผู้อื่น	62.50	25.00	12.50	28.75	22.50	23.75
		☐ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน	17.50	45.00	37.50	17.50	30.00	20.00
		☐ นักเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน	20.00	30.00	50.00	25.00	15.00	33.75
15	นักเรียนประเมินตนเอง	☐ นักเรียนรับรู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง	57.50	22.50	20.00	42.50	13.75	17.50
		☐ นักเรียนตระหนักที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น	25.00	65.00	10.00	13.75	37.50	23.75
		☐ นักเรียนเข้าใจตนเองดีขึ้น	17.50	12.50	70.00	17.50	18.75	37.50
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ประเมิน	☐ ได้รับรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุตรหลาน	60.00	20.00	20.00	35.00	15.00	20.00
		☐ ทำให้ได้ข้อมูลสำคัญในบางด้านของนักเรียน	22.50	60.00	17.50	18.75	32.50	21.25
		☐ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบการตัดสินใจ	17.50	20.00	62.50	17.50	21.25	38.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
17	การจัดลำดับคะแนน	☐ นักเรียนทราบลำดับคะแนน	32.50	22.50	45.00	38.75	11.25	18.75
		☐ นักเรียนใส่ใจในการพัฒนาตนเอง	37.50	50.00	12.50	17.50	38.75	15.00
		☐ นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนในกรณีที่ได้คะแนนสูง	30.00	27.50	42.50	22.50	16.25	33.75
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน	☐ นักเรียนทราบผลคะแนนของตนเอง	35.00	32.50	32.50	37.50	21.25	15.00
		☐ นักเรียนเปรียบเทียบผลคะแนนกับคนอื่น ๆ	15.00	62.50	22.50	16.25	33.75	25.00
		☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น	50.00	5.00	45.00	22.50	16.25	36.25
19	การให้รางวัลคนเก่ง	☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง	37.50	40.00	22.50	30.00	23.75	12.50
		☐ นักเรียนเห็นแบบอย่างการพัฒนาตนเอง	25.00	40.00	35.00	25.00	25.00	23.75
		☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้	37.50	20.00	42.50	21.25	23.75	30.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
20	การนัดสอนซ่อมเสริม นอกเวลา	☐ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาผลการเรียน	65.00	17.50	17.50	32.50	23.75	20.00
		☐ เติมเต็มความรู้ให้กับนักเรียน	12.50	72.50	15.00	27.50	22.50	21.25
		☐ ยกย่องระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	22.50	10.00	67.50	20.00	18.75	30.00

จากตารางที่ 14 พบว่าร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์
 ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 ในด้านการวัดและประเมินผล เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครูในอันดับ
 ที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ทดสอบทุกครั้ง
 หลังสอนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (77.50%) การใช้เครื่องหมายถูกผิดเพื่อนัก
 เรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด (70.00%) ลำดับที่สามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (65.00%)
 คือ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ไม่รับงานที่ส่งล่าช้าเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะด้านความมีวินัย
 ความรับผิดชอบ การเฉลยคำตอบเพื่อนักเรียนรับรู้อำนาจที่ถูกต้อง และการนัดสอนซ่อมเสริม
 นอกเวลาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาผลการเรียน ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวัง
 ของครูในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์
 การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเพื่อเติมเต็มความรู้ให้กับนักเรียน (72.50%) การเปลี่ยนกันตรวจ
 งานเพื่อนักเรียนได้เรียนรู้ผลงานซึ่งกันและกัน (70.00%) และไม่รับงานที่ส่งล่าช้าเพื่อกระตุ้น
 ให้นักเรียนส่งงานตรงเวลา (67.50%) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครูในอันดับที่
 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ ไม่รับงานที่ส่ง
 ล่าช้าเพื่อนักเรียนคนอื่นไม่ทำตามอย่าง (90.00%) การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียนเพื่อ
 นักเรียนรับรู้ว่าตนเองขาดส่งงานชิ้นใด (82.50%) นักเรียนประเมินตนเองเพื่อนักเรียนเข้าใจ
 ตนเองดีขึ้น (70.00%)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู จาก
 ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
 และวัฒนธรรม ในด้านการวัดและประเมินผล เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของ
 นักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ การ
 ทดสอบทุกครั้งหลังสอนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (45.00%) นักเรียนประเมิน
 ตนเองเพื่อให้นักเรียนรับรู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง (42.50%) ลำดับที่สามที่มีความถี่คิดเป็น
 ร้อยละเท่ากัน (40.00%) คือ การใช้ข้อสอบแบบปรนัยเพื่อมีความเป็นปรนัยตรวจคำตอบง่าย
 การใช้เครื่องหมายถูกผิดเพื่อนักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด และการชี้แนะแก้ไขผลงาน
 ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนรู้จักอ่อนหรือจุดบกพร่องของตนเอง ความถี่ของการจัดอันดับการ
 รับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก
 ได้แก่ การเปลี่ยนกันตรวจงานเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ผลงานซึ่งกันและกัน (48.75%) ลำดับที่
 สองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (38.75%) คือ การใช้เครื่องหมายถูกผิดเพื่อเสริมสร้าง

แรงจูงใจให้กับนักเรียน และการจัดลำดับคะแนนเพื่อให้นักเรียนใส่ใจในการพัฒนาตนเอง ลำดับที่สามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (37.50%) คือ การชี้แนะแก้ไขผลงานของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และนักเรียนประเมินตนเองเพื่อให้นักเรียนตระหนักที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ การเฉลยคำตอบ เพื่อให้นักเรียนรู้คำตอบทันที (45.00%) ลำดับที่สองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (38.75%) คือ การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียดเพื่อให้นักเรียนได้แนวทางเพื่อการเรียนรู้ การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบการตัดสินใจ ลำดับที่สามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (37.50%) คือ การให้ทำการบ้านเพื่อให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้สู่การประยุกต์ใช้ความรู้ การนัดหมายส่งงานพร้อมกันเพื่อให้นักเรียนเอาใส่ใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย การชี้แนะแก้ไขผลงานของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง และนักเรียนประเมินตนเองเพื่อนักเรียนเข้าใจตนเองดีขึ้น

ตารางที่ 15 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ตามความคาดหวังของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังตามการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ	☐ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย	57.50	30.00	12.50	42.50	21.25	17.50
		☐ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน	17.50	52.50	30.00	6.25	35.00	26.25
		☐ สะดวกต่อการนำไปใช้	25.00	17.50	57.50	25.00	12.50	38.75
2	การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน	77.50	15.00	7.50	35.00	17.50	12.50
		☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างสะดวกสบาย	10.00	50.00	40.00	16.25	27.50	33.75
		☐ จูงใจนักเรียนให้อยากเข้าชั้นเรียน	12.50	35.00	52.50	17.50	18.75	35.00
3	การจัดมุมต่าง ๆ ในห้อง	☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	30.00	37.50	32.50	35.00	21.25	16.25
		☐ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน	40.00	42.50	17.50	13.75	27.50	27.50
		☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้	30.00	20.00	50.00	21.25	20.00	30.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
4	การจัดบอร์ด/ป้าย	☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	70.00	20.00	10.00	37.50	18.75	18.75
		☐ นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์	20.00	62.50	17.50	21.25	38.75	20.00
		☐ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม	10.00	17.50	72.50	16.25	20.00	41.25
5	การประดับรูปภาพในห้อง	☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	52.50	30.00	17.50	32.50	20.00	18.75
		☐ ห้องเรียนมีความสวยงาม	12.50	30.00	57.50	15.00	30.00	21.25
		☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้	35.00	40.00	25.00	21.25	10.00	36.25
6	การติดประโยค/ข้อความ ภาษาในห้อง	☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	40.00	37.50	22.50	27.50	27.50	20.00
		☐ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน	27.50	45.00	27.50	23.75	33.75	18.75
		☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้	32.50	17.50	50.00	21.25	17.50	36.25
7	การติดตั้ง เครื่องปรับอากาศ/พัด ลมในห้อง	☐ นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างสะดวกสบาย	55.00	25.00	20.00	41.25	13.75	15.00
		☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	17.50	55.00	27.50	11.25	32.50	30.00
		☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน	27.50	20.00	52.50	13.75	18.75	33.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย	☐ บทเรียนน่าสนใจ	35.00	20.00	45.00	30.00	21.25	8.75
		☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย	35.00	45.00	20.00	22.50	26.25	21.25
		☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล	30.00	35.00	35.00	11.25	18.75	35.00
9	การสอนใช้สื่อ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์	☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	40.00	37.50	22.50	33.75	17.50	12.50
		☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล	10.00	35.00	55.00	11.25	27.50	26.25
		☐ นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการใช้ เทคโนโลยี	50.00	27.50	22.50	25.00	18.75	33.75
10	การใช้สื่อออนไลน์	☐ นักเรียนเรียนรู้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน	42.50	40.00	37.50	32.50	26.25	16.25
		☐ นักเรียนสนใจการเรียน	22.50	40.00	37.50	16.25	31.25	23.75
		☐ นักเรียนเกิดทักษะการใช้ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ	35.00	20.00	45.00	23.75	13.75	38.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น	☐ นำสื่อท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์	40.00	40.00	20.00	30.00	22.50	18.75
		☐ ประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะหาง่าย	25.00	37.50	37.50	12.50	25.00	22.50
		☐ กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของ นักเรียน	35.00	22.50	42.50	25.00	15.00	30.00

จากตารางที่ 15 พบว่าร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์
 ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 ในด้านสิ่งแวดล้อม คือ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับความ
 คาดหวังของครูในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจาก
 ปรากฏการณ์ การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีใน
 การเรียน (77.50%) การจัดบอร์ด/ป้ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (70.00%) และการ
 จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย (57.50%) ความถี่ของการ
 จัดอันดับความคาดหวังของครูในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความ
 คาดหวังจากปรากฏการณ์ การจัดบอร์ด/ป้ายเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ (62.50%)
 การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้องเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างสะดวกสบาย (55.00%) การ
 จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน (52.50%) ความถี่ของการ
 จัดอันดับความคาดหวังของครูในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความ
 คาดหวังจากปรากฏการณ์ การจัดบอร์ด/ป้ายเพื่อประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม (72.50%)
 ลำดับที่สองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (57.50%) คือ การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็น
 ระเบียบเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ และการประดับรูปภาพในห้องเพื่อห้องเรียนมีความ
 สวยงาม ลำดับที่สามคือ การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อตอบสนองความแตกต่าง
 ระหว่างบุคคล (55.00%)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู จาก
 ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
 และวัฒนธรรม ในด้านสิ่งแวดล้อม คือ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัด
 อันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสาม
 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย
 (42.50%) การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้องเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างสะดวกสบาย
 (41.25%) และการจัดบอร์ด/ป้ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (37.50%) ความถี่ของการ
 จัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุด
 สามลำดับแรก ได้แก่ การจัดบอร์ด/ป้ายเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ (38.75%) การ
 จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน (35.00%) และการติด
 ประโยค/ข้อความภาษาในห้องเพื่อกระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน (33.75%) ความถี่ของ
 การจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูง

ที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ การจัดบอร์ด/ป้ายเพื่อประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม (41.25%) ลำดับที่สองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (38.75%) คือ การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ และการใช้สื่อออนไลน์เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ลำดับที่สามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (36.25%) คือ การประดับรูปภาพในห้องเพื่อให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ และการคิดประโยค/ข้อความภาษาในห้องเพื่อให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 16 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติ ตามความคาดหวังของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังตามการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การจัดตารางเรียนเข้า/บ่าย	☐ สอดคล้องกับธรรมชาติวิชาเรียน	60.00	12.50	27.50	27.50	20.00	16.25
		☐ สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาตามหลักสูตร	25.00	60.00	15.00	25.00	37.50	13.75
		☐ เป็นไปตามระบบการจัดตารางเรียน	15.00	27.50	57.50	20.00	17.50	43.75
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	☐ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี	72.50	25.00	5.00	42.50	21.25	8.75
		☐ เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพของครู	25.00	70.00	5.00	18.75	37.50	25.00
		☐ เพื่อปฏิบัติตามแบบสุภาพชนทั่วไป	2.50	5.00	90.00	16.25	18.75	40.00
3	การเข้าสอนตรงเวลา	☐ บริหารเวลาให้คุ้มค่า	45.00	37.50	17.50	35.00	15.00	13.75
		☐ การสอนเสร็จทันเวลา	10.00	42.50	47.50	17.50	27.50	25.00
		☐ เตรียมพร้อมก่อนการสอน	45.00	20.00	35.00	11.25	22.50	35.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตามการ รับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
4	การทำงานชื่อก่อนสอน ทุกครั้ง	☐ กระตุ้นให้มีความรับผิดชอบ ☐ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ☐ เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล	42.50	37.50	20.00	30.00	20.00	13.75
5	การจำชื่อนักเรียนได้	☐ ง่ายต่อการเรียกชื่อให้ตอบหรือแสดงความคิด ☐ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ☐ ครูได้เรียนรู้นักเรียน	37.50	35.00	27.50	35.00	11.25	15.00
6	การนั่งสอนหน้าชั้น เรียน	☐ บรรยายความรู้แก่นักเรียน ☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ☐ มองเห็นพฤติกรรมนักเรียนภายในห้องได้	27.50	32.50	40.00	27.50	21.25	17.50
7	สอนเกินเนื้อหาที่ กำหนด	☐ นักเรียนได้รับความรู้ที่กว้างขึ้น ☐ นักเรียนมีความพร้อมในการสอบแข่งขัน ☐ กระตุ้นให้นักเรียนอยากศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	50.00	30.00	22.50	36.25	17.50	7.50

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตามการ รับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
8	การสั่งให้นักเรียนเงียบ ขณะครูสอน	☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ☐ ไม่ให้รบกวนสมาธิเพื่อนในชั้นเรียน ☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน	47.50	25.00	27.50	46.25	23.75	10.00
9	ตอบคำถามทีละคน	☐ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ☐ กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ ☐ วัดความรู้ความเข้าใจรายบุคคล	42.50	25.00	32.50	26.25	15.00	20.00
10	การใช้ความเข้มงวด กวดขัน	☐ สร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน ☐ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ☐ นักเรียนตั้งใจเรียน	85.00	5.00	10.00	27.50	23.75	23.75
11	การเดินไปมาในห้อง ตลอดเวลาขณะสอน	☐ ได้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากขึ้น ☐ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียน ☐ รับรู้พฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน	35.00	30.00	35.00	31.25	17.50	21.25

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตามการ รับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
12	ให้ความสนใจและพูด ทักทายนักเรียนบางคน	☐ สร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่ดี	47.50	25.00	27.50	36.25	27.50	18.75
		☐ นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย	15.00	52.50	32.50	20.00	35.00	16.25
		☐ นักเรียนรู้สึกเป็นกันเองกับครู	37.50	22.50	40.00	21.25	12.50	45.00
13	การเข้มงวดเรื่องการ แต่งกาย ทรงผม	☐ นักเรียนแต่งกายดูกระเปียบ	25.00	47.50	27.50	28.75	30.00	12.50
		☐ นักเรียนมีระเบียบวินัย	50.00	37.50	12.50	18.75	31.25	21.25
		☐ นักเรียนมีบุคลิกภาพ สุขภาพที่ดี	25.00	15.00	60.00	20.00	11.25	50.00
14	การติดตามงานส่งล่าช้า โดยประกาศรายชื่อ	☐ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจติดตามงาน	55.00	32.50	12.50	50.00	13.75	17.50
		☐ เพื่อให้ให้นักเรียนส่งงานตามเวลาดำหนด	22.50	57.50	20.00	15.00	45.00	18.75
		☐ เพื่อเตือนความจำนักเรียน	22.50	10.00	67.50	13.75	21.25	46.25
15	ให้คน/กลุ่มที่ทำงาน เสร็จก่อนนำเสนอก่อน	☐ ให้เป็นไปตามลำดับความพร้อม	42.50	35.00	22.50	26.25	17.50	22.50
		☐ เสริมแรงคน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อน	35.00	55.00	10.00	21.25	31.25	16.25
		☐ เพื่อให้กิจกรรมเสร็จทันเวลา	22.50	10.00	67.50	16.25	20.00	45.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตามการ รับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
16	ให้โอกาส/ผ่อนปรน	☐ นักเรียนได้ทบทวนตนเอง ☐ นักเรียนมีโอกาสแก้ตัว ☐ นักเรียนมีกำลังใจที่จะปรับปรุงตนเอง	25.00	30.00	45.00	42.50	21.25	15.00
17	การถือไม้เรียวขณะสอน	☐ เป็นเครื่องมือในการสอน ☐ เป็นสัญลักษณ์เพื่อควบคุมพฤติกรรมนักเรียน ☐ กระตุ้นให้ นักเรียนสนใจการเรียน	35.00	5.00	60.00	25.00	13.75	28.75
18	การเคาะ/ทูปโต๊ะเสียงดัง	☐ ให้นักเรียนเงียบและตั้งใจฟัง ☐ ให้นักเรียนสนใจการเรียน ☐ เตรียมความพร้อมนักเรียน	40.00	37.50	22.50	40.00	13.75	16.25
19	การนั่งบนโต๊ะนักเรียน	☐ เพื่อให้ใกล้ชิดนักเรียน ☐ เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียน ☐ ครูไม่ได้ตั้งใจ	25.00	50.00	25.00	30.00	16.25	15.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตามการ รับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
20	ให้คนมาก่อนนั่งอยู่ ด้านหน้า	☐ เพื่อความเป็นระเบียบ ☐ นักเรียนที่มาก่อน ได้อยู่ใกล้ชิดกับครู ☐ นักเรียนไม่เสียสมาธิขณะคนมาที่หลังเข้า ห้องเรียน	52.50	25.00	22.50	45.00	22.50	5.00
			10.00	57.50	32.50	15.00	41.25	23.75
			37.50	17.50	45.00	18.75	12.50	46.25
21	การมีช่วงเวลาพัก ระหว่างกิจกรรม	☐ เพื่อทำให้นักเรียน ไม่เมื่อยล้า ☐ เพื่อการรับรู้และเรียนรู้ที่ดีขึ้น ☐ ครูและนักเรียน ได้พักทำธุระส่วนตัว	35.00	40.00	25.00	30.00	21.25	11.25
			40.00	47.50	12.50	13.75	31.25	20.00
			25.00	12.50	62.50	20.00	16.25	46.25
22	การให้ขออนุญาตก่อน ออกนอกห้อง	☐ นักเรียนมีสัมมาคารวะ ☐ เป็นการให้เกียรติครูและเพื่อนๆ ☐ ฝึกมารยาทที่ดีให้กับ นักเรียน	42.50	25.00	32.50	45.00	16.25	13.75
			7.50	50.00	42.50	13.75	38.75	20.00
			50.00	25.00	25.00	21.25	21.25	45.00
23	การรายงานผล พฤติกรรมต่อ ผู้ปกครอง	☐ ผู้ปกครองทราบข้อมูลพฤติกรรมของเด็ก ☐ กระตุ้นให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี ☐ ผู้ปกครองช่วยควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	60.00	20.00	20.00	25.00	22.50	12.50
			25.00	45.00	30.00	21.25	20.00	22.50
			15.00	35.00	50.00	23.75	12.50	40.00

จากตารางที่ 16 พบว่าร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์
 ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 ในด้านแบบแผนปฏิบัติ เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครูในอันดับที่ 1
 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การใช้ความเข้มงวด
 กวดขันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน (85.00%) การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อยเพื่อเป็น
 แบบอย่างที่ดี (72.50%) การนั่งสอนหน้าชั้นเรียนเพื่อมองเห็นพฤติกรรมนักเรียนภายในห้อง ได้
 (62.50%) ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครูในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุด
 สามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อยเพื่อ
 เสริมสร้างบุคลิกภาพของครู (70.00%) การถือไม้เรียวขณะสอนเพื่อเป็นสัญลักษณ์เพื่อควบคุม
 พฤติกรรมนักเรียน (65.00%) ลำดับที่สามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (60.00%) คือ ความ
 คาดหวังจากปรากฏการณ์ การจัดการเรียนเข้า/บ่ายเพื่อสอดคล้องกับโครงสร้างเวลาตาม
 หลักสูตร และตอบคำถามทีละคนเพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ ความถี่ของการจัด
 อันดับความคาดหวังของครูในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความ
 คาดหวังจากปรากฏการณ์ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อยเพื่อปฏิบัติตามแบบสุภาพชนทั่วไป
 (90.00%) ลำดับที่สองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (67.50%) คือ การติดตามงานส่งล่าช้า
 โดยประกาศรายชื่อเพื่อเตือนความจำนักเรียน และให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอก่อน
 เพื่อให้กิจกรรมเสร็จทันเวลา ลำดับที่สามคือ การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรมเพื่อครูและ
 นักเรียนได้พักทำธุระส่วนตัว (62.50%)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจาก
 ปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
 และวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติ เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียน
 ตามความคาดหวังของครูในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ การติดตาม
 งานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจติดตามงาน (50.00%) การสั่งให้
 นักเรียนเจียบขณะครูสอนเพื่อให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียน (46.25%) ลำดับที่สามที่มีความถี่
 คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (45.00%) คือ การให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้าเพื่อความเป็นระเบียบ และ
 การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้องเพื่อให้นักเรียนมีสมาธิความถี่ของการจัดอันดับการ
 รับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก
 ได้แก่ ลำดับที่หนึ่งที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (45.00%) คือ การติดตามงานส่งล่าช้าโดย
 ประกาศรายชื่อเพื่อให้นักเรียนส่งงานตามเวลากำหนด และการให้โอกาส/ผ่อนปรนเพื่อให้

นักเรียนมีโอกาสแก้ตัว ลำดับที่สอง คือ การสั่งให้นักเรียนเจิบขณะครูสอนเพื่อไม่ให้รบกวนสมาธิเพื่อนในชั้นเรียน (43.75%) ลำดับที่สามคือ การเคาะ/ทูป โตะเสียงดังเพื่อให้นักเรียนสนใจการเรียน (42.50%) ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม เพื่อให้นักเรียนมีบุคลิกภาพ สุขภาพที่ดี (50.00%) ลำดับที่สองที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (47.50%) คือ การนั่งสอนหน้าชั้นเรียนเพื่อมองเห็นพฤติกรรมนักเรียนภายในห้องได้ การสั่งให้นักเรียนเจิบขณะครูสอนเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน ลำดับที่สามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (46.25%) คือ การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อเพื่อเตือนความจำนักเรียน และการให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้าเพื่อให้นักเรียนไม่เสียสมาธิขณะคนมาที่หลังเข้าห้องเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 17 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านภาษาสัญลักษณ์ตามความคาดหวังของครูและตามการรับรู้ของนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังตามการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การดูว่ากล่าวตักเตือน ในชั้นเรียน	☐ ปรับพฤติกรรมนักเรียน	55.00	35.00	10.00	35.00	20.00	13.75
		☐ นักเรียนรับรู้ความผิดพลาดของตนเอง	40.00	47.50	12.50	20.00	33.75	18.75
		☐ ให้เพื่อนๆ รับรู้และไม่ทำตามอย่างที่ผิดพลาด	5.00	17.50	77.50	21.25	16.25	36.25
2	การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก	☐ เพื่อให้ นักเรียนรู้คำตอบที่ถูกต้อง	37.50	25.00	37.50	42.50	20.00	15.00
		☐ เพื่อกระตุ้นให้ นักเรียนหาคำตอบ	42.50	37.50	20.00	22.50	33.75	25.00
		☐ เพื่อให้ นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น	20.00	37.50	42.50	12.50	16.25	43.75
3	การพูดนอกเรื่อง	☐ ลดความเครียดให้เด็ก	30.00	25.00	45.00	38.75	17.50	16.25
		☐ ดึงดูดความสนใจของนักเรียน	20.00	60.00	20.00	20.00	40.00	17.50
		☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน	50.00	15.00	35.00	15.00	17.50	43.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
4	พูดชมเชย	☐ เป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน ☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน	70.00	20.00	10.00	36.25	18.75	10.00
			10.00	45.00	45.00	20.00	25.00	22.50
			20.00	35.00	45.00	10.00	26.25	51.25
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น	☐ ความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย ☐ นักเรียนไม่ดึงเครียดขณะเรียน ☐ เพื่อให้ นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข	45.00	30.00	25.00	36.25	18.75	11.25
			20.00	50.00	30.00	22.50	33.75	18.75
			35.00	20.00	45.00	20.00	22.50	42.50
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู	☐ ทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างศิษย์กับครู ☐ เป็นคำแทนตัวที่ครูใช้อยู่ตามปกติ ☐ นักเรียนเกิดความศรัทธาต่อคำว่าครู	57.50	25.00	17.50	25.00	16.25	15.00
			22.50	42.50	35.00	16.25	25.00	20.00
			20.00	32.50	47.50	21.25	18.75	38.75
7	คำพูดที่มีหางเสียง กรับ/คะ	☐ ทำให้คำพูดมีความสุภาพนุ่มนวลน่าฟัง ☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ☐ เป็นแบบอย่างของสุภาพชน	52.50	32.50	15.00	36.25	22.50	12.50
			15.00	52.50	32.50	21.25	30.00	16.25
			32.50	15.00	52.50	17.50	23.75	37.50

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
8	คำพูดที่เป็นความ คาดหวัง	☐ กระตุ้นนักเรียนให้มีความพยายามมากขึ้น ☐ นักเรียนมั่นใจในตนเอง ☐ สร้างความท้าทายให้กับนักเรียน	75.00	12.50	12.50	31.25	18.75	17.50
9	คำพูดผิด คำพูดออกตัว หรือเชิงไม่มั่นใจ	☐ กระตุ้นการคิดของนักเรียน ☐ เพื่อคูปฏิภักิริยาโต้ตอบของนักเรียน ☐ ประเมินความสนใจของนักเรียน	50.00	17.50	32.50	45.00	23.75	8.75
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับ เสียงดัง	☐ กระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจเรียน ☐ ได้รับความสนใจของนักเรียน ☐ ให้นักเรียนได้ยินอย่างทั่วถึง	52.50	27.50	20.00	28.75	8.75	23.75
11	ยิ้มแย้มแจ่มใส	☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างสะดวกสบาย ☐ สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน	27.50	15.00	57.50	33.75	17.50	18.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
12	การพยักหน้า	☐ สื่อให้นักเรียนรู้ว่า ถูกต้อง/ใช่ ☐ นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ ☐ เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน	40.00	35.00	25.00	35.00	22.50	11.25
13	การส่ายหน้า	☐ สื่อให้นักเรียนรู้ว่า ไม่ถูกต้อง /ไม่ใช่/ไม่พอใจ ☐ สะท้อนผลให้นักเรียนรับรู้อย่างทันทั่วทั้งที่ ☐ นักเรียนพยายามหาคำตอบใหม่หรือปรับพฤติกรรม	42.50	25.00	32.50	45.00	18.75	13.75
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ	☐ สะท้อนผลการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ☐ นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ ☐ นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	40.00	27.50	32.50	37.50	17.50	12.50
15	การจับ แตะ สัมผัสกาย	☐ แสดงความรักต่อนักเรียน ☐ ให้กำลังใจนักเรียน ☐ กระตุ้นความสนใจของนักเรียน	52.50	27.50	20.00	41.25	18.75	20.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังของครู			ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับความคาดหวังตาม การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
16	การยกนิ้วโป้ง	☐ เป็นการให้กำลังใจกับ นักเรียน	57.50	32.50	10.00	35.00	16.25	16.25
		☐ เป็นการสะท้อนผลงาน/การกระทำที่ถูกต้อง	12.50	42.50	45.00	20.00	32.50	13.75
		☐ เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน	30.00	25.00	45.00	10.00	18.75	43.75

จากตารางที่ 17 พบว่าร้อยละความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังจากปรากฏการณ์
 ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 ในด้านภาษาสัญลักษณ์ เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของครูในอันดับที่ 1
 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ คำพูดที่เป็นความ
 คาดหวังเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้มีความพยายามมากขึ้น (75.00%) พุดชมเชยเพื่อเป็นการ
 เสริมแรงให้กับนักเรียน (70.00%) ลำดับที่สามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (57.50%) คือ
 ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การยกนิ้วโป้งเพื่อเป็นการให้กำลังใจกับ นักเรียน และการใช้
 คำแทนตัวว่าครูเพื่อทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างศิษย์กับครู ความถี่ของการจัดอันดับความ
 คาดหวังของครูในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจาก
 ปรากฏการณ์ คำพูดที่เป็นความคาดหวังเพื่อให้นักเรียนมั่นใจในตนเอง (65.00%) ลำดับที่สองที่มี
 ความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (60.00%) คือ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ การพูดนอกเรื่องเพื่อ
 ดึงดูดความสนใจของนักเรียน คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจเพื่อปฏิบัติกิจวัตร
 ของนักเรียน และการยิ้มแย้มแจ่มใสเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างสะดวกสบาย ลำดับที่สามที่มี
 ความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (52.50%) คือ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์ คำพูดที่มีหางเสียง
 ครับ/คะเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน การพยักหน้าเพื่อให้นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ
 และการจับ แตะ สัมผัสกายเพื่อให้นักเรียน ความถี่ของการจัดอันดับความคาดหวังของ
 ครูในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์
 การคว่ำก้นแล้วตักเตือนในชั้นเรียนเพื่อให้เพื่อนๆ รับรู้และไม่ทำตามอย่างที่ผิดพลาด (77.50%)
 คำพูดที่เป็นความคาดหวังเพื่อสร้างความท้าทายให้กับนักเรียน (62.50%) และการจับ แตะ
 สัมผัสกายเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน (60.00%)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจาก
 ปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
 และวัฒนธรรม ในด้านภาษาสัญลักษณ์ เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียน
 ตามความคาดหวังของครูในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง
 ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (45.00%) คือ คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจเพื่อ
 กระตุ้นการคิดของนักเรียน และการส่ายหน้าเพื่อสื่อให้นักเรียนรู้ว่า ไม่ถูกต้อง /ไม่ใช่/ไม่พอใจ
 ลำดับที่สอง คือ การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูกเพื่อให้นักเรียนรู้คำตอบที่ถูกต้อง (42.50%)
 ลำดับที่สาม คือ การจับ แตะ สัมผัสกายเพื่อแสดงความรักต่อนักเรียน (41.25%) ความถี่ของการ
 จัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุด

สามลำดับแรกได้แก่ การยิ้มแย้มแจ่มใสเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างสะดวกสบาย (47.50%) คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ เพื่อปฏิบัติการได้ตอบของนักเรียน (41.25%) ลำดับที่สามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (40.00%) คือ การพูดนอกเรื่องเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน และการจับ และ สัมผัสกายเพื่อให้กำลังใจนักเรียน ความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครู ในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ เพื่อประเมินความสนใจของนักเรียน (52.50%) การพูดชมเชยเพื่อให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน (51.25%) และการแสดงสีหน้าไม่พอใจเพื่อให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (48.75%)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในส่วนที่เป็นหลักสูตรแฝง หรือในส่วนที่นักเรียนมีการรับรู้ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู โดยนำมาวิเคราะห์แจกแจงความถี่และค่าร้อยละของการจัดอันดับ 1-3 ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 18-22 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 18 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝง)

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การแข่งวัสดุประสงคการเรียนรู	☐ การทำงานทุกอย่างควรมีเป้าหมายชัดเจน	16.25	17.50	20.00
		☐ กังวลกลัวจะไม่ผ่านวัสดุประสงคนั้นๆ	11.25	5.00	11.25
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู	☐ เสียเวลาเพราะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอยู่แล้ว	8.75	8.75	12.50
		☐ การทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนปฏิบัติ	22.50	13.75	16.25
3	การทบทวนความรู้เดิม	☐ ทำให้เสียเวลาเพราะเรียนมาแล้ว	6.25	7.50	11.25
		☐ เครียดกลัวถูกถาม	7.50	7.50	7.50
4	การทดสอบก่อนเรียน	☐ ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้า	20.00	11.25	12.50
		☐ วิดกกังวล กลัวการสอบ	8.75	13.75	15.00
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม	☐ ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมเท่าที่ควร	10.00	6.25	12.50
		☐ มีเพื่อนช่วยกันจึงสามารถทำงานอย่างอื่นได้	12.50	20.00	10.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
6	การบรรยายความรู้	☐ เป็นสิ่งที่ดีเพราะไม่ต้องเสียเวลาค้นคว้าด้วยตนเอง	7.50	15.00	27.50
		☐ น่าเบื่อเพราะต้องทนนั่งฟังจนจบชั่วโมงสอน	10.00	10.00	8.75
7	การเปิดโอกาสให้ นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง	☐ รู้สึกเครียดถ้าไม่มีแนวทางที่ชัดเจน	8.75	16.25	12.50
		☐ การสอนเป็นหน้าที่ของผู้สอนไม่ใช่ภาระของ นักเรียน	12.50	11.25	7.50
8	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	☐ รู้สึกมีปมด้อยหากทำกิจกรรมไม่ทันเพื่อน	5.00	8.75	13.75
		☐ ทำให้กิจกรรมสนุกสนานน่าสนใจไม่่วง	20.00	11.25	10.00
9	การให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์	☐ เครียดกลัวเพื่อนและครูไม่ยอมรับ	8.75	10.00	5.00
		☐ ต้องค้นคว้าหาความรู้มากขึ้น	12.50	8.75	18.75
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน	☐ กัดค้นเพราะขอมมีผู้แพ้ผู้ชนะ	10.00	16.25	8.75
		☐ ผู้ถูกเยาะเย้ย	12.50	10.00	3.75
11	การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน	☐ คนเรียนอ่อนรู้สึกอายและมีปมด้อย	10.00	11.25	11.25
		☐ เพิ่มภาระให้คนเรียนเก่ง	12.50	10.00	12.50
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล	☐ ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้า	11.25	25.00	18.75
		☐ เครียดเพราะต้องคิดทำด้วยตนเอง	13.75	10.00	8.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
13	การประยุกต์ใช้ความรู้	☐ มีกำลังใจที่จะเรียนเพราะนำไปใช้ได้จริง	12.50	15.00	18.75
		☐ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง	17.50	18.75	13.75
14	การแสดงผลงาน	☐ เกิดความภูมิใจที่สร้างสรรค์ผลงานจนสำเร็จ	16.25	21.25	28.75
		☐ เครียดกลัวผลงานจะสู้คนอื่นไม่ได้	8.75	8.75	12.50
15	การบรรยายสรุปความรู้ทำกิจกรรมทุกครั้ง	☐ เป็นการเรียนที่สบายเพราะมีการสรุปความรู้ให้	11.25	15.00	22.50
		☐ ครูมีความรู้ น่าเชื่อถือ	13.75	12.50	15.00
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง	☐ ไม่มั่นใจในความรู้ที่ได้ว่าถูกต้องและครบถ้วน	8.75	15.00	7.50
		☐ กลัวจะสรุปได้ไม่เหมือนคนอื่น	12.50	8.75	3.75
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป	☐ ต้องตั้งใจเรียนมากขึ้น	11.25	13.75	23.75
		☐ เกิดความกดดันกลัวตอบผิด	21.25	7.50	6.25
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ	☐ ได้แต่เทคนิคการจำแต่ไม่เข้าใจ	10.00	17.50	7.50
		☐ ไม่จำเป็นขอให้เข้าใจก็จำได้	16.25	8.75	7.50
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้	☐ การสะท้อนความจริงอาจทำให้ครูไม่พอใจ	7.50	13.75	7.50
		☐ ทำให้มีโอกาสดคิดด้วยตนเอง	13.75	16.25	11.25

จากตารางที่ 18 พบว่า ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝงทางบวก) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ การทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนปฏิบัติ เป็นการรับรู้จากการบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ (22.50%) ลำดับที่สอง ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (20.00%) คือ ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้าเป็นการรับรู้จากการทดสอบก่อนเรียน ทำให้กิจกรรมสนุกสนานน่าสนใจไม่่วงเป็นการรับรู้จากการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และลำดับที่สาม คือ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองเป็นการรับรู้จากการประยุกต์ใช้ความรู้ (17.50%) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้าเป็นการรับรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล (25.00%) เกิดความภูมิใจที่สร้างสรรค์ผลงานจนสำเร็จเป็นการรับรู้จากการแสดงผลงาน (21.25%) และการทำงานทุกอย่างควรมีเป้าหมายชัดเจนเป็นการรับรู้จากการแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (17.50%) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ เกิดความภูมิใจที่สร้างสรรค์ผลงานจนสำเร็จเป็นการรับรู้จากการแสดงผลงาน (28.75%) ต้องตั้งใจเรียนมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการถามนำให้นักเรียนสรุป (23.75%) และการทำงานทุกอย่างควรมีเป้าหมายชัดเจนเป็นการรับรู้จากการแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (20.00%)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝงทางลบ) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ เกิดความกดดันกลัวตอบผิด (ไม่มีความมั่นใจ) เป็นการรับรู้จากการถามนำให้นักเรียนสรุป (21.25%) ไม่จำเป็นขอให้เข้าใจก็ทำได้ เป็นการรับรู้จากการใช้เทคนิคช่วยจำ (16.25%) เครียดเพราะต้องคิดทำด้วยตนเอง เป็นการรับรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล (13.75%) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ มีเพื่อนช่วยกันจึงสามารถทำงานอย่างอื่นได้ (ค่านิยมแบบผู้ตาม) เป็นการรับรู้จากการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม (20.00%) ได้แต่เทคนิคการจำแต่ไม่เข้าใจ (ค่านิยมแบบผู้รับ) เป็นการรับรู้จากการใช้เทคนิคช่วยจำ (17.50%) ลำดับที่สาม ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (16.25%) คือ

รู้สึกเครียดถ้าไม่มีแนวทางที่ชัดเจน เป็นการรับรู้จากการเปิดโอกาสให้ นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง และกดดันเพราะข้อมมีผู้แพ้ผู้ชนะ เป็นการรับรู้จากการใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรกได้แก่ เป็นสิ่งที่ดีเพราะไม่ต้องเสียเวลาค้นคว้าด้วยตนเอง (ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์) เป็นการรับรู้จากการบรรยายความรู้ (27.50%) เป็นการเรียนที่สบายเพราะมีการสรุปความรู้ให้ (ถ่านิยมแบบผู้รับ) เป็นการรับรู้จากการบรรยายสรุปความรู้ทำกิจกรรมทุกครั้ง (22.50%) และ วิตกกังวล กลัวการสอบ เป็นการรับรู้จากการทดสอบก่อนเรียน (15.00%)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 19 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการวัดและประเมินผล ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝง)

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย	☐ สามารถทำได้เพราะมีคำตอบให้เลือก	16.25	15.00	18.75
		☐ เครียดเพราะข้อสอบอาจไม่ตรงกับที่รู้	11.25	13.75	12.50
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย	☐ เบื่อการเขียนตอบ เพราะไม่ถนัดการเขียน	15.00	25.00	8.75
		☐ กังวลว่าคำตอบจะไม่ตรงกับความคิดของครู	17.50	10.00	16.25
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน	☐ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้	12.50	17.50	17.50
		☐ รู้สึกเครียดวิตกกังวลเพราะไม่มีเวลาทบทวนความรู้	12.50	8.75	8.75
4	การให้ทำการบ้าน	☐ เครียดไม่อยากเข้าเรียนถ้าการบ้านไม่เสร็จ	11.25	12.50	11.25
		☐ เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	17.50	10.00	12.50
5	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน	☐ เครียดกลัวงานเสร็จไม่ทันเพื่อน	6.25	15.00	13.75
		☐ อาจคัดลอกงานหรือทำพอให้ได้ส่งทันตามที่นัดหมาย	11.25	13.75	5.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า	☐ ไม่ยุติธรรมเพราะแต่ละคนมีความพร้อมต่างกัน	12.50	17.50	15.00
		☐ เครียด อับอาย เพราะเหมือนเป็นการประจาน	11.25	5.00	20.00
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน	☐ เป็นการประจานให้อับอาย	10.00	16.25	11.25
		☐ เครียด กดดัน ไม่อยากเข้าชั้นเรียน	13.75	15.00	12.50
8	การเฉลยคำตอบ	☐ สามารถรอการเฉลยคำตอบจึงไม่จำเป็นต้องคิด	13.75	12.50	15.00
		☐ ท้อแท้ อับอาย เมื่อตอบคำถามผิด	7.50	12.50	10.00
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด	☐ เครื่องหมายผิดเป็นสัญลักษณ์ของความล้มเหลว	8.75	13.75	12.50
		☐ ท้อแท้หมดกำลังใจเมื่อได้เครื่องหมายผิดเยอะๆ	7.50	7.50	13.75
10	การขีดฆ่าแก้ไขผลงานของนักเรียน	☐ สบายเพราะครูเฉลยคำตอบให้	8.75	16.25	13.75
		☐ รู้สึกแย่เพราะทำให้ผลงานสกปรกดูไม่ดี	13.75	8.75	11.25
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด	☐ เป็นการทู่ทอเพื่อลูกศิษย์	16.25	18.75	8.75
		☐ รู้สึกสบายเพราะไม่ต้องค้นหาคำตอบเอง	13.75	11.25	7.50
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน	☐ ไม่ยุติธรรมเพราะอาจมีการกลั่นแกล้งกัน	5.00	12.50	21.25
		☐ อับอายเพื่อนเมื่อตนเองได้คะแนนน้อย	11.25	12.50	7.50

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน	☐ ไม่ยุติธรรมเพราะแต่ละคนมีความพร้อมแตกต่างกัน	10.00	11.25	11.25
		☐ เป็นสิ่งท้าทายต้องขยันเรียนมากขึ้นเพื่อให้ผ่าน	16.25	12.50	13.75
14	นักเรียนประเมินกันเอง	☐ ไม่ยุติธรรมเพราะจากกันแก่งกันได้	10.00	13.75	13.75
		☐ วิตกกังวลกลัวเกิดความขัดแย้ง	18.75	18.75	8.75
15	นักเรียนประเมินตนเอง	☐ บางคนอาจประเมินเข้าข้างตนเอง	12.50	17.50	5.00
		☐ ผลการประเมินไม่น่าเชื่อถือ	13.75	12.50	16.25
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน	☐ กดดัน เครียด ไม่อยากให้ผู้ปกครองรับรู้ในบางเรื่อง	15.00	21.25	11.25
		☐ สร้างภาระให้กับผู้ปกครองโดยไม่จำเป็น	13.75	10.00	8.75
17	การจัดลำดับคะแนน	☐ เป็นการประจานผู้ได้คะแนนต่ำให้อับอาย	10.00	18.75	17.50
		☐ ผู้ได้ลำดับท้ายๆ ท้อแท้ไม่อยากเรียนในรายวิชานั้น ๆ	11.25	15.00	15.00
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน	☐ เครียด กดดัน ที่คนอื่นต้องรับรู้ผลคะแนนของตน	11.25	17.50	8.75
		☐ เป็นการประจานผู้ได้คะแนนต่ำให้อับอาย	12.50	11.25	15.00
19	การให้รางวัลคนเก่ง	☐ รู้สึกหมดกำลังใจเพราะสู้คนเก่งไม่ได้	11.25	13.75	20.00
		☐ รู้สึกว่าเพื่อนๆ คือคู่แข่งของเรา	12.50	13.75	13.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา	☐ ครูเสียสละเวลาเพื่อศิษย์	7.50	18.75	18.75
		☐ รู้สึกว่าตนเองเป็นตัวปัญหา	12.50	16.25	10.00

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากตารางที่ 19 พบว่า ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในด้านการวัดและประเมินผล ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝงทางบวก) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นการรับรู้จากการให้ทำการบ้าน (17.50%) ลำดับที่สอง ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (16.25%) คือ เป็นการทรมานเพื่อลูกศิษย์เป็นการรับรู้จากการเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด และเป็นสิ่งท้าทายต้องขยันเรียนมากขึ้นเพื่อให้ผ่านเป็นการรับรู้จากการกำหนดเกณฑ์ประเมิน และลำดับที่สาม คือ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากการทดสอบทุกครั้งหลังสอน (12.50%) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (18.75%) คือ เป็นการทรมานเพื่อลูกศิษย์เป็นการรับรู้จากการเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด และครูเสียสละเวลาเพื่อศิษย์เป็นการรับรู้จากการนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา ลำดับที่สอง คือ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากการทดสอบทุกครั้งหลังสอน (17.50%) ลำดับที่สามคือ เป็นสิ่งท้าทายต้องขยันเรียนมากขึ้นเพื่อให้ผ่านเป็นการรับรู้จากการกำหนดเกณฑ์ประเมิน (12.50%) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ครูเสียสละเวลาเพื่อศิษย์เป็นการรับรู้จากการนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา (18.75%) ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากการทดสอบทุกครั้งหลังสอน (17.50%) และเป็นสิ่งท้าทายต้องขยันเรียนมากขึ้นเพื่อให้ผ่านเป็นการรับรู้จากการกำหนดเกณฑ์ประเมิน (13.75%)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการวัดและประเมินผล ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝงทางลบ) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ วิตกกังวลกลัวเกิดความขัดแย้ง เป็นการรับรู้จากการนักเรียนประเมินกันเอง (18.75%) กังวลว่าคำตอบจะไม่ตรงกับความคิดของครูเป็นการรับรู้จากการใช้ข้อสอบแบบอัตนัย (17.50%) สามารถเดาได้เพราะมีคำตอบให้เลือก เป็นการรับรู้จากการใช้ข้อสอบแบบปรนัย (16.25%) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ เบื่อการเขียนตอบ เพราะไม่ถนัดการเขียน เป็นการรับรู้จากการใช้ข้อสอบแบบอัตนัย

(25.00%) กัดคัน เกรียด ไม่อยากให้ผู้ปกครองรับรู้ในบางเรื่อง เป็นการรับรู้จากการให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน (21.25%) ลำดับที่สามที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (18.75%) คือ วิตกกังวลกลัวเกิดความขัดแย้ง เป็นการรับรู้จากการนักเรียนประเมินกันเอง และเป็นการ ประจักษ์ผู้ได้คะแนนต่ำให้อับอาย เป็นการรับรู้จากการจัดลำดับคะแนน ความถี่ของการจัด อันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ไม้ยูคิธรรม เพราะอาจมีการกลั่นแกล้งกัน เป็นการรับรู้จากการเปลี่ยนกันตรวจงาน (21.25%) ลำดับที่สองที่ มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (20.00%) คือ เกรียด อับอาย เพราะเหมือนเป็นการประจักษ์ เป็น การรับรู้จากการไม่รับงานที่ส่งล่าช้า และรู้สึกหมดย่ำใจเพราะผู้คนเก่งไม่ได้ เป็นการรับรู้ จากการใช้รางวัลคนเก่ง และลำดับที่สามคือ สามารถเอาได้เพราะมีคำตอบให้เลือก เป็นการ รับรู้จากการใช้ข้อสอบแบบปรนัย (18.75%)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 20 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝง)

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ	☐ ห้องเรียนเป็นระเบียบทำให้เรียนอย่างมีความสุข	15.00	18.75	12.50
		☐ ทุกคนควรช่วยกันรักษาความเป็นระเบียบของห้อง	11.25	12.50	5.00
2	การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	☐ ทุกคนต้องรักษาความสะอาดสวยงามของห้องเรียน	12.50	22.50	13.75
		☐ เกิดแรงบันดาลใจในการจัดห้องที่บ้าน	18.75	13.75	5.00
3	การจัดมุมต่างๆ ในห้อง	☐ ทำให้ต่างคนต่างอยู่	15.00	17.50	15.00
		☐ รู้สึกอึดอัด	15.00	13.75	11.25
4	การจัดบอร์ด/ป้าย	☐ รู้สึกเป็นภาระ	16.25	12.50	11.25
		☐ รู้สึกรกสายตา	8.75	10.00	8.75
5	การประดับรูปภาพในห้อง	☐ รู้สึกรกสายตา	11.25	25.00	12.50
		☐ สร้างแรงบันดาลใจเกิดจินตนาการ	20.00	15.00	11.25

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับ การรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง	☐ ห้องเรียนรกไม่เป็นระเบียบ	12.50	16.25	12.50
		☐ รู้สึกว่าไม่จำเป็น	15.00	5.00	12.50
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง	☐ เครื่องปรับอากาศ/พัดลมมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน	22.50	21.25	11.25
		☐ ภาควิชาใจในสถาบัน	11.25	13.75	10.00
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย	☐ ครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจสอนต้องตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด	10.00	22.50	21.25
		☐ ชอบวิชาที่ครูสอน	26.25	11.25	13.75
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	☐ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีความสำคัญจำเป็น	13.75	23.75	17.50
		☐ อยากเรียนรู้ เก่ง และเท่าทันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	16.25	12.50	10.00
10	การใช้สื่อออนไลน์	☐ ครูเก่งทันสมัยน่าเชื่อถือ	12.50	12.50	12.50
		☐ รู้สึกว่าตัวเองมีความทันสมัย	15.00	16.25	8.75
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น	☐ สำนึกรักท้องถิ่นมากขึ้น	18.75	25.00	16.25
		☐ สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความค่า	13.75	12.50	12.50

จากตารางที่ 20 พบว่า ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝงทางบวก) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ขอบวิชาที่ครูสอนเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อที่หลากหลาย (26.25%) สร้างแรงบันดาลใจเกิดจินตนาการเป็นการรับรู้จากการประดับรูปภาพในห้อง (20.00%) ลำดับที่สาม ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (18.75%) คือ เกิดแรงบันดาลใจในการจัดห้องที่บ้านเป็นการรับรู้จากการตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และสำนึกรักท้องถิ่นมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ สำนึกรักท้องถิ่นมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น (25.00%) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีความสำคัญจำเป็น เป็นการรับรู้จากการสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (23.75%) ลำดับที่สาม ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (22.50%) คือ ทุกคนต้องรักษาความสะอาดสวยงามของห้องเรียนเป็นการรับรู้จากการตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจสอนต้องตั้งใจเรียนให้ดีที่สุดเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อที่หลากหลาย ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจสอนต้องตั้งใจเรียนให้ดีที่สุดเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อที่หลากหลาย (21.25%) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีความสำคัญจำเป็น เป็นการรับรู้จากการสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (17.50%) สำนึกรักท้องถิ่นมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น (16.25%)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝงทางลบ) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ เครื่องปรับอากาศ/พัดลมมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน เป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง (22.50%) รู้สึกเป็นภาระ เป็นการรับรู้จากการจัดบอร์ด/ป้าย (16.25%) ลำดับที่สาม ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (15.00%) คือ ทำให้ต่างคนต่างอยู่ เป็นการรับรู้จากการจัดมุมต่าง ๆ ในห้อง รู้สึกอึดอัด เป็นการรับรู้จากการจัดมุมต่างๆ ในห้อง รู้สึกว่าไม่จำเป็น เป็นการรับรู้จากการติดประโยชน์/ข้อความภาษาในห้อง ความถี่ของการ

จัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ฐิติกรก
 สายตา เป็นการรับรู้จากการประดับรูปภาพในห้อง (25.00%) เครื่องปรับอากาศ/พัดลมมีความ
 จำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน เป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง
 (21.25%) ทำให้ต่างคนต่างอยู่ เป็นการรับรู้จากการจัดมุมต่างๆ ในห้อง (17.50%) ความถี่ของ
 การจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ทำ
 ให้ต่างคนต่างอยู่ เป็นการรับรู้จากการจัดมุมต่าง ๆ ในห้อง (15.00%) ลำดับที่สอง ที่มีความถี่คิด
 เป็นร้อยละเท่ากัน (12.50%) คือ ฐิติกรกสายตา เป็นการรับรู้จากการประดับรูปภาพในห้อง
 ห้องเรียนรกไม่เป็นระเบียบ เป็นการรับรู้จากการติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง และรู้สึกว่
 ไม่จำเป็น เป็นการรับรู้จากการติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง ลำดับที่สาม ที่มีความถี่คิดเป็น
 ร้อยละเท่ากัน (11.25%) คือ ฐิติกรกอี้อัด เป็นการรับรู้จากการจัดมุมต่าง ๆ ในห้อง ฐิติกรกเป็นภาระ
 เป็นการรับรู้จากการจัดบอร์ด/ป้าย และเครื่องปรับอากาศ/พัดลมมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุค
 ปัจจุบัน เป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง

ตารางที่ 21 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติ ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝง)

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การจัดตารางเรียนเข้า/บ่าย	☐ วิชาสำคัญมากเรียนตอนเช้า ☐ วิชาสำคัญน้อยเรียนตอนบ่าย	10.00 17.50	13.75 11.25	18.75 7.50
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	☐ ครูนำเคารพ ☐ ครูนำเชือถือ	13.75 8.75	11.25 11.25	17.50 8.75
3	การเข้าสอนตรงเวลาของครู	☐ ชอบครูเพราะตั้งใจสอน ☐ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลา	12.50 23.75	21.25 13.75	17.50 8.75
4	การขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง	☐ นักเรียนรู้สึกดีที่ครูเรียกชื่อตัวเอง ☐ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลา	10.00 28.75	21.25 17.50	12.50 8.75
5	การจำชื่อนักเรียนได้	☐ รู้สึกดี อบอุ่น อยากเรียนกับคุณครู ☐ ชอบครูเพราะเป็นการให้ความสำคัญกับนักเรียน	12.50 27.50	27.50 13.75	16.25 8.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
6	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน	☐ รู้สึกชอบ จะได้แอบทำงานอื่น ได้บ้าง	11.25	20.00	13.75
		☐ ไม่น่าสนใจเพราะไม่แตกต่างจากการอ่านหนังสือเอง	21.25	8.75	6.25
7	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด	☐ รู้สึกเหนื่อยเพราะเรียนเนื้อหามากเกินไป	12.50	13.75	13.75
		☐ ทำให้รู้สึกว่าเป็นวิชาที่เรียนยาก	11.25	15.00	6.25
8	การสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน	☐ ง่วง น่าเบื่อเพราะไม่ได้มีส่วนร่วม	6.25	10.00	16.25
		☐ ครูเผด็จการชอบออกคำสั่ง	15.00	12.50	7.50
9	ตอบคำถามทีละคน	☐ รู้สึกกดดันเพราะกลัวตอบผิด	11.25	23.75	16.25
		☐ เครียด ไม่อยากเข้าเรียน	15.00	11.25	12.50
10	การใช้ความเข้มงวดควบคุมชั้น	☐ อยากหนีไปไกลๆ หรืออยู่ห่างๆ ครู	16.25	11.25	15.00
		☐ กดดัน เครียด ไม่อยากเข้าเรียนกับครู	13.75	8.75	7.50
11	การเดินไปมาในห้องตลอดเวลาขณะสอน	☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน	11.25	13.75	13.75
		☐ รู้สึกกดดันกลัวได้แสดงความคิดเห็น	16.25	12.50	10.00
12	ให้ความสนใจและพูดทักทายนักเรียนบางคน	☐ ครูให้ความสำคัญนักเรียนไม่เท่ากัน	12.50	8.75	15.00
		☐ ครูเลือกปฏิบัติ	10.00	16.25	5.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
13	การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม	☐ รู้สึกกดดัน ไม่อยากเข้าเรียน	11.25	20.00	8.75
		☐ รู้สึกถูกรบกวนำขาดอิสรภาพทางความคิด	21.25	7.50	7.50
14	การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศ รายชื่อ	☐ รู้สึกต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น	7.50	13.75	10.00
		☐ รู้สึกว่ากำลังถูกประจานต่อหน้าเพื่อนๆ	13.75	6.25	7.50
15	ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอ ก่อน	☐ ไม่อยากทำงานเสร็จเร็ว	17.50	18.75	10.00
		☐ เหมือนเป็นการถูกทำโทษ	18.75	12.50	6.25
16	ให้โอกาส/ผ่อนปรน	☐ ครูไม่เข้มงวด	7.50	15.00	16.25
		☐ ไม่ยุติธรรมสำหรับคนทำดี	12.50	7.50	5.00
17	การถือไม้เรียวขณะสอน	☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน	8.75	16.25	17.50
		☐ รู้สึกเครียดทำให้บรรยากาศห้องเรียนไม่ดี	16.25	13.75	7.50
18	การเคาะ/ทูปโต๊ะเสียงดัง	☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน	21.25	20.00	10.00
		☐ รู้สึกอึดอัด หวาดระแวง	11.25	12.50	13.75
19	การนั่งบนโต๊ะนักเรียน	☐ รู้สึกอึดอัด ไม่เหมาะสม	7.50	22.50	17.50
		☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้	17.50	11.25	11.25

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
20	ให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า	☐ อยากเข้าชั้นเรียนซ้ำจะได้นั่งด้านหลัง	11.25	16.25	17.50
		☐ รู้สึกขาดอิสระภาพเหมือน โคนบังคับ	10.00	7.50	7.50
21	การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม	☐ อึดอัดเพราะต้องอดทนจนกว่าจะถึงเวลาพัก	15.00	21.25	8.75
		☐ เป็นการสร้างกรอบให้ทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนกัน	21.25	10.00	13.75
22	การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง	☐ รู้สึกอึดอัดขาดอิสระภาพ	8.75	17.50	12.50
		☐ รู้สึกอายเพื่อนจึงต้องอดทนจนกว่าครูจะปล่อย	11.25	6.25	8.75
23	การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง	☐ รู้สึกดีจะทำให้ผู้ปกครองความภูมิใจในตัวเรา	8.75	28.75	13.75
		☐ รู้สึกเครียด วิตกกังวล ไม่อยากให้ผู้ปกครองรับรู้	21.25	16.25	11.25

จากตารางที่ 21 พบว่า ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติ ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝงทางบวก) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง (28.75%) ชอบครูเพราะเป็นการให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นการรับรู้จากการจำชื่อนักเรียนได้ (27.50%) และต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการเข้าสอนตรงเวลา (23.75%) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ รู้สึกดีจะทำให้ผู้ปกครองความภูมิใจในตัวเรา เป็นการรับรู้จากการรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง (28.75%) รู้สึกดี อบอุ่น อยากเรียนกับคุณครูเป็นการรับรู้จากการจำชื่อนักเรียนได้ (27.50%) ลำดับที่สาม ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (21.25%) คือ ชอบครูเพราะตั้งใจสอนเป็นการรับรู้จากการเข้าสอนตรงเวลา และนักเรียนรู้สึกดีที่ครูเรียกชื่อตัวเองเป็นการรับรู้จากการขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (17.50%) คือ ครุ่น่าเคารพเป็นการรับรู้จากการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย และชอบครูเพราะตั้งใจสอนเป็นการรับรู้จากการเข้าสอนตรงเวลา ลำดับที่สอง คือ รู้สึกดี อบอุ่น อยากเรียนกับคุณครูเป็นการรับรู้จากการจำชื่อนักเรียนได้ (16.25%) ลำดับที่สามคือ รู้สึกดีจะทำให้ผู้ปกครองความภูมิใจในตัวเรา เป็นการรับรู้จากการรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง (13.75%)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านแบบแผนปฏิบัติ ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝงทางลบ) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (21.25%) คือ ไม่น่าสนใจเพราะไม่แตกต่างจากการอ่านหนังสือเอง เป็นการรับรู้จากการนั่งสอนหน้าชั้นเรียน รู้สึกถูกรอบงำขาดอิสรภาพทางความคิด เป็นการรับรู้จากการเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม ไม่มีสมาธิในการเรียน เป็นการรับรู้จากการเคาะ/ทูป โຕะเสียงดัง เป็นการสร้างกรอบให้ทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนกัน เป็นการรับรู้จากการมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม และรู้สึกเครียด วิตกกังวล ไม่อยากให้ผู้ปกครองรับรู้ เป็นการรับรู้จากการรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง ลำดับที่สอง คือ เหมือนเป็นการ

ถูกทำโทษ เป็นการรับรู้จากการให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอก่อน (18.75%) ลำดับที่สาม ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (17.50%) คือ วิชาสำคัญน้อยเรียนตอนบ่าย เป็นการรับรู้จากการจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย ไม่อยากทำงานเสร็จเร็ว เป็นการรับรู้จากการให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอก่อน และครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้เป็นการรับรู้จากการนั่งบนโต๊ะนักเรียน ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ รู้สึกกดดันเพราะกลัวตอบผิดเป็นการรับรู้จากการตอบคำถามทีละคน (23.75%) รู้สึกอึดอัดไม่เหมาะสมเป็นการรับรู้จากการนั่งบนโต๊ะนักเรียน (22.50%) และอึดอัดเพราะต้องอดทนจนกว่าจะถึงเวลาพักเป็นการรับรู้จากการมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม (21.25%) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ วิชาสำคัญมากเรียนตอนเช้าเป็นการรับรู้จากการจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย (18.75%) ลำดับที่สอง ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (17.50%) คือ ไม่มีสมาธิในการเรียนเป็นการรับรู้จากการถือไม้เรียวขณะสอน รู้สึกอึดอัดไม่เหมาะสมเป็นการรับรู้จากการนั่งบนโต๊ะนักเรียน และอยากเข้าชั้นเรียนซ้ำจะได้นั่งด้านหลังเป็นการรับรู้จากการให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า ลำดับที่สาม ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (16.25%) คือ ง่วง น่าเบื่อเพราะไม่ได้มีส่วนร่วมเป็นการรับรู้จากการสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน รู้สึกกดดันเพราะกลัวตอบผิดเป็นการรับรู้จากการตอบคำถามทีละคน และครูไม่เข้มงวดเป็นการรับรู้จากการให้โอกาส/ผ่อนปรน

ตารางที่ 22 ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านภาษาสัญลักษณ์ ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝง)

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
1	การดูว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน	☐ รู้สึกไม่เชื่อมั่นในตนเอง	6.25	16.25	20.00
		☐ กลัวครูจะโกรธ เกลียด มีผลต่อคะแนน	17.50	13.75	11.25
2	การใช้คำพูดใช้/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก	☐ ไม่กล้าตอบเพราะกลัวผิด	6.25	16.25	11.25
		☐ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	16.25	13.75	5.00
3	การพูดนอกเรื่อง	☐ รู้สึกว่าเป็นการเสียเวลามากกว่า	15.00	12.50	18.75
		☐ การเรียนรู้สะดุดไม่ต่อเนื่อง	11.25	12.50	3.75
4	พูดชมเชย	☐ รู้สึกได้รับการยอมรับมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น	13.75	22.50	10.00
		☐ ครูใจดี อบอุ่น น่าเคารพ	20.00	7.50	6.25
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น	☐ รู้สึกอับอาย เกิดปมด้อย	13.75	11.25	23.75
		☐ ทำให้นักเรียนไม่เคารพครู	7.50	13.75	3.75

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู	☐ ทำให้บรรยากาศชั้นเรียนดีขึ้น	12.50	25.00	13.75
		☐ รู้สึกเคารพและศรัทธาในตัวครู	25.00	15.00	12.50
7	คำพูดที่มีหางเสียงครับ/ค่ะ	☐ ชอบและอยากเรียนกับครูที่พูดเพราะ	13.75	13.75	21.25
		☐ ควรใช้คำพูดสุภาพตามอย่างครู	11.25	10.00	12.50
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง	☐ รู้สึกกดดัน เครียดกลัว จะทำให้ครูผิดหวัง	15.00	23.75	12.50
		☐ รู้สึกว่าได้รับการยอมรับมีกำลังใจในการเรียนมากขึ้น	23.75	10.00	5.00
9	พูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ	☐ ไม่เชื่อมั่นในตัวครู	16.25	15.00	7.50
		☐ ไม่อยากถามครูเพราะไม่มั่นใจในคำตอบ	11.25	6.25	15.00
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง	☐ ทำให้เสียสมาธิในการเรียน	15.00	26.25	12.50
		☐ ไม่ชอบเพราะเป็นกิริยาที่ไม่สุภาพ	26.25	15.00	8.75
11	ยิ้มแย้มแจ่มใส	☐ ชอบวิชาอยากเข้าเรียนทุกครั้งที่คุณครูสอน	12.50	18.75	11.25
		☐ อยากตั้งใจเรียนไม่ให้ครูผิดหวัง	12.50	6.25	12.50
12	การพยักหน้า	☐ ทำให้รู้สึกมั่นใจกล้าแสดงออกมากขึ้น	11.25	20.00	16.25
		☐ ทำให้เสียบุคลิกภาพ	23.75	10.00	10.00

ที่	ปรากฏการณ์	ความคาดหวังของผู้สอน	ร้อยละความถี่ของการจัด อันดับการรับรู้ของนักเรียน		
			อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
13	การล่าหน้า	☐ ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	11.25	17.50	8.75
		☐ รู้สึกท้อแท้ไม่อยากตอบคำถาม	7.50	5.00	13.75
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ	☐ ทำให้บรรยากาศการเรียนไม่ดี ไม่มีสมาธิในการเรียน	12.50	22.50	7.50
		☐ รู้สึกเครียด อับอาย เกิดปมด้อยที่ครูไม่ยอมรับ	21.25	10.00	16.25
15	การจับ และ สัมผัสกายนักเรียน	☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย หวาดระแวง	11.25	7.50	12.50
		☐ รู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง	6.25	15.00	6.25
16	การยกนิ้วโป้ง	☐ มั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกมากขึ้น	13.75	20.00	20.00
		☐ มีความสุขและภาคภูมิใจ	21.25	12.50	6.25

จากตารางที่ 22 พบว่า ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านภาษาสัญลักษณ์ ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝงทางบวก) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ รู้สึกเคารพและศรัทธาในตัวครูเป็นการรับรู้จากการใช้คำแทนตัวว่าครู (25.00%) รู้สึกว่าได้รับการยอมรับมีกำลังใจในการเรียนมากขึ้นเป็นการรับรู้จากคำพูดที่เป็นความคาดหวัง (23.75%) และมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นการรับรู้จากการยกนิ้วโป้ง (21.25%) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ทำให้บรรยากาศชั้นเรียนดีขึ้นเป็นการรับรู้จากการใช้คำแทนตัวว่าครู (25.00%) รู้สึกได้รับการยอมรับมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการพูดชมเชย (22.50%) ลำดับที่สาม ที่มีความถี่คิดเป็นร้อยละเท่ากัน (20.00%) คือ ทำให้รู้สึกมั่นใจกล้าแสดงออกมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการพยักหน้าและมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการยกนิ้วโป้ง ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางบวกในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ชอบและอยากเรียนกับครูที่พูดเพราะเป็นการรับรู้จากคำพูดที่มีหางเสียงครึบ/คะ (21.25%) มั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการยกนิ้วโป้ง (20.00%) และทำให้รู้สึกมั่นใจกล้าแสดงออกมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการพยักหน้า (16.25%)

ร้อยละความถี่ของการจัดอันดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านภาษาสัญลักษณ์ ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู (หลักสูตรแฝงทางลบ) เป็นดังนี้ ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ไม่ชอบเพราะเป็นกิริยาที่ไม่สุภาพเป็นการรับรู้จากการใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง (26.25%) ทำให้เสียบุคลิกภาพเป็นการรับรู้จากการพยักหน้า (23.75%) และรู้สึกเครียด อับอาย เกิดปมด้อยที่ครูไม่ยอมรับเป็นการรับรู้จากการแสดงสีหน้าไม่พอใจ (21.25%) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ทำให้เสียสมาธิในการเรียนเป็นการรับรู้จากการใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง (26.25%) รู้สึกกดดัน เครียดกลัว จะทำให้ครูผิดหวังเป็นการรับรู้จากคำพูดที่เป็นความคาดหวัง (23.75%) และทำให้บรรยากาศการเรียนไม่ดี ไม่มีสมาธิในการเรียนเป็นการรับรู้จากการแสดงสีหน้าไม่พอใจ (22.50%) ความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝงทางลบในอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ รู้สึกอับอาย เกิดปมด้อยเป็นการรับรู้จากการพูดหยอกล้อ/ล้อเล่น (23.75%) รู้สึกไม่เชื่อมั่นในตนเองเป็นการรับรู้จากการดูว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน (20.00%) และรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลามากกว่าเป็นการรับรู้จากการพูดนอกเรื่อง (18.75%)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นการวิจัยเพื่อขยายขอบเขตองค์ความรู้ของหลักสูตรแฝงให้แพร่หลาย ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ได้รับรู้และตระหนักถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรแฝง เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงเพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้อิงกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนต่อไป ซึ่งในบทนี้ จะนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผลการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของนักเรียนตามความหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. เพื่อศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ที่ครูให้ความสำคัญและมีค่าร้อยละสูงสุดจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน คือ การทบทวนความรู้เดิม (100.00%) 2) ด้านการวัดและประเมินผล คือ การเฉลยคำตอบ (90.00%) 3) ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ คือ การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ (97.50%) 4) ด้านแบบแผนปฏิบัติ คือ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย และการเข้าสอนตรงเวลา (100.00%) และ 5) ด้านภาษาสัญลักษณ์ คือ คำพูดที่มีหางเสียงครับ/ค่ะ และยิ้มแย้มแจ่มใส (100.00%)

2. ผลการศึกษาความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า

ความคาดหวังของครูที่มีค่าร้อยละสูงสุด จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์การบรรยายความรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาตรงประเด็นถูกต้อง (75.00%) 2) ด้านการวัดและประเมินผล คือ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์การทดสอบทุกครั้งหลังสอนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (77.50%) 3) ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ คือ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน (77.50%) 4) ด้านแบบแผนปฏิบัติ คือ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์การใช้ความเข้มงวดกวดขันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน (85.00%) 5) ด้านภาษาสัญลักษณ์ คือ ความคาดหวังจากปรากฏการณ์คำพูดที่เป็นความคาดหวังเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้มีความพยายามมากขึ้น (75.00%)

การรับรู้ของนักเรียนที่ตรงตามความคาดหวังของครู ที่มีค่าร้อยละสูงสุด จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน คือ การรับรู้จากปรากฏการณ์การบรรยายความรู้ของครูเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาตรงประเด็นถูกต้อง และการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดประสบการณ์จากการร่วมคิดร่วมทำ (43.75%) 2) ด้านการวัดและประเมินผล คือ การรับรู้จากปรากฏการณ์การทดสอบทุกครั้งหลังสอนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (45.00%) 3) ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ คือ การรับรู้จากปรากฏการณ์การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อความ เป็นระเบียบเรียบร้อย (42.50%) 4) ด้านแบบแผนปฏิบัติ คือ การรับรู้จากปรากฏการณ์การติดตามงานส่งล่าช้าโดย

ประกาศรายชื่อเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจติดตามงาน (50.00%) 5) ด้านภาษาสัญลักษณ์ คือ การรับรู้จากปรากฏการณ์คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจเพื่อกระตุ้นการคิดของนักเรียน และการสำเนาเพื่อสื่อให้นักเรียนรู้ว่า ไม่ถูกต้อง/ไม่ใช่/ไม่พอใจ (45.00%)

3. การศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยวิเคราะห์จากการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์ต่างๆ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอน ที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครูในด้านที่พึงประสงค์แต่ไม่พึงประสงค์ที่มีความถี่ของการจัดอันดับหลักสูตรแฝง คิดเป็นร้อยละสูงสุด จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

3.1 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรแฝงด้านบวกคือ การทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนปฏิบัติเป็นการรับรู้จากการบอกขั้นตอนกิจกรรม (22.50%) สูตรแฝงด้านลบ คือ เกิดความกดดันกลัวตอบผิดเป็นการรับรู้จากการถามนำให้นักเรียนสรุป (21.25%)

3.2 ด้านการวัดและประเมินผล หลักสูตรแฝงด้านบวก คือ เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นการรับรู้จากการให้ทำการบ้าน (17.50%) หลักสูตรแฝงด้านลบ คือ วิตกกังวลกลัวเกิดความขัดแย้งเป็นการรับรู้จากการนักเรียนประเมินตนเอง (18.75%)

3.3 ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ หลักสูตรแฝงด้านบวก คือ ชอบวิชาที่ครูสอนเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อที่หลากหลาย (26.25%) หลักสูตรแฝงด้านลบ คือ เครื่องปรับอากาศ/พัดลมมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันเป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง (22.50%)

3.4 ด้านแบบแผนปฏิบัติ หลักสูตรแฝงด้านบวก คือ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง (28.75%) หลักสูตรแฝงด้านลบ คือ ไม่น่าสนใจเพราะไม่แตกต่างจากการอ่านหนังสือเอง เป็นการรับรู้จากการนั่งสอนหน้าชั้นเรียน รู้สึกถูกรอบงำขาดอิสรภาพทางความคิด เป็นการรับรู้จากการเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม ไม่มีสมาธิในการเรียน เป็นการรับรู้จากการเคาะ/ทูป โต๊ะเสียงดัง เป็นการสร้างกรอบให้ทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนกัน เป็นการรับรู้จากการมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม และรู้สึกเครียด วิตกกังวล ไม่อยากให้ผู้ปกครองรับรู้ เป็นการรับรู้จากการรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง (21.25%)

3.5 ด้านภาษาสัญลักษณ์ หลักสูตรแฝงด้านบวก คือ รู้สึกเคารพและศรัทธาในตัวครูเป็นการรับรู้จากการใช้คำแทนตัวว่าครู (25.00%) หลักสูตรแฝงด้านลบ คือ ไม่ชอบเพราะเป็นกิริยาที่ไม่สุภาพเป็นการรับรู้จากการใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง (26.25%)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากกระบวนการศึกษาในแต่ละขั้นตอน สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลมีเครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการสอน แบบสอบถามสำหรับครู แบบสอบถามสำหรับนักเรียน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์หาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ พบว่า ปรากฏการณ์ที่ครูให้ความสำคัญมากที่สุดในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านของการเรียนรู้ เช่น ในการเรียนการสอนครูจะมีการทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะที่ขึ้นเนื้อหาใหม่ เพื่อให้ให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาใหม่ได้และทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจ การเฉลยคำตอบของครูจะทำให้นักเรียนรู้คำตอบที่ถูกต้องและรู้ข้อผิดพลาดของตนเอง การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย และการเข้าสอนตรงเวลา คำพูดที่มีหางเสียงครับ/ค่ะ และยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นสิ่งที่ครูควรปฏิบัติเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความศรัทธาและความเคารพในตัวครู จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน และเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อนักเรียน ดังนั้น ครูจึงต้องเป็นผู้มีความรู้มีความสามารถ และมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน และจัดบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้นั้น ซึ่งสอดคล้องกับ ประดิษฐ์ อุดม (2523 : 30) ที่กล่าวว่า ผู้เป็นครูจึงต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายความสำคัญประเภทของบรรยากาศ หลักการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและการเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีลักษณะตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

2. การศึกษาความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามสำหรับครูและแบบสอบถามสำหรับนักเรียน พบว่า ความคาดหวังของครูสูงสุดในแต่ละด้านในการเรียนการสอน คือ การบรรยายความรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาตรงประเด็นถูกต้อง การทดสอบทุกครั้งหลังสอนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน การใช้ความเข้มงวดกวดขันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน และคำพูดที่เป็นความคาดหวังเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้มีความพยายามมากขึ้น ในส่วนการรับรู้ของนักเรียนที่ตรงตามความคาดหวังของครู สูงสุดของแต่ละด้านในกระบวนการเรียน

การสอนของครู คือ การบรรยายความรู้ของครูเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาตรงประเด็น ถูกต้อง การทดสอบทุกครั้งหลังสอนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อความเรียบร้อย การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศ รายชื่อเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจติดตามงาน คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจเพื่อ กระตุ้นการคิดของนักเรียน

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความ คาดหวังของครู ล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้นครูควรตระหนัก และใช้การคิดอย่างรอบครอบในการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณาผล ที่จะเกิดขึ้นทั้งด้านบวกและด้านลบ เพื่อช่วยพัฒนานักเรียนในทุกๆด้านทั้งด้านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนีย์ เต็งสุวรรณ (2550 : 81-122) ที่ศึกษาสภาพ การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาท และหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ครูจำเป็นต้องศึกษา ข้อมูลความแตกต่างของ นักเรียนแต่ละคน และหาวิธีการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้อย่างเต็มที่ และสามารถพัฒนาให้นักเรียนแต่ละคนบรรลุศักยภาพสูงสุดที่ตนเองมีอยู่ และที่สำคัญคือ พัฒนาเจตคติ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ได้ตาม เป้าหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับ ธวัชชัย ชัยจิราขยากุล (2545 : 22) ที่กล่าวถึงอิทธิพลของ หลักสูตรแฝงกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยว่า โดยทั่วไป โรงเรียนจะประสบความสำเร็จ มากในการสอนให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านพุทธพิสัยและทักษะพิสัย ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่โรงเรียนจะมีปัญหาในการสอนนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ทางด้าน จิตพิสัย ซึ่งเป็นเรื่องของการสอน เจตคติ ค่านิยม และความประพฤติที่พึงประสงค์ เพราะสิ่ง เหล่านี้ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยการบรรยายหรือการใช้คำพูดสั่งสอน เพราะ โดยธรรมชาติและหลักข้อเท็จจริงเด็กจะเรียนรู้สิ่งเหล่านี้จากตัวอย่างและการกระทำของ ผู้ใหญ่และผู้ใกล้ชิดมากกว่า

3. การศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการ สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลการตอบ แบบสอบถามสำหรับนักเรียน พบว่า หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ด้าน บวก คือ การทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนปฏิบัติเป็นการรับรู้จากการบอกขั้นตอน กิจกรรม เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นการรับรู้จากการให้ทำการบ้าน ชอบวิชาที่ครู สอนเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อที่หลากหลาย ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการขาน

ชื่อก่อนสอนทุกครั้ง รู้สึกเคารพและศรัทธาในตัวครูเป็นการรับรู้จากการใช้คำแทนตัวว่าครู และด้านลบ คือ เกิดความกดดันกลัวตอบผิดเป็นการรับรู้จากการถามนำให้นักเรียนสรุป วิตกกังวลกลัวเกิดความขัดแย้งเป็นการรับรู้จากการนักเรียนประเมินกันเอง เครื่องปรับอากาศ/พัดลมมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันเป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง ไม่น่าสนใจเพราะไม่แตกต่างจากการอ่านหนังสือเองเป็นการรับรู้จากการนั่งสอนหน้าชั้นเรียน ไม่ชอบเพราะเป็นกิริยาที่ไม่สุภาพเป็นการรับรู้จากการใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้ง หลักสูตรแฝงด้านบวกและหลักสูตรแฝงด้านลบ ด้านบวก คือ การรับรู้ของนักเรียนที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู แต่การรับรู้ที่ส่งผลดีต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีผลการเรียนดีขึ้น ด้านลบ คือ การรับรู้ของนักเรียนที่ไม่ตรงตามความคาดหวังของครู ซึ่งการรับรู้ที่ส่งผลไม่ดีต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์และมีผลการเรียนต่ำลง จากการรับรู้ของนักเรียนในกิจกรรม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดและประเมินผล 3) ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ 4) ด้านแบบแผนปฏิบัติ และ 5) ด้านภาษาสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในกระบวนการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Snyder (1986 : 27) ที่กล่าวว่า นักเรียนสามารถเรียนรู้จากการตีความหมายจากสภาพบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนนั้นด้วยตนเอง ซึ่งครูไม่รู้ตัวหรือไม่ได้เจตนาที่จะสอน เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบทั้งด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งถ้าเป็นเรื่องที่ไม่พึงประสงค์แล้วจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้ จะเห็นว่า บรรยากาศในชั้นเรียนนั้นมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2530 : 13) ที่กล่าวว่า บรรยากาศในชั้นเรียนต้องมีลักษณะทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน และศรัทธาต่อการเรียน นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนและครูกับนักเรียน ความรักและความศรัทธาที่ครูและนักเรียนมีต่อกัน การเรียนรู้ด้วยความสุขปราศจากความกลัวและวิตกกังวล สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนได้ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรมีการวางแผนในการทำงานทุกอย่างให้มีระเบียบแบบแผนปฏิบัติเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน และในการถามคำถามของครู ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และใช้คำถามที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไปในการตีความ และในกรณี

นักเรียนตอบคำถามซ้ำหรือตอบไม่ได้ ไม่ควรดุหรือตำหนินักเรียนที่ตอบคำถามไม่ถูกต้องหรือตอบคำถามไม่ตรงประเด็น เนื่องจากการตำหนิดังกล่าวจะทำให้เกิดความอับอาย กลัว ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความไม่มั่นใจในการตอบคำถามตามมา ในกรณีครูควรเปลี่ยนคำถามใหม่ให้ง่ายขึ้น

1.2 ด้านการวัดและประเมินผล คือ ครูควรให้การบ้านนักเรียน เพราะว่าการได้ทำการบ้าน จะทำให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ที่เรียนมาในแต่ละวัน และการทำการบ้านยังช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหาที่ดีด้วย และการให้นักเรียนประเมินผลงานกันเองและเปลี่ยนกันตรวจงาน ครูควรตั้งเกณฑ์การประเมินและการให้คะแนนที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้ นักเรียนประเมินและตรวจงานได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย ตรวจงานด้วยความซื่อสัตย์ และมีความยุติธรรม

1.3 ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ การใช้สื่อที่หลากหลายในการเรียนการสอนของครูจะทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อ นักเรียนมีความสุขในการเรียน ส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และภายในห้องเรียนควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก หรือมีเครื่องปรับอากาศ/พัดลมที่เพียงพอ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้กับนักเรียน

1.4 ด้านแบบแผนปฏิบัติ ก่อนการสอนทุกครั้งครูต้องขานชื่อนักเรียน เพื่อเป็นการปลุกฝังเรื่องการมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลาให้กับนักเรียน และวิธีการสอนแบบการนั่งสอนหน้าชั้นเรียนอาจจะทำให้การเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ครูควรเลือกรูปแบบการสอนให้เหมาะกับเนื้อหา เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อให้การเรียนไม่น่าเบื่อ และเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจเรียนมากขึ้น

1.5 ด้านภาษาสัญลักษณ์ การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงของครู จะต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ เพราะน้ำเสียงที่พูดออกมาจะแสดงให้เห็นความสุภาพหรือไม่สุภาพในตัวผู้สอนได้เป็นอย่างดี เสียงที่สอนนักเรียนต้องเป็นเสียงที่แจ่มใส นุ่มนวลชวนฟัง ทำให้นักเรียนรู้สึกนิยมชมชอบและนับถือในตัวครู การพูดหยอกส่อ/ล้อเล่นนักเรียน

1.6 ครูสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้

1.7 บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา ได้ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรแฝง ว่ามีผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้จริง และควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในทุก ๆ ด้าน สม่่าเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะมีการวิจัยในลักษณะการเจาะลึกเกี่ยวกับปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในขอบเขตที่กว้างขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับด้านนี้ให้มากขึ้น และเพื่อหาแนวทางในการควบคุม กำกับหลักสูตรแฝงได้อย่างเหมาะสม

2.2 ควรศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนสอนชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา ในวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และในชั้นเรียนระดับอุดมศึกษา ให้ครอบคลุมตามคณะ สาขาวิชา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- จันจิรา เลิศศรีบัณฑิต. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง มารยาทชาวพุทธและการปฏิบัติต่อพระสงฆ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิตรา วสุวานิช. (2531). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชนิดา รักษ์พลเมือง และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2549). อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : หน้าที่ และบทบาท. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วีพรินท์.
- _____. (2557). ศิลปะการสอน เพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : วีพรินท์.
- โชตรัศมิ์ จันทน์สุคนธ์. (2549). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียน ประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- ธวัชชัย ชัยจิราฉายกุล และคณะ. (2545). หลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูป การศึกษา (สปศ.).
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ : เอร่าวันการพิมพ์.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษายุคปฏิรูป การศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- ธีระพร อูวรรณ โณ. (2532). ทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้ของ นักเรียนวัยรุ่น ใน เอกสารการ สอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2543). “สังคมศึกษา ค.ศ. 2000,” วารสารศึกษาศาสตร์สาร. ปีที่ 22-27 ฉบับที่ 1 : 1-16.
- ชนิดา มัสยามาส. (2550). การศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานของนักเรียนชั้น ทย.11 ระดับผลการเรียนต่างกัน. อุบลราชธานี : วิทยาลัยการอาชีพตระการพืชผล.

- บุญเลิศ สุวรรณวง. (2545). การศึกษาสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนและความต้องการในการปรับปรุงบรรยากาศการเรียนการสอนในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร. ชลบุรี : วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร.
- บุญเลี้ยง ทูมทอง. (2554). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประดิษฐ์ อุปรนัย. (2523). มนุษย์กับการเรียนรู้ ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประดิษฐ์ เอกทัศน์. (2556). จิตวิทยาสำหรับครู. มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พรเพ็ญ สุวรรณเดชา. (2525). ความสัมพันธ์ระหว่างปกกสัมพันธ์ทางวากับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา ประชากรศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรรณิ ชูทัย. (2522). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : วรุฒิการพิมพ์.
- ภูษิต บุญทองเถิง. (2549). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่มีการควบคุมกำกับหลักสูตรแฝงเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2546). การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์จำกัด.
- รุจิร ภูสาระ. (2545). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บู้คพอยท์.
- วรรณิ ชัยเฉลิมพงษ์. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลการเรียนรู้จากหลักสูตรแฝงในมีผลต่อลักษณะทางวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2549). เอกสารคำสอน การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. พิษณุโลก : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิชาการ, กรม. (2545). การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- _____. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ, สำนัก. (2552). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2531). **บุคลิกภาพของครู.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- ลำลี ทองธิว. (2545). **หลักและแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : กรณีวิชาวิทยาศาสตร์ระดับสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2530). **สาระและกิจกรรมการสอนวิชาหลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวนีย์ เต็งสุวรรณ. (2550). **การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยสารพัดช่างแพร่ ประจำปีภาคเรียนที่ 2/2549.**แพร่ : วิทยาลัยสารพัดช่างแพร่.
- Ahola, S. (2000). [Online]. **Hidden Curriculum in Higher Education: something to fear for or comply to? Paper presented at the Innovations in Higher Education 2000 conference.** [Helsinki August 30 - September 2, 2000]. From <http://www.utu.fi/RUSE/pdf/HCArticle.pdf>
- Alan Skelton. (1997). **Studying Hidden Curricula : developing a perspective in the light of postmodern insights.** U.S.A : University of Sheffield, United Kingdom, Curriculum Studies.

- Anderson, Terry. (2001). "The hidden curriculum in distance education: an updated view," **Change**. Vol. 33 : No.6 : 28-35.
- Ballentine, Jeanne H., and Spade, Joan Z. (2001). **School and Society : A Sociological Approach to Education : The Wadsworth Sociology Reader**. Australia : Wadsworth Thomson Learning.
- Barz , Jonathan M. . (2001) . "Coach Knight and the Hidden Curriculum," **Lutheran Education**. Vol. 136 : No. 4 ; 244-6.
- Ginsberg, M. B., & Clift, R. T. (1990). **The Hidden Curriculum of Preservice Teacher Education. In W.R. Houston (Ed.), Handbook of Research on Teacher Education**. New York : Macmillan.
- Glatthorn, Allan A. . (1999). "Curriculum Alignment Revisited," **Journal of Curriculum Supervision**. Vol. 15 : No.1 ; 26-34.
- Goodlad, J. . (1984) .1. **A Place Called School : Prospects for the Future**. New York : McGraw-Hill.
- Hannay, L. M. & Ross, E. W. . (1968). "Towards a Critical Theory of Reflective Inquiry," **Journal of Teacher Education**. Vol. 37 : No. 4 ; 9-15.
- Jackson, P., W. (1968). **Life in Classrooms**. New York : Holt, Reinhart and Winston.
- Kohlberg, L. . (1970) .**Education for justice : A modern statement of the Platonic view**. In N. Sizer and T. Sizer (Eds.), **Moral Education : Five Lectures**. Cambridge, MA : Harvard University Press.
- Longstreet, W.S. and Shane, H.G. (1993) .**Curriculum for a New Millennium**. Boston : Allyn and Bacon.
- Margolis, E and Romero, M. . (1998). "The Department is Very Male, Very White, Very Old And Very Conservative : The Functions of the Hidden Curriculum in Graduate Sociology Departments," **Harvard Educational**. Vol 68 : No. 1 ; 1-23.
- Myles , Brenda Smith. . (2001). "Understanding the Hidden Curriculum: An Essential Social Skill for Children and youth with Asperger Syndrome," **Intervention in School and Clinic**. Vol. 36 : No. 5 ; 279-286.

- Oliva , Peter F. (1992). **Developing The Curriculum 3 rd ed.** New York : Harper Collins Publishers.
- _____. (2001) .**Developing the Curriculum.** New York : Fifth Edition. The Lehigh Press.
- Portelli. (1993). "Exposing the Hidden Curriculum," **The Journal of Curriculum Studies.** Vol. 25: No. 4 ; 343-358.
- Posner GJ. (1992) .**Analyzing the curriculum.** New York : McGraw-Hill.
- Royal, M.A., and Rossi, R.J. (1996). "Individual-level Correlates of Sense of Community: Findings From Workplace and School," **Journal of Community Psychology.** Vol. 24 : No. 4 ; 395-416.
- Sambell, K. and McDowell, L.. (1998). "The Construction of the Hidden Curriculum : Messages and Meanings in the Assessment of Student learning," **Assessment and Evaluation in Higher Education.** Vol. 23 : No. 4 ; 391-402.
- Saylor, Galen J., and William M. Alexande. (1974). **Planning Curriculum for Schools.** New York : Holt Rinehart and Winston, Inc.
- Saylor, Galen J, Alexander, William M. and Lewis, Arthur J. (1981). **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning.** New York : Holt Rinehart and Winston.
- Schugurensky, Daniel. (2002). "The Eight Curricula of Multicultural Citizenship Education," **Multicultural Education.** Vol. 10 : No. 1 : 2-6.
- Silberman, C.E. (1970). **Crisis in the Classroom.** New York : Random House.
- Snyder, W. M. ,and McCuen, R. H. (1986). **Hydrologic Modeling : Statistical Methods and Applications.** Prentice-hall Englewood Cliffs New Jersey.
- Taba, H. . (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice.** New York : Harcourt, Brace and World.
- Tanner and Tanner. (1995) .**Curriculum Development ;Theory into Practice.** Third Edition.
- Tyler, R.W. (1950) .**Basic principles of curriculum and instruction.** Chicago : University of Chicago press.
- Wehlage, G. G., R.A. Rutter, G.A. Smith, N. Lesko, and R.R. Fernandez. (1989) .**Reducing the Risk: Schools as Communities of Support.** Philadelphia : Falmer Press.

Wren, D. J. . (1999). “School Culture : Exploring Hidden Curriculum,” **Adolescence**
Vol. 34 : No. 1 ; 135.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/๖๐๖๔๐

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม

เนื่องด้วยนางสาวจุฑิมา จอคนอก นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการ
 เรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์หัวข้อ “การศึกษา
 ปรากฏการณ์หลักสูตรแม่ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
 วัฒนธรรม” ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ
 ได้เห็นแนวทางควบคุมกำกับอิทธิพลของหลักสูตรแม่ อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวม
 จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว เข้าศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑ ห้อง โดยมีลำดับขั้นตอน
 การดำเนินงาน คือ การศึกษาวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสัมภาษณ์ครูผู้สอน การสังเกตการสอน การ
 สอดถามและสัมภาษณ์นักเรียน ตามลำดับ ระยะเวลาดำเนินการในระหว่างวันที่ ๕-๑๓ มีนาคม ๒๕๕๘

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และ
 ขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวัต ทองบุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์ ๐๔๓-๖๑๒๒๓๓, ๐๔๓-๖๒๒๑๘๘-๕ ต่อ ๑๔๒ โทรสาร ๐๔๓-๖๔๒๒๒๒

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/๖๐๖๘๐

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ที่เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร

เนื่องด้วยนางสาวชุติมา จอคนอก นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการ
เรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์หัวข้อ “การศึกษา
ปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม” ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ
ได้แนวทางการควบคุมกำกับอิทธิพลของหลักสูตรแฝง อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวม
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว เข้าศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๑ ห้อง โดยมีลำดับขั้นตอนการ
ดำเนินงาน คือ การศึกษาวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสัมภาษณ์ครูผู้สอน การสังเกตการสอน การ
สอบถามและสัมภาษณ์นักเรียน ตามลำดับ ระยะเวลาดำเนินการ ในระหว่างวันที่ ๕-๑๓ มีนาคม ๒๕๕๘

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และ
ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓, ๐๔๓-๗๑๒๑๘๘-๕ ต่อ ๑๘๒ โทรสาร ๐๔๓-๗๑๒๖๒๒

ที่ ศท ๐๕๕๐๐๑๒/๖๐๖๘๐

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม ๕๕๐๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนกันทรวิชัย

เนื่องด้วยนางสาวสุติมา จอคนอก นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการ
เรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์หัวข้อ “การศึกษา
ปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม” ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ
ได้แนวทางการควบคุมกำกับอิทธิพลของหลักสูตรแฝง อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวม
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทั้งกล่าว เข้าศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑ ห้อง โดยมีลำดับขั้นตอนการ
ดำเนินงาน คือ การศึกษาวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสัมภาษณ์ครูผู้สอน การสังเกตการสอน การ
สนทนากลุ่มและสัมภาษณ์นักเรียน ตามลำดับ ระยะเวลาดำเนินการในระหว่างวันที่ ๕-๑๓ มีนาคม ๒๕๕๘

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และ
ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรภาพ ทองบุญ)
คณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัตินิเทศการแทนอธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
โทรศัพท์ ๐๕๕-๓๑๒๒๓๓, ๐๕๕-๓๑๒๒๑๘๘-๕ โทรสาร ๐๕๕-๓๑๒๒๒๒๒

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/๖๐๘๓๗

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม

เนื่องด้วย นางสาวชุติมา จอดนอก นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาคปกติ สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
หัวข้อ “การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิศ บุญทยอยถึง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ประสพสุข กุทธิเดช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการ
บริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวม จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ให้ครูผู้สอน และนักเรียนในโรงเรียนของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ
สำหรับนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ผลข้อมูลต่อไป โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๑
สิงหาคม ๒๕๕๘ ในเวลาราชการ

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และ

ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวัต ทองบุญ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓, ๐๔๓-๗๒๒๑๑๘-๕ ต่อ ๑๘๒

โทรสาร ๐๔๓-๗๑๒๖๒๒

ที่ ศบ ๐๕๔๐.๐๒/๖๑๘๓๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนผดุงนารี

เนื่องด้วย นางสาวชุติมา จอคนอก นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาคปกติ สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
หัวข้อ "การศึกษารูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิด บุญทองเอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ประสพสุข ฤทธิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการ
บริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวม จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ให้ครูผู้สอน และนักเรียนในโรงเรียนของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ
สำหรับนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ผลข้อมูลต่อไป โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๑
สิงหาคม ๒๕๕๘ ในเวลาราชการ

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และ
ขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวาท ทองบุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
โทรศัพท์ ๐๔๓-๑๒๒๒๓๓, ๐๔๓-๑๒๒๑๑๔-๕ คีย์ ๑๘๒
โทรสาร ๐๔๓-๑๔๒๖๒๒

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒๖/๖๐๔๓๗

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เกี่ยวกับรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม

เนื่องด้วย นางสาวชุลีมา จอคนอก นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาคปกติ สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
หัวข้อ “การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ บุญทองเจิง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ประสพสุข กุทธิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งให้ได้สารสนเทศสำคัญสำหรับการ
บริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวม จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ให้ครูผู้สอน และนักเรียนในโรงเรียนของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ
สำหรับนำมาเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ผลข้อมูลต่อไป โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๑
สิงหาคม ๒๕๕๘ ในเวลาราชการ

มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย และ

ขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓, ๐๔๓-๗๒๒๑๑๔-๕ ต่อ ๑๘๒

โทรสาร ๐๔๓-๗๑๒๖๒๒

ที่ ศธ ๐๕๕๐.๐๒๖/ว ๑๐๐๑

คณะครูศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๕๐๐๐

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์

ด้วย นางสาวสุติมา จอคนอก รหัสประจำตัว ๕๖๘๐๑๐๑๘๐๑๐๕ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษารูปแบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในบริบทของโครงการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วงศ์)

รองคณบดี วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม คณะครูศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๑-๓๒๐๖ ต่อ ๑๘๒

www.edn.@rma.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๕๐.๐๒๖/ว ๑๐๐๑

คณะครูศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๕๐๐๐

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง นิยามเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรื่องมือกรวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยงก์ ทัศนาศ

ด้วย นางสาวสุติมา จอคนอก รหัสประจำตัว ๕๖๘๐๑๐๑๘๐๑๐๑๕ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษารูปแบบการนำหลักสูตรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านกรวดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ ได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสด วรรณ)

รองคณบดี วิทยาการสารสนเทศคณะครูศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐-๕๓๗๑-๓๒๐๖ ต่อ ๑๘๖๒

www.edn.@rma.ac.th

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร.๑๘๒
 ที่ กศ พษบ/๒๕๕๘ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ช่วยชาวดูแลตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร. นิรุศ ถึงนายก

ด้วย นางสาวชุติมา จอคนอก รหัสประจำตัว ๕๖๘๐๑๐๕๘๐๑๐๕ นักศึกษานิติวิทยาศาสตร์ สาขาวิชา
 หลักศุทธและการเขียนลายสอน รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
 วิชานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษารูปทรงการแต่งเครื่องประดับในบริบทของโครงการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการ
 เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม” เพื่อให้การวิจัยดำเนิน ไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
 วัตถุประสงค์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ช่วยชาวดูแลตรวจสอบ
 ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ ได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
 ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล วรแก้ว)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร.๑๘๒
 ที่ กศ พิตน/๒๕๕๘ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร. ประคินธุ์ เอกทัศน์

ด้วย นางสาวชุติมา ขอนอก รหัสประจำตัว ๕๖๘๐๑๐๕๘๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
 หลักสูตรและการเรียนการสอน วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
 วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษานวัตกรรมหลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการ
 เรียนรู้ถึงภคศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม” เพื่อให้การวิจัยดำเนิน ไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
 วัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
 ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องคำเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
 ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โปศาล วรค์)

รองคณบดี ศึกษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
 ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร.๑๘๒
 ที่ กศ พัทธ/๒๕๕๘ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ รศ. ดร.อรุณ ชูตระเดื่อง

ด้วย นางสาวชุติมา ขอนอก รหัสประจำตัว ๕๖๘๐๑๐๕๘๐๑๐๕ นักศึกษปริญญาโท สาขาวิชา
 หลักสูตรและการเรียนการสอน วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
 วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษารูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ของโรงเรียนการศึกษามหาสารคาม
 เรียนรู้ถึงภูมิศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม” เพื่อให้การวิจัยดำเนิน ไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
 วัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
 ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องคำเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
 ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรค์)

รองคณบดี วิทยาเขตสารสนเทศเขตคณะครุศาสตร์
 ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ข

เครื่องมือวิจัยระยะที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้

รหัสวิชา.....ชื่อรายวิชา

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง.....

ภาคเรียนที่ปีการศึกษา.....ระดับชั้น.....

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....-.....น. จำนวน.....คาบ&ชั่วโมง

คำชี้แจง แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทของการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม / ในชั้นเรียนระดับ.....ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสิ่งแวดล้อม สื่อและทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้

ที่	รายการวิเคราะห์	ผลวิเคราะห์		บันทึกเพิ่มเติม
		ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน				
1	การแจ้งวัตถุประสงค์			
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรม			
3	การทบทวนความรู้เดิม			
4	การทดสอบก่อนเรียน			
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม			
6	การบรรยายความรู้			
7	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้			
8	การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม			
9	การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์			
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน			
11	การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน			
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล			
13	การประยุกต์ใช้ความรู้			
14	การแสดงผลงาน			
15	การบรรยายสรุปความรู้ท้ายกิจกรรมทุกครั้ง			
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง			
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป			
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ			

ที่	รายการวิเคราะห์	ผลวิเคราะห์		บันทึกเพิ่มเติม
		ที่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้			
ด้านการวัดและประเมินผล				
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย			
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย			
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน			
4	การให้ทำการบ้าน			
5	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน			
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า			
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน			
8	การเฉลยคำตอบ			
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด			
10	การชี้ตง่าแก้ไขผลงานของนักเรียน			
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด			
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน			
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน			
14	นักเรียนประเมินกันเอง			
15	นักเรียนประเมินตนเอง			
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน			
17	การจัดลำดับคะแนน			
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน			
19	การให้รางวัลคนเก่ง			
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา			
ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้				
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ			
2	การตกแต่งห้องสวยงาม			
3	การจัดมุมต่างๆในห้อง			
4	การจัดบอร์ด/ป้าย			
5	การประดับรูปภาพในห้อง			
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง			
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง			
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย			

ที่	รายการวิเคราะห์	ผลวิเคราะห์		บันทึกเพิ่มเติม
		ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์			
10	การใช้สื่อออนไลน์			
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น			

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสังเกตการสอน

รายวิชา รหัสวิชา.....
 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง..... ภาคเรียนที่ปีการศึกษา.....
 ระดับชั้น.....จำนวนนักเรียน.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
 สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น. จำนวน.....คาบ&ชั่วโมง

คำชี้แจง แบบสังเกตการสอนฉบับนี้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น
 ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม /
 ระดับ..... ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม
 สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์

ที่	รายการสังเกต	ผลการสังเกต		บันทึกเพิ่มเติม
		ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน				
1	การแจ้งวัตถุประสงค์			
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรม			
3	การทบทวนความรู้เดิม			
4	การทดสอบก่อนเรียน			
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม			
6	การบรรยายความรู้			
7	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้			
8	การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม			
9	การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์			
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน			
11	การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน			
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล			
13	การประยุกต์ใช้ความรู้			
14	การแสดงผลงาน			
15	การบรรยายสรุปความรู้ท้ายกิจกรรมทุกครั้ง			
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง			
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป			
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ			

ที่	รายการสังเกต	ผลการสังเกต		บันทึกเพิ่มเติม
		ที่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้			
ด้านการวัดและประเมินผล				
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย			
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย			
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน			
4	การให้ทำการบ้าน			
5	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน			
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า			
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน			
8	การเฉลยคำตอบ			
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด			
10	การชี้แจงแก้ไขผลงานของนักเรียน			
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด			
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน			
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน			
14	นักเรียนประเมินกันเอง			
15	นักเรียนประเมินตนเอง			
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน			
17	การจัดลำดับคะแนน			
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน			
19	การให้รางวัลคนเก่ง			
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา			
ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้				
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ			
2	การตกแต่งห้องสวยงาม			
3	การจัดมุมต่างๆในห้อง			
4	การจัดบอร์ด/ป้าย			
5	การประดับรูปภาพในห้อง			
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง			
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง			
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย			

ที่	รายการสังเกต	ผลการสังเกต		บันทึกเพิ่มเติม
		ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์			
10	การใช้สื่อออนไลน์			
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น			
ด้านแบบแผนปฏิบัติ				
1	การจัดตารางเรียนเข้า/บ่าย			
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย			
3	การเข้าสอนตรงเวลา			
4	การขานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง			
5	การจำชื่อนักเรียนได้			
6	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน			
7	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด			
8	การสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน			
9	ตอบคำถามทีละคน			
10	การใช้ความเข้มงวดกวดขัน			
11	การเดินไปมาในห้องตลอดเวลาขณะสอน			
12	ให้ความสนใจและพูดทักทายนักเรียนบางคน			
13	การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม			
14	การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ			
15	ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอ ก่อน			
16	ให้โอกาส/ผ่อนปรน			
17	การถือไม้เรียวขณะสอน			
18	การเคาะ/ทูป ไม้ะเสียงดัง			
19	การนั่งบนโต๊ะนักเรียน			
20	ให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า			
21	การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม			
22	การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง			
23	การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง			

ที่	รายการสังเกต	ผลการสังเกต		บันทึกเพิ่มเติม
		ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	
ด้านภาษาสัญลักษณ์				
1	การดูค่าว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน			
2	การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก			
3	การพูดนอกเรื่อง			
4	พูดชมเชย			
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น			
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู			
7	คำพูดที่เป็นหางเสียงครับ/ค่ะ			
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง			
9	คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ			
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง			
11	ยิ้มแย้มแจ่มใส			
12	การพยักหน้า			
13	การส่ายหน้า			
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ			
15	การจับ และ สัมผัสกาย			
16	การยกนิ้วโป้ง			

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ครู

การสัมภาษณ์ ครูคนที่.....ครั้งที่.....วันที่.....ช่วงเวลา.....
ใช้เวลา.....นาที่ สถานที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ครูฉบับนี้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของครูจาก
ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ
ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		
1	การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
3	การทบทวนความรู้เดิม	1..... 2..... 3.....
4	การทดสอบก่อนเรียน	1..... 2..... 3.....
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
6	การบรรยายความรู้	1..... 2..... 3.....
7	การเปิดโอกาสให้นักเรียน สร้างความรู้ด้วยตนเอง	1..... 2..... 3.....
8	การให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรม	1..... 2..... 3.....
9	การให้นักเรียนมี ปฏิสัมพันธ์	1..... 2..... 3.....
10	การใช้กิจกรรมเกม แข่งขัน	1..... 2..... 3.....
11	การให้คนเก่งช่วยคนอื่น	1..... 2..... 3.....
12	การปฏิบัติกิจกรรม รายบุคคล	1..... 2..... 3.....
13	การประยุกต์ใช้ความรู้	1..... 2..... 3.....
14	การแสดงผลงาน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
15	การบรรยายสรุปความรู้ ทำกิจกรรม ทุกครั้ง	1..... 2..... 3.....
16	การให้นักเรียนสรุป ความรู้ด้วยตนเอง	1..... 2..... 3.....
17	การถามนำให้นักเรียน สรุป	1..... 2..... 3.....
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ	1..... 2..... 3.....
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
ด้านการวัดและประเมินผล		
1.	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย	1..... 2..... 3.....
2.	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย	1..... 2..... 3.....
3.	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
4.	การให้ทำการบ้าน	1..... 2..... 3.....
5.	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน	1..... 2..... 3.....
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า	1..... 2..... 3.....
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน	1..... 2..... 3.....
8	การเฉลยคำตอบ	1..... 2..... 3.....
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด	1..... 2..... 3.....
10	การขีดฆ่าแก้ไขผลงานของนักเรียน	1..... 2..... 3.....
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด	1..... 2..... 3.....
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน	1..... 2..... 3.....
14	นักเรียนประเมินกันเอง	1..... 2..... 3.....
15	นักเรียนประเมินตนเอง	1..... 2..... 3.....
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน	1..... 2..... 3.....
17	การจัดลำดับคะแนน	1..... 2..... 3.....
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน	1..... 2..... 3.....
19	การให้รางวัลคนเก่ง	1..... 2..... 3.....
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ และทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้		
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่าง เป็นระเบียบ	1..... 2..... 3.....
2	การตกแต่งห้องให้เกิด บรรยากาศแห่งการเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
3	การจัดมุมต่างๆในห้อง	1..... 2..... 3.....
4	การจัดบอร์ด/ป้าย	1..... 2..... 3.....
5	การประดับรูปภาพในห้อง	1..... 2..... 3.....
6	การติดประโยค/ข้อความ ภาษาในห้อง	1..... 2..... 3.....
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/ พัดลมในห้อง	1..... 2..... 3.....
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	1..... 2..... 3.....
10	การใช้สื่อออนไลน์	1..... 2..... 3.....
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น	1..... 2..... 3.....
ด้านแบบแผนปฏิบัติ		
1	การจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย	1..... 2..... 3.....
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	1..... 2..... 3.....
3	การเข้าสอนตรงเวลา	1..... 2..... 3.....
4	การจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย	1..... 2..... 3.....
5	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
6	การเข้าสอนตรงเวลา	1..... 2..... 3.....
7	การทำงานชุกก่อนสอนทุกครั้ง	1..... 2..... 3.....
8	การจำชื่อนักเรียนได้	1..... 2..... 3.....
9	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน	1..... 2..... 3.....
10	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด	1..... 2..... 3.....
11	การสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน	1..... 2..... 3.....
12	ตอบคำถามทีละคน	1..... 2..... 3.....
13	การใช้ความเข้มงวดกวดขัน	1..... 2..... 3.....
14	การเดินทางไปมาในห้อง	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
15	ให้ความสนใจและพูด ทักทายนักเรียนบางคน	1..... 2..... 3.....
16	การเข้มงวดเรื่องการแต่ง กาย ทรงผม	1..... 2..... 3.....
17	การติดตามงานส่งล่าช้า โดยประกาศรายชื่อ	1..... 2..... 3.....
18	ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จ ก่อนนำเสนอก่อน	1..... 2..... 3.....
19	ให้โอกาส/ผ่อนปรน	1..... 2..... 3.....
20	การถือไม้เรียวขณะสอน	1..... 2..... 3.....
21	การมีช่วงเวลาพักระหว่าง กิจกรรม	1..... 2..... 3.....
22	การให้ขออนุญาตก่อนออก นอกห้อง	1..... 2..... 3.....
23	การรายงานผลพฤติกรรม ต่อผู้ปกครอง	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสังเกตการณ์ความคาดหวังของครู
ด้านภาษาสัญลักษณ์		
1	การดู ว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน	1..... 2..... 3.....
2	การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก	1..... 2..... 3.....
3	การพูดนอกเรื่อง	1..... 2..... 3.....
4	พูดชมเชย	1..... 2..... 3.....
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น	1..... 2..... 3.....
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู	1..... 2..... 3.....
7	คำพูดที่มีหางเสียงครับ/ค่ะ	1..... 2..... 3.....
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของครู
9	คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือ เชิงไม่มั่นใจ	1..... 2..... 3.....
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง	1..... 2..... 3.....
11	ยิ้มแย้มแจ่มใส	1..... 2..... 3.....
12	การพยักหน้า	1..... 2..... 3.....
13	การส่ายหน้า	1..... 2..... 3.....
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ	1..... 2..... 3.....
15	การจับ และ สัมผัสกาย	1..... 2..... 3.....
16.	การยกนิ้วโป้ง	1..... 2..... 3.....

แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน

การสัมภาษณ์ นักเรียนคนที่.....ครั้งที่.....วันที่.....ช่วงเวลา.....
ใช้เวลา.....นาที่ สถานที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นักเรียนฉบับนี้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนจาก
ปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ
ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และด้านภาษาสัญลักษณ์

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของนักเรียน
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		
1	การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
2	การบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
3	การทบทวนความรู้เดิม	1..... 2..... 3.....
4	การทดสอบก่อนเรียน	1..... 2..... 3.....
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของนักเรียน
6	การบรรยายความรู้	1..... 2..... 3.....
7	การเปิดโอกาสให้นักเรียน สร้างความรู้ด้วยตนเอง	1..... 2..... 3.....
8	การให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรม	1..... 2..... 3.....
9	การให้นักเรียนมี ปฏิสัมพันธ์	1..... 2..... 3.....
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน	1..... 2..... 3.....
11	การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน	1..... 2..... 3.....
12	การปฏิบัติกิจกรรม รายบุคคล	1..... 2..... 3.....
13	การประยุกต์ใช้ความรู้	1..... 2..... 3.....
14	การแสดงผลงาน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของนักเรียน
15	การบรรยายสรุปความรู้ ทำกิจกรรม ทุกครั้ง	1..... 2..... 3.....
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ ด้วยตนเอง	1..... 2..... 3.....
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป	1..... 2..... 3.....
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ	1..... 2..... 3.....
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
ด้านการวัดและประเมินผล		
1.	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย	1..... 2..... 3.....
2.	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย	1..... 2..... 3.....
3.	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของนักเรียน
4.	การให้ทำการบ้าน	1..... 2..... 3.....
5.	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน	1..... 2..... 3.....
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า	1..... 2..... 3.....
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงาน ในชั้นเรียน	1..... 2..... 3.....
8	การเฉลยคำตอบ	1..... 2..... 3.....
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด	1..... 2..... 3.....
10	การขีดฆ่าแก้ไขผลงานของ นักเรียน	1..... 2..... 3.....
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะ อย่างละเอียด	1..... 2..... 3.....
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของนักเรียน
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน	1..... 2..... 3.....
14	นักเรียนประเมินกันเอง	1..... 2..... 3.....
15	นักเรียนประเมินตนเอง	1..... 2..... 3.....
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน	1..... 2..... 3.....
17	การจัดลำดับคะแนน	1..... 2..... 3.....
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน	1..... 2..... 3.....
19	การให้รางวัลคนเก่ง	1..... 2..... 3.....
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของนักเรียน
ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ และทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้		
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ	1..... 2..... 3.....
2	การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	1..... 2..... 3.....
3	การจัดมุมต่างๆในห้อง	1..... 2..... 3.....
4	การจัดบอร์ด/ป้าย	1..... 2..... 3.....
5	การประดับรูปภาพในห้อง	1..... 2..... 3.....
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง	1..... 2..... 3.....
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง	1..... 2..... 3.....
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของนักเรียน
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	1..... 2..... 3.....
10	การใช้สื่อออนไลน์	1..... 2..... 3.....
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น	1..... 2..... 3.....
ด้านแบบแผนปฏิบัติ		
1	การจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย	1..... 2..... 3.....
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	1..... 2..... 3.....
3	การเข้าสอนตรงเวลา	1..... 2..... 3.....
4	การจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย	1..... 2..... 3.....
5	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของนักเรียน
6	การเข้าสอนตรงเวลา	1..... 2..... 3.....
7	การทำงานชื้อก่อนสอนทุกครั้ง	1..... 2..... 3.....
8	การจำชื้อนักเรียนได้	1..... 2..... 3.....
9	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน	1..... 2..... 3.....
10	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด	1..... 2..... 3.....
11	การสั่งให้นักเรียนเขียนขณะครูสอน	1..... 2..... 3.....
12	ตอบคำถามทีละคน	1..... 2..... 3.....
13	การใช้ความเข้มงวดกวดขัน	1..... 2..... 3.....
14	การเดินทางไปมาในห้อง	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของนักเรียน
15	ให้ความสนใจและพูดทักทายนักเรียนบางคน	1..... 2..... 3.....
16	การเข้มงวดเรื่องการแต่งกายทรงผม	1..... 2..... 3.....
17	การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ	1..... 2..... 3.....
18	ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอก่อน	1..... 2..... 3.....
19	ให้โอกาส/ผ่อนปรน	1..... 2..... 3.....
20	การถือไม้เรียวขณะสอน	1..... 2..... 3.....
21	การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม	1..... 2..... 3.....
22	การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง	1..... 2..... 3.....
23	การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของนักเรียน
ด้านภาษาสัญลักษณ์		
1	การดู ว่ากล่าวตักเตือนใน ชั้นเรียน	1..... 2..... 3.....
2	การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ ไม่ถูก	1..... 2..... 3.....
3	การพูดนอกเรื่อง	1..... 2..... 3.....
4	พูดชมเชย	1..... 2..... 3.....
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น	1..... 2..... 3.....
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู	1..... 2..... 3.....
7	คำพูดที่มีหางเสียงครับ/ค่ะ	1..... 2..... 3.....
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง	1..... 2..... 3.....

ที่	ปรากฏการณ์	บันทึกการสัมภาษณ์ความคาดหวังของนักเรียน
9	คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือ เชิงไม่มั่นใจ	1..... 2..... 3.....
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง	1..... 2..... 3.....
11	ยิ้มแย้มแจ่มใส	1..... 2..... 3.....
12	การพยักหน้า	1..... 2..... 3.....
13	การส่ายหน้า	1..... 2..... 3.....
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ	1..... 2..... 3.....
15	การจับ และ สัมผัสกาย	1..... 2..... 3.....
16.	การขกนิ้วโป้ง	1..... 2..... 3.....

ภาคผนวก ค
เครื่องมือวิจัยระยะที่ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(สำหรับครู)

แบบสอบถามการวิจัย

**เรื่อง การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม**

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆในบริบทของการจัดการเรียนการสอนและความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์เหล่านั้น

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน กรุณาตอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง ข้อมูลทั้งหมดที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยรวม และไม่มีผลกระทบต่อด้านลบใดๆต่อตัวท่านทั้งสิ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านอย่างสูงยิ่งที่กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวชุติมา จอดนอก

นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ประสบการณ์สอน

0 - 4 ปี

5 - 10 ปี

11 - 15 ปี

16 - 20 ปี

20 - 24 ปี

25 - 30 ปี

31 - 35 ปี

มากกว่า 35 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ตำแหน่ง/วิทยฐานะ

ครูอัตราจ้าง

ครูผู้ช่วย

ครูชำนาญการ

ครูชำนาญการพิเศษ

ครูเชี่ยวชาญ

ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

5. ระดับชั้นที่สอน

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆในบริบทของการจัดการเรียน การสอนและลำดับความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์เหล่านั้น

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆในบริบท ของการจัดการเรียนการสอน และใส่ตัวเลขลำดับที่ใน □ หน้าข้อความ ความ คาดหวังของท่านจากปรากฏการณ์เหล่านั้นโดยใส่ เลข 1 สำหรับความคาดหวังที่ท่าน เห็นด้วยมากที่สุด และ เลข 2 , 3 , สำหรับความคาดหวังที่ท่านเห็นด้วยในลำดับ รองลงไป ตามลำดับ

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิด ปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน						
0	การให้คนเก่ง ช่วยคนอ่อน			✓		☐ นักเรียนเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน ☐ นักเรียนเก่งเกิดความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือ เพื่อน ☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน
1	การแจ้ง วัตถุประสงค์ การเรียนรู้					☐ นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง ☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะเรียน ☐ นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียน
2	การบอก ขึ้นตอน กิจกรรมการ เรียนรู้					☐ นักเรียนรู้ลำดับขั้นตอนกิจกรรม ☐ กิจกรรมมีความต่อเนื่องเชื่อมโยง ☐ เสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของ นักเรียน
3	การทบทวน ความรู้เดิม					☐ เป็นพื้นฐานของเนื้อหาที่จะสอน ☐ นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาที่จะ สอนได้ ☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจ

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
4	การทดสอบก่อนเรียน					☐ ประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน ☐ ศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ นักเรียนรับรู้ความรู้พื้นฐานตนเอง
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม					☐ นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน ☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
6	การบรรยายความรู้					☐ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาตรงประเด็นถูกต้อง ☐ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน ☐ ประหยัดเวลา สื่อทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้
7	การเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง					☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างเข้าใจ ☐ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ ☐ นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิด
8	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม					☐ นักเรียนเกิดประสบการณ์จากการร่วมคิดร่วมทำ ☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ☐ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจเรียน
9	การให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์					☐ นักเรียนเกิดทักษะทางสังคม ☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ☐ นักเรียนได้เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน					☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน
						☐ นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น
						☐ ฝึกความมีน้ำใจนักกีฬา
11	การให้คนเก่งช่วยคนอ่อน					☐ นักเรียนเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน
						☐ นักเรียนเก่งเกิดความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือเพื่อน
						☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล					☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
						☐ นักเรียนมีโอกาสคิดทำด้วยตนเอง
						☐ นักเรียนได้รับรู้ศักยภาพของตนเอง
13	การประยุกต์ใช้ความรู้					☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย
						☐ นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์
14	การแสดงผลงาน					☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
						☐ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน
						☐ นักเรียนพัฒนาทักษะการสื่อสาร
15	การบรรยายสรุปความรู้ท้ายกิจกรรมทุกครั้ง					☐ นักเรียนมีการรับรู้เนื้อหาได้ถูกต้อง
						☐ นักเรียนได้รับเนื้อหาครบถ้วน
						☐ นักเรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
16	การให้นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง					☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย
						☐ นักเรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง
						☐ นักเรียนเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์
17	การถามนำให้นักเรียนสรุป					☐ กระตุ้นนักเรียนคิดสรุปเนื้อหาที่เรียนด้วยตนเอง
						☐ นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาที่เรียน
						☐ นักเรียนเกิดทักษะการคิด
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ					☐ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้
						☐ นักเรียนได้เทคนิคการจำ
						☐ นักเรียนสนใจการเรียนรู้มากขึ้น
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้					☐ เป็นหลักฐานการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ นักเรียนรับรู้การเรียนรู้ของตนเอง
						☐ ครูได้แนวทางพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป
การวัดและประเมินผล						
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย					☐ มีความเป็นปรนัยตรวจคำตอบง่าย
						☐ ประหยัดเวลาในการตรวจ
						☐ วัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย					☐ กระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดหาคำตอบหลากหลาย
						☐ นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนสื่อความ
						☐ นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดของตนเอง

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
3	ทดสอบทุกครั้งหลังสอน					☐ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ วางแผนการสอนซ่อมเสริม
						☐ สะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน
4	การให้ทำการบ้าน					☐ นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติม
						☐ นักเรียนได้ทบทวนความรู้หลังเรียน
						☐ นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้สู่การประยุกต์ใช้ความรู้
5	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน					☐ สะดวกต่อการกำกับติดตามงาน
						☐ นักเรียนมีวินัยความรับผิดชอบ
						☐ นักเรียนเอาใส่ใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า					☐ ปลูกฝังคุณลักษณะด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตรงเวลา
						☐ นักเรียนคนอื่นไม่ทำตามอย่าง
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน					☐ กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตามกำหนด
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ
						☐ นักเรียนรับรู้ว่าตนเองขาดส่งงานชิ้นใด
8	การเฉลยคำตอบ					☐ นักเรียนรับรู้อำนาจที่ถูกต้อง
						☐ นักเรียนรับรู้ข้อผิดพลาดของตนเอง
						☐ นักเรียนรู้คำตอบทันทีที่

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
9	การใช้ เครื่องหมาย ถูกผิด					☐ นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด
						☐ เสริมสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน
						☐ นักเรียนรู้ว่าจะต้องเรียนรู้สิ่งใดเพิ่มเติม
10	การขีดฆ่าแก้ไข ผลงานของ นักเรียน					☐ นักเรียนรู้จักอ่อนหรือจุดบกพร่องของตนเอง
						☐ นักเรียนได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
11	การเขียน ให้ข้อเสนอแนะ อย่างละเอียด					☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
						☐ นักเรียนใส่ใจในการทำงานมากขึ้น
						☐ นักเรียนได้แนวทางเพื่อการเรียนรู้
12	การเปลี่ยนกัน ตรวจงาน					☐ ประหยัดเวลา
						☐ นักเรียนได้เรียนรู้ผลงานซึ่งกันและกัน
						☐ นักเรียนได้ประเมินตนเองและผู้อื่น
13	การกำหนด เกณฑ์ประเมิน					☐ เพื่อการตรวจสอบและตัดสินใจ
						☐ เพื่อให้การประเมินมีมาตรฐาน
						☐ เพื่อคัดกรองนักเรียน
14	นักเรียน ประเมินกันเอง					☐ นักเรียนได้ประเมินตนเองและผู้อื่น
						☐ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน
						☐ นักเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน
15	นักเรียน ประเมินตนเอง					☐ นักเรียนรับรู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง
						☐ นักเรียนตระหนักที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น
						☐ นักเรียนเข้าใจตนเองดีขึ้น

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน					☐ ได้รับความรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุตรหลาน
						☐ ทำให้ได้ข้อมูลสำคัญในบางด้านของนักเรียน
						☐ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบการตัดสินใจ
17	การจัดลำดับคะแนน					☐ นักเรียนทราบลำดับคะแนน
						☐ นักเรียนใส่ใจในการพัฒนาตนเอง
						☐ นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนในกรณีที่ได้คะแนนสูง
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน					☐ นักเรียนทราบผลคะแนนของตนเอง
						☐ นักเรียนเปรียบเทียบผลคะแนนกับคนอื่น ๆ
						☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น
19	การให้รางวัลคนเก่ง					☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง
						☐ นักเรียนเห็นแบบอย่างการพัฒนาตนเอง
						☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา					☐ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาผลการเรียน
						☐ เติมเต็มความรู้ให้กับนักเรียน
						☐ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สิ่งแวดล้อม สื่อเพื่อการเรียนรู้						
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ					☐ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย
						☐ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน
						☐ สะดวกต่อการนำไปใช้

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
2	การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้					☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน
						☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
						☐ จูงใจนักเรียนให้อยากเข้าชั้นเรียน
3	การจัดมุมต่างๆในห้อง					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน
						☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
4	การจัดบอร์ด/ป้าย					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์
						☐ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม
5	การประดับรูปภาพในห้อง					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ ห้องเรียนมีความสวยงาม
						☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน
						☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง					☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างสะดวกสบาย
						☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
						☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย					☐ บทเรียนน่าสนใจ
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย
						☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์					☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
						☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
						☐ นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี
10	การใช้สื่อออนไลน์					☐ นักเรียนเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทั้งในและนอกห้องเรียน
						☐ นักเรียนสนใจการเรียนรู้
						☐ นักเรียนเกิดทักษะการใช้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น					☐ นำสื่อท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์
						☐ ประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะหาง่าย
						☐ กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน
แบบแผนปฏิบัติ						
1	การจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย					☐ สอดคล้องกับธรรมชาติวิชาเรียน
						☐ สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาตามหลักสูตร
						☐ เป็นไปตามระบบการจัดการเรียน
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย					☐ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี
						☐ เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพของครู
						☐ เพื่อปฏิบัติตามแบบสุภาพชนทั่วไป

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
3	การเข้าสอนตรงเวลาของครู					☐ บริหารเวลาให้คุ้มค่า
						☐ การสอนเสร็จทันเวลา
						☐ เตรียมพร้อมก่อนการสอน
4	การงานซื้อก่อนสอนทุกครั้ง					☐ กระตุ้นให้มีความรับผิดชอบ
						☐ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน
						☐ เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล
5	การจำชื่อนักเรียนได้					☐ ง่ายต่อการเรียกชื่อให้ตอบคำถามหรือแสดงความคิด
						☐ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน
						☐ ครูได้เรียนรู้จักนักเรียน
6	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน					☐ บรรยายความรู้แก่นักเรียน
						☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
						☐ มองเห็นพฤติกรรมนักเรียนภายในห้องได้
7	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด					☐ นักเรียนได้รับความรู้ที่กว้างขึ้น
						☐ นักเรียนมีความพร้อมในการสอบแข่งขัน
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนอยากศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
8	การสั่งให้นักเรียนเงียบขณะครูสอน					☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
						☐ ไม่ให้รบกวนสมาธิเพื่อนในชั้นเรียน
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
9	ตอบคำถามทีละคน					☐ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
						☐ กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้
						☐ วัดความรู้ความเข้าใจรายบุคคล
10	การใช้ความเข้มงวดกวดขัน					☐ สร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน
						☐ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน
						☐ นักเรียนตั้งใจเรียน
11	การเดินไปมาในห้อยตลอดเวลาขณะสอน					☐ ได้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากขึ้น
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียน
						☐ รับรู้พฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน
12	ให้ความสนใจและพูดทักทายนักเรียนบางคน					☐ สร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่ดี
						☐ นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย
						☐ นักเรียนรู้สึกเป็นกันเองกับครู
13	การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม					☐ นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ
						☐ นักเรียนมีระเบียบวินัย
						☐ นักเรียนมีบุคลิกภาพ สุภาพที่ดี
14	การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ					☐ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจติดตามงาน
						☐ เพื่อให้ให้นักเรียนส่งงานตามเวลากำหนด
						☐ เพื่อเตือนความจำนักเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
15	ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอก่อน					☐ ให้เป็นไปตามลำดับความพร้อม
						☐ เสริมแรงคน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อน
						☐ เพื่อให้กิจกรรมเสร็จทันเวลา
16	ให้โอกาส/ผ่อนปรน					☐ นักเรียนได้ทบทวนตนเอง
						☐ นักเรียนมีโอกาสแก้ตัว
						☐ นักเรียนมีกำลังใจที่จะปรับปรุงตนเอง
17	การถือไม้เรียวขณะสอน					☐ เป็นเครื่องมือในการสอน
						☐ เป็นสัญลักษณ์เพื่อควบคุมพฤติกรรมนักเรียน
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียน
18	การเคาะ/ทูปโต๊ะเสียงดัง					☐ ให้นักเรียนเงียบและตั้งใจฟัง
						☐ ให้นักเรียนสนใจการเรียน
						☐ เตรียมความพร้อมนักเรียน
19	การนั่งบนโต๊ะนักเรียน					☐ เพื่อให้ใกล้ชิดนักเรียน
						☐ เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียน
						☐ ครูไม่ได้ตั้งใจ
20	ให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า					☐ เพื่อความเป็นระเบียบ
						☐ นักเรียนที่มาก่อนได้อาศัยใกล้ชิดกับครู
						☐ นักเรียนไม่เสียสมาธิขณะคนมาที่หลังเข้าห้องเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
21	การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม					☐ เพื่อทำให้นักเรียนไม่เมื่อยล้า
						☐ เพื่อการรับรู้และเรียนรู้ที่ดีขึ้น
						☐ ครูและนักเรียนได้พักทำธุระส่วนตัว
22	การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง					☐ นักเรียนมีสมาธิ
						☐ เป็นการให้เกิดมิตรและเพื่อนๆ
						☐ ฝึกมารยาทที่ดีให้กับนักเรียน
23	การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง					☐ ผู้ปกครองทราบข้อมูลพฤติกรรมของเด็ก
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี
						☐ ผู้ปกครองช่วยควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
ภาษาสัญลักษณ์						
1	การดูว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน					☐ ปรับพฤติกรรมนักเรียน
						☐ นักเรียนรับรู้ความผิดพลาดของตนเอง
						☐ ให้เพื่อนๆรับรู้และไม่ทำตามอย่างที่ผิดพลาด
2	การใช้คำพูดใช่/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก					☐ เพื่อให้นักเรียนรู้คำตอบที่ถูกต้อง
						☐ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนหาคำตอบ
						☐ เพื่อให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น
3	การพูดนอกเรื่อง					☐ ลดความเครียดให้เด็ก
						☐ ดึงดูดความสนใจของนักเรียน
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
4	พูดชมเชย					☐ เป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน
						☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น					☐ ความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย
						☐ นักเรียนไม่ตั้งเครียดขณะเรียน
						☐ เพื่อให้ให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู					☐ ทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างศิษย์กับครู
						☐ เป็นคำแทนตัวที่ครูใช้อยู่ตามปกติ
						☐ นักเรียนเกิดความศรัทธาต่อคำว่าครู
7	คำพูดที่มีหางเสียงครีบ/คะ					☐ ทำให้คำพูดมีความสุภาพนุ่มนวลน่าฟัง
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน
						☐ เป็นแบบอย่างของสุภาพชน
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง					☐ กระตุ้นนักเรียนให้มีความพยายามมากขึ้น
						☐ นักเรียนมั่นใจในตนเอง
						☐ สร้างความท้าทายให้กับนักเรียน
9	คำพูดผิด คำพูดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ					☐ กระตุ้นการคิดของนักเรียน
						☐ เพื่อดูปฏิบัติการได้ตอบของนักเรียน
						☐ ประเมินความสนใจของนักเรียน
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง					☐ กระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจเรียน
						☐ ได้รับความสนใจของนักเรียน
						☐ ให้นักเรียนได้ยินอย่างทั่วถึง

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				ความคาดหวังของครู
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
11	ยิ้มแย้มแจ่มใส					☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
						☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
						☐ สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน
12	การพยักหน้า					☐ สื่อให้นักเรียนรู้ว่า ถูกต้อง / ใช่
						☐ นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ
						☐ เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน
13	การส่ายหน้า					☐ สื่อให้นักเรียนรู้ว่า ไม่ถูกต้อง / ไม่ใช่ / ไม่พอใจ
						☐ สะท้อนผลให้นักเรียนรับรู้อย่างทันที่
						☐ นักเรียนพยายามหาคำตอบใหม่หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ					☐ สะท้อนผลการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
						☐ นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ
						☐ นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
15	การจับ และสัมผัสสกาย					☐ แสดงความรักต่อนักเรียน
						☐ ให้กำลังใจนักเรียน
						☐ กระตุ้นความสนใจของนักเรียน
16	การยกนิ้วโป้ง					☐ เป็นการให้กำลังใจกับนักเรียน
						☐ เป็นการสะท้อนผลงาน/การกระทำที่ถูกต้อง
						☐ เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

@@@@@@@@@ ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม @@@@@@@@@@

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(สำหรับนักเรียน)

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์เหล่านั้น

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน กรุณาตอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง ข้อมูลทั้งหมดที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยรวม และไม่มีผลกระทบด้านลบใดๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านอย่างสูงยิ่งที่กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวชุติมา จอดนอก

นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ระดับชั้นเรียน

ประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆในบริบทของการจัดการ
เรียนการสอนและลำดับการรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์เหล่านั้น

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆในบริบท
ของการจัดการเรียนการสอน และใส่ตัวเลขลำดับที่ใน หน้าข้อความที่เกี่ยวกับ
การรับรู้ของนักเรียนจากปรากฏการณ์เหล่านั้น โดยใส่ เลข 1 สำหรับความคาดหวัง
ที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด และ เลข 2, 3, 4, 5 สำหรับความคาดหวังที่ท่านเห็นด้วยใน
ลำดับรองลงไป ตามลำดับ

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิด ปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน						
0	การใช้กิจกรรม เกมแข่งขัน			✓		☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ☐ นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ☐ ฝึกความมีน้ำใจนักกีฬา ☐ กอดกันเพราะยอมมีผู้แพ้ผู้ชนะ ☐ เป็นผู้ถูกเยาะเย้ย
1	การแจ้ง วัตถุประสงค์ การเรียนรู้					☐ นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง ☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะเรียน ☐ นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียน ☐ การทำงานทุกอย่างควรมีเป้าหมายชัดเจน ☐ กังวลกลัวจะไม่ผ่านวัตถุประสงค์นั้นๆ
2	การบอก ขั้นตอน กิจกรรมการ เรียนรู้					☐ นักเรียนรู้ลำดับขั้นตอนกิจกรรม ☐ กิจกรรมมีความต่อเนื่องเชื่อมโยง ☐ เสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ เสียเวลาเพราะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอยู่แล้ว ☐ การทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบ แผนปฏิบัติ

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
3	การทบทวนความรู้เดิม					☐ เป็นพื้นฐานของเนื้อหาที่จะสอน
						☐ นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาที่จะสอนได้
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจ
						☐ ทำให้เสียเวลาเพราะเรียนมาแล้ว
						☐ เครียดกลัวถูกถาม
4	การทดสอบก่อนเรียน					☐ ประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน
						☐ ศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ นักเรียนรับรู้ความรู้พื้นฐานตนเอง
						☐ ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้า
						☐ วิดกกังวล กลัวการสอบ
5	การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม					☐ นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน
						☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
						☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
						☐ ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมเท่าที่ควร
						☐ มีเพื่อนช่วยกันจึงสามารถทำงานอย่างอื่นได้
6	การบรรยายความรู้					☐ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาตรงประเด็นถูกต้อง
						☐ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน
						☐ ประหยัดเวลา สื่อทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้
						☐ เป็นสิ่งที่ดีเพราะไม่ต้องเสียเวลาค้นคว้าด้วยตนเอง
						☐ น่าเบื่อเพราะต้องทนนั่งฟังจนจบชั่วโมงสอน

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
7	การเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง					☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างเข้าใจ
						☐ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้
						☐ นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิด
						☐ รู้สึกเครียดถ้าไม่มีแนวทางที่ชัดเจน
						☐ การสอนเป็นหน้าที่ของผู้สอนไม่ใช่ภาระของนักเรียน
8	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม					☐ นักเรียนเกิดประสบการณ์จากการร่วมคิดร่วมทำ
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย
						☐ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจบทเรียน
						☐ รู้สึกมีปมด้อย หากช่วยเพื่อนไม่ได้เท่าที่ควร
						☐ ทำให้กิจกรรมสนุกสนาน น่าสนใจ จึงไม่่วง
9	นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์					☐ นักเรียนเกิดทักษะทางสังคม
						☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
						☐ นักเรียนได้เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน
						☐ เครียด กลัวเพื่อนและครูไม่ยอมรับ
						☐ ต้องค้นคว้าหาความรู้มากขึ้น
10	การใช้กิจกรรมเกมแข่งขัน					☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน
						☐ นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น
						☐ ฝึกความมีน้ำใจนักกีฬา
						☐ กัดดัน เพราะข้อมมีผู้แพ้ผู้ชนะ
						☐ เป็นผู้ถูกเยาะเย้ย

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
11	การให้คนเรียนเก่งช่วยคนเรียนอ่อน					☐ นักเรียนเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน
						☐ นักเรียนเก่งเกิดความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือเพื่อน
						☐ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน
						☐ คนเรียนอ่อนรู้สึกอายและมีปมด้อย
						☐ เพิ่มภาระให้คนเรียนเก่ง
12	การปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล					☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
						☐ นักเรียนมีโอกาสคิด และทำด้วยตนเอง
						☐ นักเรียน ได้รับรู้ศักยภาพของตนเอง
						☐ ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้า
						☐ เครียดเพราะต้องคิด และทำด้วยตนเอง
13	การประยุกต์ใช้ความรู้					☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย
						☐ นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์
						☐ มีกำลังใจที่จะเรียน เพราะนำไปใช้ได้จริง
						☐ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง
14	การแสดงผลงาน					☐ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
						☐ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน
						☐ นักเรียนพัฒนาทักษะการสื่อสาร
						☐ เกิดความภูมิใจที่สร้างสรรค์ผลงานจนสำเร็จ
						☐ เครียด กลัวผลงานจะสู้คนอื่นไม่ได้

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
15	บรรยายสรุปความรู้ที่ાયกิจกรรมทุกครั้ง					☐ นักเรียนมีการรับรู้เนื้อหาได้ถูกต้อง
						☐ นักเรียนได้รับเนื้อหาครบถ้วน
						☐ นักเรียนเข้าใจ และจดจำเนื้อหาที่เรียน ได้ดีขึ้น
						☐ เป็นการเรียนที่สบาย เพราะมีการสรุปความรู้ให้
						☐ ครูมีความรู้ น่าเชื่อถือ
16	นักเรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง					☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย
						☐ นักเรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง
						☐ นักเรียนเกิดทักษะการคิดสังเคราะห์
						☐ ไม่มั่นใจในความรู้ที่ได้ว่าถูกต้องและครบถ้วน
						☐ กลัวจะสรุปได้ไม่เหมือนคนอื่น
17	ถามนำให้นักเรียนสรุป					☐ กระตุ้นนักเรียนคิดสรุปเนื้อหาที่เรียนด้วยตนเอง
						☐ นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาที่เรียน
						☐ นักเรียนเกิดทักษะการคิด
						☐ ต้องตั้งใจเรียนมากขึ้น
						☐ เกิดความกดดัน กลัวตอบผิด
18	การใช้เทคนิคช่วยจำ					☐ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้
						☐ นักเรียนได้เทคนิคการจำ
						☐ นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น
						☐ ได้แต่เทคนิคการจำ แต่ไม่เข้าใจ
						☐ ไม่จำเป็น ขอให้เข้าใจก็จำได้

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
19	การสะท้อนผลการเรียนรู้					☐ เป็นหลักฐานการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ นักเรียนรับรู้การเรียนรู้ของตนเอง ☐ ครูได้แนวทางพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป ☐ การสะท้อนความจริง อาจทำให้ครูไม่พอใจ ☐ ทำให้มีโอกาสดักด้วยตนเอง
การวัดและประเมินผล						
1	การใช้ข้อสอบแบบปรนัย					☐ มีความเป็นปรนัย ตรวจสอบง่าย ☐ ประหยัดเวลาในการตรวจ ☐ วัดได้ตรง และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด ☐ สามารถทำได้ เพราะมีคำตอบให้เลือก ☐ เครียด เพราะข้อสอบอาจไม่ตรงกับที่รู้
2	การใช้ข้อสอบแบบอัตนัย					☐ กระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดหาคำตอบหลากหลาย ☐ นักเรียน ได้ฝึกทักษะการเขียนข้อความ ☐ นักเรียน ได้แสดงออกทางความคิดของตนเอง ☐ เบื่อการเขียนตอบ เพราะไม่ถนัดการเขียน ☐ กังวลว่าคำตอบ จะไม่ตรงกับความคิดของครู
3	ทดสอบทุกครั้งที่หลังสอน					☐ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ วางแผนการสอนซ่อมเสริม ☐ สะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน ☐ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้ ☐ รู้สึกเครียดวิตกกังวลเพราะไม่มีเวลาทบทวนความรู้

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
4	การให้ทำการบ้าน					☐ นักเรียน ได้เรียนรู้เพิ่มเติม
						☐ นักเรียน ได้ทบทวนความรู้หลังเรียน
						☐ นักเรียน ได้เชื่อมโยงความรู้สู่การประยุกต์ใช้ความรู้
						☐ เครียด ไม่อยากเข้าเรียน ถ้าการบ้านไม่เสร็จ
						☐ ไม่ยุติธรรม เพราะบางคนอาจไม่ได้ทำเอง
5	การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน					☐ สะดวกต่อการกำกับติดตามงาน
						☐ นักเรียนมีวินัยความรับผิดชอบ
						☐ นักเรียนเอาใจใส่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย
						☐ เครียด กลัวงานเสร็จไม่ทันเพื่อน
						☐ อาจคัดลอกงานหรือทำพอให้ได้ส่งทันตามที่นัดหมาย
6	ไม่รับงานที่ส่งล่าช้า					☐ ปลุกฝังคุณลักษณะด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตรงเวลา
						☐ นักเรียนคนอื่นไม่ทำตามอย่าง
						☐ ไม่ยุติธรรม เพราะแต่ละคนมีความพร้อมต่างกัน
						☐ เครียด อับอาย เพราะเหมือนเป็นการประจาน
7	การแจ้งรายชื่อผู้ขาดส่งงานในชั้นเรียน					☐ กระตุ้นให้นักเรียนส่งงานตามกำหนด
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ
						☐ นักเรียนรับรู้ว่าตนเองขาดส่งงานขึ้นใจ
						☐ เป็นการประจานให้อับอาย
						☐ เครียด กดดัน ไม่อยากเข้าชั้นเรียน

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
8	การเฉลยคำตอบ					☐ นักเรียนรับรู้คำตอบที่ถูกต้อง
						☐ นักเรียนรับรู้ข้อผิดพลาดของตนเอง
						☐ นักเรียนรู้คำตอบทันที
						☐ สามารถรอกการเฉลยคำตอบได้ จึงไม่จำเป็นต้องคิด
						☐ ท้อแท้ อับอาย เมื่อตอบคำถามผิด
9	การใช้เครื่องหมายถูกผิด					☐ นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด
						☐ เสริมสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน
						☐ นักเรียนรู้ว่าจะต้องเรียนรู้สิ่งใดเพิ่มเติม
						☐ เครื่องหมายผิดเป็นสัญลักษณ์ของความล้มเหลว
						☐ ท้อแท้ หงุดหงิดใจ เมื่อได้เครื่องหมายผิด
10	การขีดฆ่าแก้ไขผลงานของนักเรียน					☐ นักเรียนรู้จุดอ่อนหรือจุดบกพร่องของตนเอง
						☐ นักเรียนได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
						☐ สบายเพราะครูเฉลยคำตอบให้
						☐ รู้สึกแย่ เพราะทำให้ผลงานสกปรกดูไม่ดี
11	การเขียนให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียด					☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
						☐ นักเรียนใส่ใจในการทำงานมากขึ้น
						☐ นักเรียนได้แนวทางเพื่อการเรียนรู้
						☐ เป็นการทบทวนเพื่อลูกศิษย์
						☐ รู้สึกสบาย เพราะไม่ต้องค้นหาคำตอบเอง

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
12	การเปลี่ยนกันตรวจงาน					☐ ประหยัดเวลา
						☐ นักเรียนได้เรียนรู้ผลงานซึ่งกันและกัน
						☐ นักเรียนได้ประเมินตนเองและผู้อื่น
						☐ ไม่ยุติธรรม เพราะอาจมีการกลั่นแกล้งกัน
						☐ อับอายเพื่อน เมื่อตนเองได้คะแนนน้อย
13	การกำหนดเกณฑ์ประเมิน					☐ เพื่อการตรวจสอบและตัดสินใจ
						☐ เพื่อให้การประเมินมีมาตรฐาน
						☐ เพื่อคัดกรองนักเรียน
						☐ ไม่ยุติธรรม เพราะแต่ละคนมีความพร้อมแตกต่างกัน
						☐ เป็นสิ่งทำลาย ต้องขยันเรียนมากขึ้นเพื่อให้ผ่าน
14	นักเรียนประเมินกันเอง					☐ นักเรียนได้ประเมินตนเองและผู้อื่น
						☐ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน
						☐ นักเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน
						☐ ไม่ยุติธรรม เพราะอาจกลั่นแกล้งกันได้
						☐ วิตกกังวล กลัวเกิดความขัดแย้ง
15	นักเรียนประเมินตนเอง					☐ นักเรียนรับรู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง
						☐ นักเรียนตระหนักที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น
						☐ นักเรียนเข้าใจตนเองดีขึ้น
						☐ บางคนอาจประเมินเข้าข้างตนเอง
						☐ ผลการประเมินไม่น่าเชื่อถือ

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
16	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมิน					☐ ได้รับความรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุตรหลาน
						☐ ทำให้ได้ข้อมูลสำคัญในบางด้านของนักเรียน
						☐ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบการตัดสินใจ
						☐ กดดัน เครียด ไม่อยากให้ผู้ปกครองรับรู้ในบางเรื่อง
						☐ สร้างภาระให้กับผู้ปกครองโดยไม่จำเป็น
17	การจัดลำดับคะแนน					☐ นักเรียนทราบลำดับคะแนน
						☐ นักเรียนใส่ใจในการพัฒนาตนเอง
						☐ นักเรียนมีกำลังใจในการเรียน ในกรณีที่ได้คะแนนสูง
						☐ เป็นการประจานผู้ได้คะแนนต่ำให้อับอาย
						☐ ผู้ได้ลำดับท้ายๆ ท้อแท้ไม่อยากเรียนในรายวิชานั้นๆ
18	การประกาศรายชื่อและผลคะแนน					☐ นักเรียนทราบผลคะแนนของตนเอง
						☐ นักเรียนเปรียบเทียบผลคะแนนกับคนอื่น ๆ
						☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น
						☐ เครียด กดดัน ที่คนอื่นต้องรับรู้ผลคะแนนของตน
						☐ เป็นการประจานผู้ได้คะแนนต่ำให้อับอาย

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
19	การให้รางวัลคนเก่ง					☐ นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง
						☐ นักเรียนเห็นแบบอย่างการพัฒนาตนเอง
						☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้
						☐ รู้สึกว่าเพื่อนๆ คือคู่แข่งของเรา
						☐ รู้สึกกังวล กลัวตกอันดับ
20	การนัดสอนซ่อมเสริมนอกเวลา					☐ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาผลการเรียน
						☐ เพิ่มเติมความรู้ให้กับนักเรียน
						☐ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
						☐ รู้สึกว่าตนเองเป็นตัวปัญหา
						☐ รู้ายที่ต้องถูกสอนซ่อม
สิ่งแวดล้อม สื่อเพื่อการเรียนรู้						
1	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ					☐ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย
						☐ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน
						☐ สะดวกต่อการนำไปใช้
						☐ ห้องเรียนเป็นระเบียบทำให้เรียนอย่างมีความสุข
						☐ ทุกคนควรช่วยกันรักษาความเป็นระเบียบของห้อง
2	การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้					☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน
						☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
						☐ จูงใจนักเรียนให้อยากเข้าชั้นเรียน
						☐ ทุกคนต้องรักษาความสะอาดสวยงามของห้องเรียน
						☐ เกิดแรงบันดาลใจในการจัดห้องที่บ้าน

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
3	การจัดมุมต่างๆ ในห้อง					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน
						☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
						☐ ทำให้ต่างคนต่างอยู่ เพราะสนใจแต่มุมนั้นๆ
						☐ รู้สึกอึดอัด เพราะห้องมีมุมเยอะเกินไป
4	การจัดบอร์ด/ป้าย					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์
						☐ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม
						☐ เป็นภาระของนักเรียน
						☐ รู้สึกรกสายตา
5	การประดับรูปภาพในห้อง					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ ห้องเรียนมีความสวยงาม
						☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
						☐ รู้สึกรกสายตา
						☐ สร้างแรงบันดาลใจ เกิดจินตนาการ
6	การติดประโยค/ข้อความภาษาในห้อง					☐ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน
						☐ ให้เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้
						☐ ห้องเรียนรกไม่เป็นระเบียบ
						☐ รู้สึกว่าไม่จำเป็น

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
7	การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง					☐ นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างสะดวกสบาย
						☐ นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
						☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
						☐ มีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน
						☐ ภาคภูมิใจในสถาบัน
8	การใช้สื่อที่หลากหลาย					☐ บทเรียนน่าสนใจ
						☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย
						☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
						☐ ครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจสอน ต้องตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด
						☐ ชอบวิชาที่ครูสอน
9	การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์					☐ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
						☐ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
						☐ นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี
						☐ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีความสำคัญและจำเป็น
						☐ อยากเรียนรู้เก่ง และเท่าทันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
10	การใช้สื่อออนไลน์					☐ นักเรียนเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทั้งในและนอกห้องเรียน
						☐ นักเรียนสนใจการเรียน
						☐ นักเรียนเกิดทักษะการใช้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
						☐ ครูเก่งทันสมัยน่าเชื่อถือ
						☐ รู้สึกว่าตัวเองมีความทันสมัย

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
11	การใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในห้องเรียน					☐ นำสื่อท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์
						☐ ประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะหาง่าย
						☐ กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน
						☐ สำนึกรักท้องถิ่นมากขึ้น
						☐ เห็นคุณค่า และต่อ ยอดองค์ความรู้ในอนาคต
แบบแผนปฏิบัติ						
1	การจัดตารางเรียนเช้า/บ่าย					☐ สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาเรียน
						☐ สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาตามหลักสูตร
						☐ เป็นไปตามระบบการจัดการเรียน
						☐ วิชาสำคัญมากเรียนตอนเช้า
						☐ วิชาสำคัญน้อยเรียนตอนบ่าย
2	การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย					☐ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี
						☐ เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพของครู
						☐ เพื่อปฏิบัติตามแบบสุภาพชนทั่วไป
						☐ ครูนำเคารพ
						☐ ครูนำเชื่อถือ
3	การเข้าสอนตรงเวลาของครู					☐ บริหารเวลาให้คุ้มค่า
						☐ การสอนเสร็จทันเวลา
						☐ เตรียมพร้อมก่อนการสอน
						☐ ชอบครู เพราะตั้งใจสอน
						☐ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลา

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
4	การทำงานก่อนสอนทุกครั้ง					☐ กระตุ้นให้มีความรับผิดชอบ
						☐ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน
						☐ เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล
						☐ นักเรียนรู้สึกดีที่ครูเรียกชื่อตัวเอง
						☐ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลา
5	การจำชื่อนักเรียนได้					☐ ง่ายต่อการเรียกชื่อให้ตอบคำถามหรือแสดงความคิด
						☐ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน
						☐ ครูได้เรียนรู้จักนักเรียน
						☐ รู้สึกดี อบอุ่น อยากเรียนกับคุณครู
						☐ ชอบครูเพราะเป็นการให้ความสำคัญกับนักเรียน
6	การนั่งสอนหน้าชั้นเรียน					☐ บรรยายความรู้แก่นักเรียน
						☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
						☐ มองเห็นพฤติกรรมนักเรียนภายในห้องได้
						☐ รู้สึกชอบ จะได้แอบทำงานอื่นได้บ้าง
						☐ ไม่น่าสนใจเพราะไม่แตกต่างจากการอ่านหนังสือเอง
7	สอนเกินเนื้อหาที่กำหนด					☐ นักเรียนได้รับความรู้ที่กว้างขึ้น
						☐ นักเรียนมีความพร้อมในการสอบแข่งขัน
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนอยากศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
						☐ รู้สึกเหนื่อย เพราะเรียนเนื้อหามากเกินไป
						☐ ทำให้รู้สึกว่าเป็นวิชาที่เรียนยาก

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
8	การสั่งให้นักเรียนเขียนขณะครูสอน					☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
						☐ ไม่ให้รบกวนสมาธิเพื่อนในชั้นเรียน
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน
						☐ ง่วง น่าเบื่อ เพราะไม่ได้มีส่วนร่วม
						☐ ครูเผด็จการ ชอบออกคำสั่ง
9	ตอบคำถามที่ละคน					☐ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
						☐ กระตุ้นความสนใจ ในการเรียนรู้
						☐ วัดความรู้ความ เข้าใจรายบุคคล
						☐ รู้สึกกดดัน เพราะกลัวตอบผิด
						☐ เครียด ไม่อยากเข้าเรียน
10	การใช้ความเข้มงวด กวดขัน					☐ สร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน
						☐ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน
						☐ นักเรียนตั้งใจเรียน
						☐ อยากหนีไปไกลๆ หรืออยู่ห่างๆ ครู
						☐ กดดัน เครียด ไม่อยากเข้าเรียนกับครู
11	การเดินไปมาในห้องตลอดเวลาขณะสอน					☐ ได้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากขึ้น
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียน
						☐ รับรู้พฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน
						☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน
						☐ รู้สึกกดดัน กลัวการแสดงความคิดเห็น

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
12	ให้ความสนใจและพูดทักทายนักเรียนบางคน					☐ สร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่ดี ☐ นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย ☐ นักเรียนรู้สึกเป็นกันเองกับครู ☐ ครูให้ความสำคัญนักเรียนไม่เท่ากัน ☐ ครูเลือกปฏิบัติ
13	การเข้มงวดเรื่องการแต่งกาย ทรงผม					☐ นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ ☐ นักเรียนมีระเบียบวินัย ☐ นักเรียนมีบุคลิกภาพที่สุภาพดี ☐ รู้สึกกดดัน ไม่อยากเข้าเรียน ☐ รู้สึกถูกรบกวน ขาดอิสรภาพทางความคิด
14	การติดตามงานส่งล่าช้าโดยประกาศรายชื่อ					☐ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจติดตามงาน ☐ เพื่อให้ให้นักเรียนส่งงานตามเวลาดำหนด ☐ เพื่อเตือนความจำนักเรียน ☐ รู้ว่าต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น ☐ รู้สึกว่ากำลังถูกประจานต่อหน้าเพื่อนๆ
15	ให้คน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อนนำเสนอก่อน					☐ ให้เป็นไปตามลำดับความพร้อม ☐ เสริมแรงคน/กลุ่มที่ทำงานเสร็จก่อน ☐ เพื่อให้กิจกรรมเสร็จทันเวลา ☐ ไม่อยากทำงานเสร็จเร็ว ☐ เหมือนเป็นการถูกทำโทษ

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
16	ให้โอกาส/ผ่อนปรน					☐ นักเรียนได้ทบทวนตนเอง ☐ นักเรียนมีโอกาสแก้ตัว ☐ นักเรียนมีกำลังใจที่จะปรับปรุงตนเอง ☐ ครูไม่เข้มงวด ☐ ไม่ยุติธรรมสำหรับคนทำดี
17	การถือไม้เรียวขณะสอน					☐ เป็นเครื่องมือในการสอน ☐ เป็นสัญลักษณ์เพื่อควบคุมพฤติกรรมนักเรียน ☐ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียน ☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน ☐ รู้สึกเครียด ทำให้บรรยากาศห้องเรียนไม่ดี
18	การเคาะ/ทูปโต๊ะเสียงดัง					☐ ให้นักเรียนเงียบและตั้งใจฟัง ☐ ให้นักเรียนสนใจการเรียน ☐ เตรียมความพร้อมนักเรียน ☐ ไม่มีสมาธิในการเรียน ☐ รู้สึกอึดอัด หวาดระแวง
19	การนั่งบนโต๊ะนักเรียน					☐ เพื่อให้ใกล้ชิดนักเรียน ☐ เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียน ☐ ครูไม่ได้ตั้งใจที่จะนั่งบนโต๊ะ ☐ รู้สึกอึดอัด ไม่เหมาะสม ☐ ครูเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิ์ทำได้

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
20	ให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้า					☐ เพื่อความเป็นระเบียบ
						☐ นักเรียนที่มาก่อน ได้อยู่ใกล้ชิดกับครู
						☐ นักเรียน ไม่เสียสมาธิขณะคนมาที่หลังเข้าห้องเรียน
						☐ อยากเข้าชั้นเรียนช้า จะได้นั่งด้านหลัง
						☐ รู้สึกขาดอิสรภาพ เหมือนโดนบังคับ
21	การมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม					☐ เพื่อทำให้นักเรียนไม่เมื่อยล้า
						☐ เพื่อการรับรู้ และเรียนรู้ที่ดีขึ้น
						☐ ครูและนักเรียน ได้พักทำธุระส่วนตัว
						☐ อี้อัด เพราะต้องอดทนจนกว่าจะถึงเวลาพัก
						☐ เป็นการสร้างกรอบให้ทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนกัน
22	การให้ขออนุญาตก่อนออกนอกห้อง					☐ นักเรียนมีสัมมาคารวะ
						☐ เป็นการให้เกิดรักครูและเพื่อนๆ
						☐ ฝึกมารยาทที่ดีให้กับนักเรียน
						☐ รู้สึกอี้อัด ขาดอิสรภาพ
						☐ รู้สึกอายเพื่อน จึงต้องอดทนจนกว่าครูจะปล่อย
23	การรายงานผลพฤติกรรมต่อผู้ปกครอง					☐ ผู้ปกครองทราบข้อมูลพฤติกรรมของเด็ก
						☐ กระตุ้นให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี
						☐ ผู้ปกครองช่วยควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
						☐ รู้สึกดีจะทำให้ผู้ปกครองความภูมิใจในตัวเรา
						☐ รู้สึกเครียด วิตกกังวล ไม่อยากให้ผู้ปกครองรับรู้

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
ภาษาสัญลักษณ์						
1	การดู ว่ากล่าว ตักเตือนในชั้นเรียน					☐ ปรับพฤติกรรมนักเรียน ☐ นักเรียนรับรู้ความผิดพลาดของตนเอง ☐ ให้เพื่อนๆ รับรู้ และไม่ทำตามอย่างที่ผิดพลาด ☐ รู้สึกไม่เชื่อมั่นในตนเอง ☐ กลัวครูจะ โกรธ เกลียด และอาจจะมีผลต่อคะแนน
2	การใช้คำพูด ใช้/ไม่ใช่ ถูก/ไม่ถูก					☐ เพื่อให้ นักเรียน รู้คำตอบที่ถูกต้อง ☐ เพื่อกระตุ้นให้ นักเรียน หาคำตอบ ☐ เพื่อให้ นักเรียน สนใจเรียนมากขึ้น ☐ ไม่กล้าตอบ เพราะกลัวผิด ☐ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
3	การพูดนอกเรื่อง					☐ ลดความเครียดให้ นักเรียน ☐ ดึงดูดความสนใจของนักเรียน ☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ☐ รู้สึกว่าเป็นการเสียเวลามากกว่า ☐ การเรียนรู้สะดวกไม่ต่อเนื่อง
4	พูดชมเชย					☐ เป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน ☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ☐ นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน ☐ รู้สึกได้รับการยอมรับมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ☐ ครูใจดี อ่อนน้อม และน่ารักพอ

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
5	พูดหยอกล้อ/ล้อเล่น					☐ ความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย
						☐ นักเรียนไม่ตึงเครียดขณะเรียน
						☐ เพื่อให้ให้นักเรียน เรียนอย่างมีความสุข
						☐ รู้สึกอับอาย เกิดปมด้อย
						☐ ทำให้นักเรียนไม่เคารพครู
6	การใช้คำแทนตัวว่าครู					☐ ทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างศิษย์กับครู
						☐ เป็นคำแทนตัวที่ครูใช้อยู่ตามปกติ
						☐ นักเรียนเกิดความศรัทธาต่อคำว่าครู
						☐ ทำให้บรรยากาศชั้นเรียนดีขึ้น
						☐ รู้สึกเคารพในตัวครู
7	คำพูดที่มีหางเสียงครับ/ค่ะ					☐ ทำให้คำพูดมีความสุภาพนุ่มนวลน่าฟัง
						☐ เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน
						☐ เป็นแบบอย่างของสุภาพชน
						☐ ชอบและอยากเรียนกับครูที่พูดเพราะ
						☐ ควรใช้คำพูดสุภาพตามอย่างครู
8	คำพูดที่เป็นความคาดหวัง					☐ กระตุ้นนักเรียนให้มีความพยายามมากขึ้น
						☐ นักเรียนมั่นใจในตนเอง
						☐ สร้างความท้าทายให้กับนักเรียน
						☐ รู้สึกกดดัน เครียดกลัว จะทำให้ครูผิดหวัง
						☐ รู้สึกว่าได้รับการยอมรับมีกำลังใจในการเรียนมากขึ้น

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
9	พุดผิด คำพุดออกตัวหรือเชิงไม่มั่นใจ					☐ กระตุ้นการคิดของนักเรียน
						☐ เพื่อดูปฏิกริยาโต้ตอบของนักเรียน
						☐ ประเมินความสนใจของนักเรียน
						☐ ไม่เชื่อมั่นในตัวครู
						☐ ไม่อยากถามครู เพราะไม่มั่นใจในคำตอบ
10	การใช้น้ำเสียง/ระดับเสียงดัง					☐ กระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจเรียน
						☐ เร้าความสนใจของนักเรียน
						☐ ให้นักเรียนได้ยินอย่างทั่วถึง
						☐ ทำให้เสียสมาธิในการเรียน
						☐ ไม่ชอบ เพราะเป็นกิริยาที่ไม่สุภาพ
11	ยิ้มแย้มแจ่มใส					☐ นักเรียนมีสมาธิในการเรียน
						☐ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
						☐ สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน
						☐ ชอบและอยากเข้าเรียนทุกครั้งที่คุณครูสอน
						☐ อยากตั้งใจเรียนไม่ให้ครูผิดหวัง
12	การพยักหน้า					☐ สื่อให้นักเรียนรู้ว่า ถูกต้อง / ไข
						☐ นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ
						☐ เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน
						☐ ทำให้รู้สึกมั่นใจ กล้าแสดงออกมากขึ้น
						☐ ทำให้เสียบุคลิกภาพ

ที่	ปรากฏการณ์	ความถี่ของการเกิดปรากฏการณ์				การรับรู้ของนักเรียน
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานครั้ง	ไม่แน่ใจ	
13	การล่าหน้า					☐ สื่อนักเรียนรู้ว่า ไม่ถูกต้อง /ไม่ใช่/ไม่พอใจ
						☐ สะท้อนผลให้นักเรียนรับรู้อย่างทันที่
						☐ นักเรียนพยายามหาคำตอบใหม่หรือปรับพฤติกรรม
						☐ ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
						☐ รู้สึกท้อ ไม่อยากตอบคำถาม
14	แสดงสีหน้าไม่พอใจ					☐ สะท้อนผลการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
						☐ นักเรียนรับรู้สิ่งที่ครูต้องการ
						☐ นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
						☐ ทำให้บรรยากาศการเรียนไม่ดี ไม่มีสมาธิในการเรียน
						☐ รู้สึกเครียด อับอาย เกิดปมค้อยที่ครูไม่ยอมรับ
15	การจับ และสัมผัสกายนักเรียน					☐ แสดงความรักต่อนักเรียน
						☐ ให้กำลังใจนักเรียน
						☐ กระตุ้นความสนใจของนักเรียน
						☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย หวาดระแวง
						☐ รู้สึกอับอายเป็นกันเอง
16	การยกนิ้วโป้ง					☐ เป็นการให้กำลังใจกับนักเรียน
						☐ เป็นการสะท้อนผลงาน/การกระทำที่ถูกต้อง
						☐ เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน
						☐ มั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกมากขึ้น
						☐ มีความสุขและภาคภูมิใจ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

@@@@ ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม @@@@@

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล นางสาวชุตินา จอดนอก
วัน เดือน ปี เกิด 18 สิงหาคม 2532
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 36 หมู่ 6 บ้านศรีชมชื่น ตำบลประทาย
อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา 30180
E-mail yuichutima15@gmail.com
เบอร์โทรศัพท์ 093-4756895

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2554 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.)
สาขาวิชาเคมี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2559 หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.)
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY